ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު: 2013/12

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޔައުމިއްޔާ

2013 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ 12 ވަނަ ޖަލްސާ

01 އޭޕްރީލް 2013

1. ދުޢާ

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. މަޖިލިސް ފެށުނީ.

2. ޖަލްސާގެ ހާޒިރީ

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މި ވަގުތު ޖަލްސާ އަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 24 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން.

3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިއުލާންކުރުމާއި ޔައުމިއްޔާ ފާސްކުރުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

3.1- މިއަދުގެ އެޖެންޑާގެ ނަންބަރަކީ އޖ/12/1/2013.

3.2- އެޖެންޑާ ނަންބަރު 3.2- ޔައުމިއްޔާ ފާސްކުރުން. ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު 6/2013 އިން 8/2013 އަށް 3 ޖަލްސާގެ ޔައުމިއްޔާ. އެއީ 2013 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ 6 ވަނަ ޖަލްސާ އިން ފެށިގެން 8 ވަނަ ޖަލްސާ އަށް ހުރި ޔައުމިއްޔާތައް. މި ޔައުމިއްޔާތައް މަޖިލީހުގެ ވެބްސައިޓުގައި ޝާއިޢުކުރުމަށްފަހު އެއްވެސް މެންބަރަކު އިސްލާހެއް ހުށަހަޅުއްވާފައިނުވާތީ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މި ޔައުމިއްޔާތަކީ މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން ފާސްކުރެއްވި ޔައުމިއްޔާތަކެއް ކަމަށް ނިންމައިދެވިން.

4. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެޖެންޑާ ނަންބަރު 4- ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން.

4.1- ކޮމިޓީތަކުގެ ބައްދަލުވުންތައް. 27 މާރިޗު، 28 މާރިޗު އަދި 31 މާރިޗު 2013ގައި ބޭއްވުނު ކޮމިޓީތަކާއި އެ ކޮމިޓީތަކުގައި ހާޒިރުވި ވަގުތު އިއުލާންކުރުން. 27 މާރިޗު 2013 ވީ ބުދަ ދުވަހުގެ ހެނދުނު 9:35 އިން ޖޯގަނޑު

10:30އާ ދެމެދު 7 ކޮމިޓީއެއްގެ ބައްދަލުވުން ބޭއްވިފައިވޭ. މިގޮތުން އެ ދުވަހު ޖުމްލަ 10 ގަޑިއިރާއި 30 މިނެޓު ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތަކުގައި މެންބަރުން ހާޒިރުވެލައްވާފައިވޭ. 28 މާރިޗު 2013 ގެ ބުރާސްފަތި ދުވަހު މެންދުރު ފަހު 2:45 އިން 3:35 އަށް 1 ކޮމިޓީ ބައްދަލުވުން ބޭއްވިފައިވޭ. މިގޮތުން އެ ދުވަހު ޖުމްލަ 50 މިނެޓު ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތަކުގައި ހާޒިރުވެލައްވާފައިވޭ. 31 މާރިޗު 2013 ގެ އާދިއްތަ ދުވަހުގެ ހެނދުނު 11:05 އިން މެންދުރުފަހު 12:25 އަށް ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުން ބޭއްވިފައިވޭ. މިގޮތުން އެ ދުވަހު ޖުމްލަ 1 ގަޑިއިރާއި 20 މިނެޓު ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތަކުގައި މެންބަރުން ހާޒިރުވެލައްވާފައިވޭ.

4.2- މިއަދު ކޮމިޓީތަކުގެ ބައްދަލުވުންތައް ބޭއްވުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތް. 9:30ގައި އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ އާއި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ. 11:15ގައި ޤައުމީ ސަލާމަތީގެ ކޮމިޓީ އާއި އިޖްތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީ. 12:30ގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] ބިލު ދިރާސާކުރެއްވުމަށް ހޮއްވި ކޮމިޓީ. 14:00ގައި ސަރުކާރު މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރާ މިންވަރު ބަލާ ކޮމިޓީ އާއި މުޅި މަޖިލީހުގެ ކުޑަ ކޮމިޓީ އާއި މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީ.

5. ސުވާލު

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްދެއްވުން:

އާދެ! އެޖެންޑާ ނަންބަރު 5- މިއަދު މަސައްކަތެއް ނެތް.

6. މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާކަންކަން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްދެއްވުން:

އެޖެންޑާ ނަންބަރު 6- މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން. އާދެ! މިއަދުގެ ޖަލްސާ ފެށުމުގެ ކުރިން މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކުއްލި މައްސަލަ އެއް މަޖިލީހަށް ވަނީ ލިބިފަ. އެހެންނަމަވެސް މި މައްސަލަ އަދި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 149 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ 11 ޝަރުތުތަކުގެ ތެރެއިން ބައެއް ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަނުވާ މައްސަލަ އެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ޤާނޫނީ ލަފާ ލިބިފައި ވާތީ އެ މައްސަލަ އެޖެންޑާނުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން.

7. މަޖިލީހަށް ތަޢާރުފުކުރަންޖެހޭ ބިލާއި ޤަރާރު

8. ކުރިން ތަޢާރުފުކުރެވިފައިވާ ބިލެއްގެ ކުށެއް އިސްލާހުކުރުން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އެޖެންޑާ ނަންބަރު 7 އަދި 8ގައި މިއަދު މައްސަލަ އެއް ނުކުރޭ. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް، މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމު ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! މިއަދު ހުށަހެޅި ކުއްލި މައްސަލައާ ބެހޭ ގޮތުން މަނިކުފާނު ދެއްވި ޖަވާބުން ވަރަށް ބޮޑު އޮޅުމެއް އެބަ އަރާ. 149 ވަނަ މާއްދާގެ ބަޔެއް ޝަރުތުތައް. އެއީ ކޮން ޝަރުތުތަކެއްތޯ އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވޭ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އާދެ! މައްސަލަ ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރާއި ކައުންސެލް ޖެނެރަލާ ވާހަކަދެއްކެވުމަށްފަހު ޝަރުތުތަކަށްވާ ކަންތައްތަކުގައި ފުރިހަމަކޮށްދެއްވުމަށް ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ފުރުޞަތު އޮންނާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އާދެ! އެޖެންޑާ ނަންބަރު 7 އަދި 8ގައި މިއަދު މަސައްކަތެއް ނުކުރޭ.

9. އިބްތިދާއީ ބަޔާން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އެޖެންޑާ ނަންބަރު 9 އިބްތިދާއީ ބަޔާން. ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހުމަދު މަހުލޫފު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2012 ޕްރީ ސްކޫލު ހިންގުމުގެ ޤާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު. މި ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވާފައި ވަނީ 17 ސެޕްޓެމްބަރު 2012 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވުނު 2012 ވަނަ އަހަރުގެ 3 ވަނަ ދައުރުގެ 34 ވަނަ ޖަލްސާގައި. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް، ބާރަށް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝިފާޢު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒު ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހަމަ ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވޭ ކުއްލި މައްސަލައަކަށް ނުވާނެތީ ސަބަބު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ދައްކަނީ އާދައިގެ ވާހަކަ އެއް ނޫން. މިހެން މަރަން އުޅޭ މާފިޔާ ގުރޫޕުތަކުގެ ވާހަކަ. މިހާރު ގަޔަށް ބަޑިޖަހައި މަރާލުމަކީ [illegible] [illegible] ކުއްލި ކަމެއް މަޖިލީހަށް ދިމަ…

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އާދެ! ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު ރޫލިން މި ދިނީ މިދޭ ކުރިގައި [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހެޅުއްވި މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން ފުލުސް [illegible] [illegible] ދަށުން. އެހެންވީމާ، ހަމަ އެ އުސޫލާ ޝަރުޢު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި ހުށަހެޅިފަ އެކަން ކުރިއަށްދާނީ. މި ބިލު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ ގޮތަށް ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަހްލޫފް. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް، މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި މައްސަލަ ޖާން މި އޮތީ ކުއްލި މައްސަލަ އެއް ވެއްޖެއްޔާ 15 މިނެޓުގެ ކުރިގަ. އެހެންނަމަވެސް 15 މިނެޓު ފަހުން ދިޔައިރުގައި ފަސް އަދި މިހާތަނަށް [illegible] ދަންނަވާ އިދާރީ [illegible] [illegible] [illegible] އަންގާފަ އެއް ނުވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ [illegible] [illegible] [illegible] މި މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް. އެއީ ވަރަށް ނުރައްކާތެރި ކަމެއް މި ކަމަކީ. [illegible] [illegible] މަރާލުން [illegible] އުޅޭ [illegible] އެ [illegible] މުޅި ދުނިޔެ އަށް [illegible] [illegible] [illegible] މި މައްސަލަ ކޮންމެ ގޮތެއްގައިވެސް މި ތަނުގައި އެޖެންޑާކުރެވެންޖެހޭނެ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މައްސަލައިގެ ތަފްސީލަށް ވަޑައިގެން، އަޅުގަނޑު މި ދެންނެވީ އެ މައްސަލައިގައި ކަން އޮތް ގޮތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެދެނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި ޖަލްސާ އައިގެން ކުރިއަށް ވަޑައިގެންނެވުމަށް. އާދޭ! އަޅުގަނޑު ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހްމަދު މަހްލޫފު ފުރުސަތުއަރުވަން މި ބިލު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުމަށް.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު މަހްލޫފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! ޝުކުރިއްޔާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މި މަޖިލިހަށް ހުށަހަޅާ އިސްލާހަކީ ގާނޫނު ނަންބަރު 1/2012 ޕްރީސްކޫލު ހިންގުމުގެ ގާނޫނަށް ގެންނަ އިސްލާހެއް. [illegible] މި އިސްލާހަކީ ވެސް އަޅުގަނޑު އެންމެ [illegible] ކުރާ ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް [illegible] އުއްމީދުގައި، އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ވަރަށް [illegible] ހުވަފެންތަކެއް ދެކިގެން [illegible] [illegible] ގާނޫނެއް ވުޖޫދަށް ގެނެސް، އޭގެން [illegible] [illegible] [illegible] ބާރުތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން ދިނީމު. ނަމަވެސް އެ ބާރުތަކުގެ ސަބަބުން އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ ދެކެން ބޭނުންނުވާ ބައެއް ކަންތައްތައް މިއަދު ފެނި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވަރަށް ބޮޑު ކަންބޮޑުވުންތަކެއް ހުރުމުގެ ސަބަބުން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި ވަނީ ޕްރީސްކޫލު ހިންގުމުގެ ގާނޫނަށް މި އިސްލާހު ގެންނަންޖެހިފަ. އާދޭ! އަޅުގަނޑު މި ގެންނަ އިސްލާހަކީ، ބުނެވިދިޔަ ގާނޫނުގެ 19 ވަނަ މާއްދާގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި ގޮތަށް މާއްދާ އެއް އިތުރުކުރުން. މާއްދާގައި ޕްރީސްކޫލުގެ ހިދުމަތްދިނުން، 20 ވަނަ މާއްދާ. ގާނޫނު ނަންބަރު /7 އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑަށް އެބަ ވަރަށް އުނދަގޫވޭ އިނގޭތޯ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން ހުންނަވާ މެންބަރުންނަށް އުނދަގޫނުވާ ގޮތަށް ހަމަޖެހިލައްވާ. އާދޭ! މައްސަލަ ހުށަހަޅުއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު [illegible] [illegible] ވާހަކަފުޅުދައްކަވައިގެން ކުރިއަށްގެންދަވާ ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށްގެންދެވުމަށް.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު މަހްލޫފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން މި އޮތް އިސްލާހަކީ ޕްރީސްކޫލު ހިންގުމުގެ ގާނޫނު އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. މާއްދާގައި ޕްރީސްކޫލުގެ ހިދުމަތް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ސިސްޓަމުގައި މައްސަލަ އެއް ދިމާވެގެން އަޅުގަނޑު ރީސެޓްކުރަމުން ވަގުތުކޮޅެއް ބޭނުންވޭ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

އާދެ! ބިލު ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ގޮތުން ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޚްލޫފު ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން:

އާދެ، ޕްރީ ސްކޫލު ހިންގުމުގެ ޤާނޫނަށް 20 ވަނަ މާއްދާގެ ގޮތުގައި މާއްދާ އެއް އިތުރުކުރުން. މާލޭގައި ޕްރީސްކޫލުގެ ހިދުމަތްދިން. ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2010 ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނުގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އުނުން ކޮށް ނަމަވެސް، މާލެ އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ޖަދުވަލު 2ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މާލޭގެ އިދާރީ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ވިލިނގިއްލިއާއި ހުޅުމާލޭގެ ޕްރީސްކޫލުގެ ހިދުމަތްތަކަށް ދިނުމަކީ ތަޢުލީމާ ބެހޭ ވުޒާރާގެ މަސްއޫލިއްޔަތަކަށްވާތީ. 2- މި ޤާނޫނުން ބޭނުންވަނީ ޤާނޫނަށް އިތުރުކުރާ މާއްދާއާ ގުޅިގެން އެ ޤާނޫނުގެ މާއްދާތަކުގެ ނަންބަރު ތަރުތީބުކުރުން. 3- ބޭނުންވަނީ ޤާނޫނުގެ ވަކި މާއްދާއަކަށް ނުވަތަ ވަކި މާއްދާ އެއްގެ ބަދަލަކަށް ހަވާލާދީފައިވާ ތަންތަން މި ޤާނޫނުން ގެންނަ އިސްލާހާ ގުޅިގެން ބަދަލުކުރުން. 4- މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަންފެށޭނީ މި ޤާނޫނު ފާސްކޮށް، ތަސްދީޤުކޮށް ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ.

އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ކުރިންވެސް ފާހަގަކޮށްލިން ބަޖެޓުގައި މި އިސްލާހަކީ އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެހެން ޤާނޫނަކުން ބަދަލެއް ގެނެސްގެން ގެންނަންޖެހޭ ކަމެއް ކަމަކަށް ބަޖެޓުގައި ވެސް އަޅުގަނޑަކަށް ފާހަގަ ނުކުރެވޭ. އެކަމަކު މަޖުބޫރީ ހާލަތަކާ ވެސް، ތަރައްޤީވެފައިވާ ޤައުމުތަކުގެ މި ކަމުގައި އިތުރުވެގެން ދިއުމުގެ ސަބަބުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަޖުބޫރުވެގެން ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މިކަން މި ކުރަނީ. މިކަމާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން ބޭނުން، ހުށަހަޅުއްވާ ހަމަ އަޙްމަދު މަޚްލޫފަށް. ގަލޮޅު މަދަރުސާގެ މަސައްކަތް އިންޝާﷲ. ޕްރީސްކޫލުތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ދުވަސް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ގޮތް، އަދި ހަމަ ގަލޮޅު މަދަރުސާގެ މުވައްޒަފުންނާއި ދަރިވަރުންނާ، އަދި ހަމަ ގަލޮޅު ވަރަށް ހިތްވަރުދެއްވާ ބެލެނިވެރިންގެ ކަންބޮޑުވުމާ އެކަމަކު ބަޖެޓުގައި އެ ބޭނުންތަކުގެ ވެސް އެދިވަޑައިގަންނަވާ ވަކިން ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑު މިކަން މި ކުރަނީ. މި އިސްލާހު މި ހުށަހަޅަނީ. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން އަޅުގަނޑުމެން ކޯސް އަޅުގަނޑުމެންގެ މަޖިލީހުގެ ޕާޓީގެ ވެސް މިކަމަށް ދެމޭތޯ ވިސްނާވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅަކަށް ވާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ދައްކާފައި މިކަމަށް ދޯކަށް ހަރަކާތް ވިސްނާވަޑައިގެން، މި އަޅުގަނޑު ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވިޔަސް، އަޅުގަނޑު ހުރިހާ ރިޔާސީ ހަރަކާތްތަކުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ މި ދަރިވަރުންނަށް ހަމަ އެ ހާލަތުގައި މި ކަމަށް ގެންދިއުމުގެ ބަދަލުގައި ހަމަ އެ ދަރިވަރުންނަށް އެބަ މަސްވަރާކޮށްގެން ޕްރޮގްރާމުތައް ހިންގައިދިނުމަށް، އެ ދަރިވަރުންގެ ފުރުޞަތު ވިސްނާލުމަށް ހިފޭނެ ގޮތް މި ބިމާ ދުވަހު ގޮތުން ކަންކަމާއި ދަރިވަރުންނަށް ފަހިވާނެ ގޮތަކަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް. އަޅުގަނޑުމެން ގެންދެވޭނެ ބޭނުންވާ ފަދަ ވަރަށް އުނދަގޫ މި ހާލަތުގައި ބަޖެޓު ދަރިވަރުންގެ ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތްތަކެއް

ޒާރު. އެހެންވީމާ، މިއަދު މި ހިސާބަށް އަދުލުއިންސާފުގެ [illegible] އެ [illegible] ދަރުސް މި ހިންގާ [illegible]، އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މި ކަންކަމަކީ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަންޖެހޭ ކަންކަމަކީ. އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެ، އަޅުގަނޑުމެން ދެ ކޮންމެ [illegible] އުސޫލުން [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible]. އެހެންވީމާ، [illegible] ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާ ހިސާބުން އަޅުގަނޑު އިބްތިދާއީ ބަހުސްގެ 1 ގަޑިއިރުގެ ފުރުޞަތު ހުސްވެއްޖެ. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ޤާނޫނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރިޔާޝަށް.

ޤާނޫނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރިޔާޝް ފާހަގަކޮށްލެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2010 ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅި، ޤާނޫނަށް ހުށަހެޅި އިޞްލާޙަކީ ފުންކޮށް ވިސްނާލަންޖެހޭ އިޞްލާޙެއް. އާދެ! މިއަދު މާލެ އާއި ހުޅުމާލޭގައި މި [illegible] ސްކޫލުތައް ސަރުކާރުން ނުވަތަ އެޑިޔުކޭޝަން މިނިސްޓްރީގެ [illegible] ދަށުގައި [illegible] އާއި އަޅުގަނޑު [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެވާ ހަމަހަމަކަން އެހެން އަތޮޅުތަކުގެ ސްކޫލުތަކާ [illegible]. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު [illegible]

ޕްރީސްކޫލްތަކުގައި ވެސް އަދި އެހެން ސްކޫލްތަކުގައި ވެސް ކިޔަވާދެނިވެރިން އެންމެ ރަނގަޅު ބައިލިވެއް ދެވެންޖެހެނީކަން އެއީ އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ކަމެއް. އާދެ! ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އެނގޭ މިއަދު ރާއްޖޭގެ ކަންކޮޅުތަކުގައި ސްކޫލުތަކެއް ބަންދުވެ، ސްކޫލްތަކުގައި އެކަށީގެންވާ ޓީޗަރުން ނުހުރެ، އެ ސްކޫލުތަކުގެ ކަންތައްތައް އިންތިޒާމް އަދި ބޮޑުސްކޫލްތަކަށް ދެވިދާނެ މިންވަރު. ބަލާފައިވާނަމަ ފެނިގެން ބަދަލުކުރުމަކީ، މިއީ ރާއްޖެ މި ދަނީ އަސާސީތަކާ ފަސޭހައިން. އިޚްތިޔާރީ ދެފަރާތުން ވަނީ ގެއްލިފަ. އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަން ވަނީ ގެއްލިފަ. މިއީ ޤައުމު ހަލާކުވެ މި ވަނީ ޖަމާލަ. އާދެ! ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން އުމުރު ސަރުކާރުގައި ހަމަޖެހުން އެބަ ހުރި އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސަތު ޕްރައިވެޓައިޒޭޝަނުގައި ވެސް ސްކޫލް ދެމެހެއްޓުމަށް ހުރި ދަތިތަކުގެ ސަބަބުން ބަދަލުތަކެއް ގެނެސް ޝަހާދަތު ދޭ ސިސްޓަމް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ގޮތެއް ނެތް. އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެން ދިޔަ މިސާލުތަކުން ސްކޫލްތައް ބަންދުވި. މިއަދު މި ސްކޫލްގެ ކުދިން ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރަން ނިކުމެ ބޭރަށް ދިޔަ. އަޅުގަނޑުމެން ގެންދަނީ ސިޔާސީ ތަރައްޤީގެ ބައިތަކެއް ހަލާކުވެ. މިއަދު ބޮޑެތި ސްކޫލްތަކުގައި، ހަމައެކަނި ބައެއް ސްކޫލުތަކުގައި، ކުދިން ބޭރަށް ފޮނުވާ ނިޒާމެއް އެކުލެވިގެން ދަނީ. މިއަދު މި ސްކޫލްގެ ބައިވެރިވުމަށް ވެސް ދިޔަ ދަރިން. އާދެ! މިއަދު އަޅުގަނޑުގެ ސަރުކާރު ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރުގެ ބައިވެރިވުން އިޤްތިޞާދީ އޭރު އަޅުގަނޑުމެން އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމެއް މިހާރުގެ މައްސަލަ އެއީ. ކޮބައިތޯ އަޅުގަނޑުމެންގެ މައްސަލަ އަކީ. މިކަން މިފަދައިން ކުރާ ނަމަ ބޮޑެތި ދިރިއުޅުމުގެ އެތައް ބޭނުންތަކެއް، ސަރުކާރުން ކޮށްދީފައިވާ ޚިދުމަތްތައް މި ދަނީ ގެއްލެމުން. އަޅުގަނޑުމެން އެކަމަށް ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރާއި ބޮޑެތި ބިޒްނަސްތަކާ ސަރުކާރުގެ ޝަރިކަތްތައް، ސަރުކާރު ޤަބޫލުކުރާ ސިޔާސަތު އެ ދިރުވައިދޭ އެ ކަންކަމުގެ ފައިދާކަން. އާދެ! މިއަދު ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ދާއިރާގެ ކަންކަމުގައި އެއް ސަރުކާރު މިއަދު ބޮޑެތި ބިޒްނަސްތަކުގެ، ފުރިހަމަ އަދި މަސައްކަތް، އަދި ބޭނުން ޖެހިލާ ހިންގާ ބޮޑުކަމާ މި ސަރުކާރު އަދި އެންމެ ބޮޑު، ދިނުމުގެ ފުރުސަތު ކުދިކުދި ބިޒްނަސްތަކުގެ ހިނގުމެއް، މި ބައި މިހެން ފެށިގެން އަދި ބިޒްނަސްތަކުން ހިންގާ ފުރުސަތު ޝަރިކަތްތައް. މި ކުންފުނިތަކުގެ ދައުލަތުގެ މިއަދު މި ބިނާކުރާ ވިޔަފާރިތަކުގެ ކުރިއެރުމަށް އެއް ނުކުމޭ. އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދަނީ އޭރު ބައިވެރިވުން ދިރިއުޅުން ހައްދަވައިދޭ ބޮޑެތި ފުރުސަތު ނުލިބި ހުރި ކަމަށްވާތީ ބޭނުންތަކާއި މި ކުރިން ކޮށްދޭ ގޮތުން. އާދެ! މި ކުރިން ބައިވެރިވުން ސިޔާސަތުތަކާއި އެއް އެއީ. ބޮޑެތި ހިންގުމަށް ބައިވެރިކޮށްދޭ މި ކުރިން އެބަދުވެސް ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދަނީ މިހާރު މިއަދު ހަމަޖެހުން އަދި ފައިދާ. އަދި އެ ފުރުސަތު އެހެން ބޮޑެތި ހިންގުމަކީ މި ކުރިން އެބަދުވެސް ގޮތަށް ކުރިއަށް އެއީ އަދި. އަދި ބައެއް ނިކުމެ އިޤްތިޞާދީ ސަރުކާރުގެ ބައިވެރިވުމަށް ދާއިރާ މި ކުރިން ސިޔާސީ ބައިވެރިވުމަށް ބޮޑެތި ފުރުސަތު މި ދައުލަތުގެ ބޭނުމެއްގެ ހިންގުމަށް ދިރިއުޅުމުގެ ފައިދާ ދަ އަދި އެއީ ދުވަސްވަރުގައި މި އެއް. މިހާރު ކުރިއަށް. އަދި ފެށުމުގެ ހިސާބުތަކާއި ދިރުއްވައި ހިންގުމުގެ ހަރަކާތް ޕްރައިވެޓްވެފައި އެއީ އެއީ. ކުރިމަތިވި އެކަމާ ހުރި ކަންކަމަށް ހަރުދަނާވެފައި އެއީ އެއީ. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ކަންކަން އެއީ ވާނެ މި ގަވާއިދުގައި ބޮޑުވެ. މިކަމާ ގުޅިގެން ދިރުވައިލުމަށް އާއި އިޤްތިޞާދީ ދުވަހަކު އެއްވެ ދުވަސްތަކެއް ބޭރަށް ނުނުކުމޭ ބޭނުމެއް ބޮޑުކުރުމަށް. ނަމަވެސް ކުރީގެ އެހެން

މީހުން މީގެތެރޭ އަދި ވަގުތު، ސިފައިން ފަރީދުން އަންގައިގެން އުޅުން ހުއްޓުވުމަށް. ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ރައީސް. މިއީ ކަނޑައެޅިފައިވާ ވައްސަރަ އެއް. މިއަދު ދައުލަތުން ސްކޫލްތަކުގެ ވާހަކަ އެއް ވެސް ނުވޭ. މިއަދު ދައުލަތުން ރުފިޔާގެ ވާހަކަ އެއް ވެސް ނުވޭ. މިއަދު ދައުލަތުން މި ޚަރަދު ސަރުކާރުން ކުރަމުންދާ ވާހަކަ. މިއަދު އެ ޓީޗަރުން ކިޔަވައިދިނުމުގެ ހަ ދަރިން ބިޔަ ކުޑަކުދިންނަށް ކިޔަވައިދޭ އަދަދުން. އަޅުގަނޑުމެން މި ދިމާ ދިނުމަށް. ހަމައެކަނި ޓީޗަރުން ރައްޔިތުން އޮތީ. ޕްރައިވެޓް ސްކޫލްތަކުގެ ހިސާބުން މިއަދު މި ވާހަކަ ދައްކާ ދައުލަތުގެ ޙަރަކާތްތަކާއި ގުޅިގެން ފެށި ވިޔަފާރިއަކަށް ބަދަލުވީ! ހަމައެ ކަންތައް މިއަދު ދިރިއުޅުން އޮތީ އެއް ދަރަޖަ. ހަމައެ ކުދިންގެ ޖީބުން އަރާފައި އޮތީ. އާދެ! މި ކަންކަމަށް ބަލައި އެބަ ޖެހޭ ވިސްނަން. މިއަދު ފުރިހަމަ ރަނގަޅަށް އުޅެން ހަނިވެފައި، ޖެހިގެން އެއް ރަށުގެ ވިހިސަތޭކަ ކުދިން ޕްރައިވެޓް ސްކޫލްތަކަށް ދާއިރު ޓީޗަރުންގެ މުސާރަ ދީގެން ހިނގާ ކުދިކުދި ޕްރައިވެޓް ސްކޫލްތައް. އިން އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ކަމަކީ އެ ޕްރީސްކޫލްތަކުގެ ހަރުދަނާކަން ދައުލަތުން ދޫކޮށްލާފައި. ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންގެ އިސްލާމީ ދީނުގެ ސިފަތައް ކުޑަކުދިންނަށް ދަސްކޮށްދޭ ޕްރީސްކޫލްތަކަށް ދައުލަތުން އެހީވާން. މި ކަންކަން އެބަ ޖެހޭ ޤައުމީ ރައީސް ބަލައި. ކުރި ދުވަހު ފެށުނު ޓީޗަރުންގެ ޓްރޭނިންގ އަށް ކުރީފަހަރު ހުށަހެޅި. އެ ޕްރީސްކޫލް ފައިސާ ދިނަނީ ދަރިވަރުން، ބަލި ކުދިންގެ ބައިވެރިވުން. މިއީ ކަންބޮޑުވާ ވާހަކަ ކަމެއް. ވަޒީފާގެ ދުވަސްތަކާއި ކުޑަކުދިން ހިނގާލަ ހަމަ އެހާ ކަމާބެހޭ މެންބަރުންނަށް ގޮތަކަށް އިންތިޒާމު ޤާނޫނުގެ ބައިތަކަށް ބިލު ކަނޑައެޅިފައިވޭ. ދަރިވަރު ރައީސް. މި ކަންކަން ވިސްނުމަށް، އަޅުގަނޑުމެން މި ކަމަށް ކުރިއަރާ ދަރިވަރުންގެ ދަސްކުރުމަށް ފަރާތްތަކަށް. އަޅުގަނޑު ކައުންސިލް ބަޖެޓްގައި މިއަދު މި ޤާނޫނު ކޮމިޓީ އަޅުގަނޑު މަސައްކަތްކުރިއިރު ކައުންސިލްތަކާ ގުޅިގެން. ދާދި އިޙް އެއް ވަނިކޮށް، މާލޭގެ ސްކޫލްތަކަށް އެއް ވަރަށް، އަދި ގިނަ ސްކޫލްތަކުގައި ދެން ހަރަދު މުސާރައިން ދޭން މިހާރު ވަނީ، އެއް ހަރަދު ކުރާ ކުދިންނަށް ޤާނޫނީ ސަޕޯޓު ދެވެން ނުދެވޭ އެހެން ދައުލަތުން ފަރާތްތަކަށް. ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރިއްޔާ.

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ލަޠީފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އައްސަލާމް ޢަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުﷲ ވަބަރަކާތުހޫ. ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2012 ޕްރީސްކޫލް ހިންގުމުގެ ޤާނޫނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިޞްލާޙާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ، ބިލުގައި އެ އިޞްލާޙުގައި ވިދާޅުވެއްޖެ ގޮތުގެ މަތީން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނުގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގައި އޮންނަނީ ޕްރީސްކޫލްތަކުގެ ހިންގުން ކައުންސިލްތަކުން ބަލަހައްޓާނެ ކަމަށް. އެހެން ނަމަވެސް ބަލަހައްޓާތީ މި ކައުންސިލްތަކުގެ ޕްރީސްކޫލްތަކުގެ ހިންގުން ވަކިން ދައުލަތާ ކަނޑައެޅުމަށް ބަދަލުކުރެވޭ ގޮތަށް ދެއްވާފައިވާތީ. އެގޮތުގެ މަތިން މާއްދާގެ އިތުރު ދާއިރާގެ ބޭފުޅުން ހިމަނާ ވިޔަފާރިކުރާ ކުދިކުދި ޕްރީސްކޫލްތަކުގެ ހިންގުން އިތުރުން ދެވޭ ކަމަކަށް. މިސާލަކަށް، ކޮންމެ ރަށެއްގައި ވެސް މީހުން ހިންގާ ތަންތަނުގައި ޕްރީސްކޫލްތަކުގެ ހިންގުން ކޮމިޓީތަކަށް ދީފި ކަމެއް. އެކަން ކުރަންޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުގެ ފެނޭ ވާހަކަ އަދި ބުނެލާ ވާހަކަ ދެއްކުމެއް ކިޔަވައިދިނުމުގެ ފެންވަރު ފެށޭ އެ ކަނޑައެޅުން އަޅުގަނޑު ފެނޭ އެބަ އޮތް. ބަދަލުތަކުގައި މާލޭ އަދި އެ ހިންގުމަށް ކަމަށް ފެނިގެންދާ

ހަމަ އަތޮޅުތަކުން ވެސް އެ ޚިދުމަތް ދެއްވަންޖެހުނީ އެޑިއުކޭޝަން މިނިސްޓްރީގެ ފަރާތުން. އުނގެނުމުގެ ޙައްޤު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 36 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި މި ބުނަނީ އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ތަފާތުކުރުމެއް ނެތި އުނގެނުމުގެ ޙައްޤު ކޮންމެ މީހަކަށްމެ ލިބިގެންވެއެވެ. އެއްވެސް ތަފާތުކުރުމެއް އޮވެގެންނުވާނެ. ހަމައެއާއެކު، އޭގެ (ށ) ގައި މި ބުނަނީ ދަރާ ތަޢުލީމާއި މުދުރު މަދުރަސީ ތަޢުލީމު ދައުލަތުން ހިލޭ ފޯރުކޮށްދޭންވާނެ. މިގޮތުން ހިލޭ ފޯރުކޮށްދޭނީ ޢުމުރު، އެކަން ފުރިހަމަ އަހަރު ނުދެރިވެގެން އުޅޭކަމުގެ ޝަކުވާތައް ހުރިހާ ފާހަގަކުރަން ވެސް އުފުލަމުން މި ދަނީ. ސަރުކާރުން ކުރިއަށް މިންވަރުން އަދި ބަޖެޓު ތަންދޭ މިންވަރަކުން އެޑިއުކޭޝަން މިނިސްޓްރީން އެ ކަންތައްތައް ކުރައްވަމުން ގެންދަވަނީ. އިމާރާތްކުރުމާއި ބަޔައި ނުވަތަ އިމާރާތް މަރާމާތުކުރުމާއި ބަޔައި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން މި އަހަރަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ މިންވަރު ވެސް އަދި މި އުޅޭނީ އެ ތަންތަނުގެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ލިބިގެންދެވޭން. ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީން ކޮންޓްރެކްޓަރުންނާއި އަތޮޅުވެރިން ނުވަތަން އެޑިއުކޭޝަން މިނިސްޓްރީން ވެސް މަސައްކަތް ފެށިގެން ބޮޑުކޮށް ތަންތަނަށް މަސައްކަތް ނުހުރި ރަށްވަރުވެސް އެ ދަނީ. އެކަން އެތާ އެނގޭ އިތުރު ބަރުޙަލާއަކަށް މި ގަނީ. އެހެންނަމަވެސް އަތޮޅުތަކުގެ ވަކި ރަށަކު، ކިޔަވައިދޭ އަތޮޅު ކުއްލި އެނގޭ ކުދިން ފެއިލްވާ މުދައްރިސުން ވެސް، ހަމަ އެހެން ތަންތަނުން ވެސް ހަމަ ހުރިހާ ދަރިވަރުން ވެސް އެ ޚިދުމަތް އެޑިއުކޭޝަން މިނިސްޓްރީން ދެއްވަންވާނެ. އެހެންވީމާ، މި ތަފާތުކުރުމުގެ ކަމުން އަދި އެހެނިހެން ހާލަތްތަކުގެ ދޮރުތައް ދުރުވޭ. މި ހަރަކާތްތަކާ ގުޅިގެން އިސްލާމީ ބާރު ހިސާބު އިދާރީ ދާއިރާތަކާ ހިމެނޭ ތަފާތު އަދި އެތަކެއް އެހެން ވެސް މި ބައިން ފަހިކުރަނިކޮށް ދަރިވަރުން ދަނީ. ބަޔަކުމީހުން

10

ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ. އަޅުގަނޑަށް ބިލު ހުށަހެޅުއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އަރިހުން އެދެން އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ހިތުން ގޮތަކަށް މި ބިލު ބައްޓަންކުރެވިގެންދާ ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލަށް ތާއީދުކުރާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ.

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ އަބްދުއްރަޙީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޖެންޑަރު ރަނގަޅު ބައުލިޔީ ނިޒާމެއް، ދުވާލީ އުކަރިޔަންވާ ހަރަދެއް ކޮށްގެން ކަމަށް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް، އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އަބްދުﷲ.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް މި ނެގީ އަޅުގަނޑަށް ބަޖެޓުގެ ބަހުސްގެ ދުވަސްވަރު މި މަޖިލީހުގެ ކައުންސެލް ޖެނެރަލްގެ ރައުޔުގެ ރައީސް އެބަ އޮތް ސިޓީއަކުން ދީފައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 75 ވަނަ މާއްދާއާ ހަވާލާދެއްވައި، އަޅުގަނޑު ބަޖެޓަށް ހުށަހެޅި އިސްލާހު، މާރަންދޫ އާއި އުލިގަމު އާއި އިހަވަންދޫ އަށް، އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ 3 ރަށް ކަމަށް ވާތީވެ އަމިއްލަ މަސްލަހަތެއް އެބަ އޮތް ކަމަށާ. އެއީ ފާޅުގައި އެހެން، އަދި ހުށަހެޅުން އިސްލާހުގައި ނޫން ކަމަށް. އަޅުގަނޑުގެ ނިޒާމީ މައްސަލަ އަކީ މިހެން އަޅުގަނޑަށް ޖަވާބުދާރީވާން އޮތީއިރުގައި މި ދެންނެވި އަޅުގަނޑު ތަމްސީލުކުރާ ދާއިރާ އަށް ހުށަހެޅި ކަންތައް އޮތީ އަޅުގަނޑުގެ ޖާހު މަސްލަހަތެއް ކަމަށް ވިދާޅުވާ ޖަވާބުދާރީވާކަމާ އާއްމާ، މާލެ ތަމްސީލުކުރައްވާ ދާއިރާތަކަށް، މާލެ، ހުޅުމާލެ، ވިލިމާލެ ހިމެނޭ ގޮތަށް ހުށަހެޅުމުގެ އިސްލާހުތައް، ޤާނޫނަކަށް ހުށަހެޅި އިސްލާހުތައް މިއީ ބަޖެޓަށް ގެނެސްދިނުމަށް ހުށަހެޅޭތޯ؟ އެ މަސްލަހަތު ފުރުޞަތާ ކަމަކަށް ނުވަނީތޯ؟ އެއީ. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ބައެއްގައި ފަސް ވެސް މިއީ ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް. އަޅުގަނޑަށް މި ޖަވާބު ދެއްވައިފި ކަމަށް ވަންޏާ ދެން މިހެން ހަމަ ކަނޑައެޅިގެން އެ މެންބަރުގެ މަސްލަހަތު އެކީ ކަމެއް ނުހުން ކަމަކަށް ނުވާން. ރައީސް ސީދާ މިހާރުވެސް އަޅުގަނޑުގެ އެބަ ބޭނުމު. މި ދިނުމުން ބަޖެޓަށް، އަޅުގަނޑު މި 3 ރަށަށް ހުށަހެޅި އިސްލާހާ ގެނެސްދިން ދާއިރާގައި އެއީ. ޝުކުރިއްޔާ.

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ބަލައެއް ނުގަންނަން. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ބަލައިނުގަންނަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޑުއައްސަވާ ފުރަތަމަ. މި ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ބަލައިނުގަންނަނީ ސަބަބަކީ އެ ދުވަހު އަދި މިދޭ 3 އަހަރު ކުރީއްސުރެ ފެށިގެން މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން ދެއްވާފައި އޮތް ރޫލިން އެއް ބަޖެޓާ ގުޅޭ އިސްލާހުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން. އެހެންވީމާ، ހަމައެކަނި އެ ރޫލިންގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އެގޮތަށް ސިޓީ ފޮނުއްވާފައި އެ ވަނީ. ދެން ބިލުތައް ހުށަހެޅުއްވުމުގައި ހަމަ ކޮންމެ މެންބަރަކަށް ވެސް ޒައުޔޭ މަސްރަފަކާ ހިމެނޭ ހުރިހާ ކަމެއްގައި ވެސް ހަމަ ބިލުތައް ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ފުރުޞަތު އޮންނާނެ. އާދެ! މި މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ވަގުތު ދޫކުރަން އެއް ރިޕޯޓް އިނގޭތޯ. މި މައްސަލައިގައި އިތުރަށް ބަހުސް ނުކުރެވޭނެ. އަޅުގަނޑު މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ އަބްދުއްރަހީމު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ވެސް ގަބޫލުކުރާ ކަމެއް މި ރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ރަނގަޅު ތަޢުލީމެއް ދެވޭ އެކަށީގެންވާ ހަރުދަނާ ކޮށްގެން ކަމަށާއި އެކަށީގެންވާ ހަރުދަނާ ދީނީ ތަރުބިއްޔަތެއް އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަންޖެހޭ އެއްކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް، މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމު ރަޝީދު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް މި ނެގީ ބަޖެޓާއި ބިލާ ތަފާތު. ބިލެއް ފާސްކޮށްލުމަށް ވެސް ބިލަން ހަރަދުކުރަން އެބަ ޖެހޭ. އަޅުގަނޑު ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާ އަށް ޖެހިން 5 މިލިއަން. ނޫނީ އަޅުގަނޑު މަޖިލީހަށް އޮތް ދާއިރާ އެކޭ. ނޫނީ އަޅުގަނޑުގެ ދަރި އެއް ނުހުންނާނެ ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާގަ. ހާލަތު އޮވޭ އަށް ބޭނުންވާ މަޤުޞަދުގައި އަޅުގަނޑު ޖެހިން، މިދިޔަ ބަޖެޓުން ޖެހިން 10 މިލިއަން. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުގެ މައްސަލަ އެއް ނޫޅޭ. އަޅުގަނޑުގެ މިހާރު ނުހުންނާނެ ހާލަތު އޮވޭ އަށް. ދެން މި އޮތީ އައި.ޖީ.އެމް.އެޗް އޮޕަރޭޝަން

ތިއޭޓަރު. އޮޕަރޭޝަން ތިއޭޓަރަށް އަޅުގަނޑު ބެލިން، އަޕްގްރޭޑުކުރަން އަޅުގަނޑު ބެލިން މިދިޔަ ބަޖެޓަށް 10 މިލިއަން. ބެލީމަ ވެސް ޚާއްސަކުރެވުނު. ދެން ކުރެވިގެން ހިނގާ އަހަރު ވަރަށް ނުބޭ ލިބޭ މިއީ ގޮތް ދަތުރުކޮށްލި ޑީ ވަސީލަތް ހަމަޖެހިފައި އެއް ބައިވެރި އަދި ކުޑަ ކުދިން. އެހެންވެ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ މިގޮތް ޖަހާފައި އަދި އެއްބަޔަކު ހިނދު ފަރާތްތަކުން އަޅުގަނޑު ސަރުކާރުން ހޯދަން ބޭނުންވޭ. އެހެންނަމަވެސް ކުރުމުގެ ތަފާތު ފާހަގަ ފަރާތްތަކުގެ ސިޔާސަތުތަކާ އެއް އަޅުގަނޑުގެ މަސައްކަތް ހިލޭ. މި މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން ބަޔަކަށް ދެން ބޮޑަށް، އިލެކްޝަނަށް ރައީސް، އަޅުގަނޑު ސަރުކާރުން ވިދާޅުވި އެއް ބަޖެޓް ދެމެހެއްޓޭ ބަޔާނަށް ބޮޑު ތަނަވަސް؟ ބަޖެޓުގައި ނުޖެހޭ. އެކަމަކު ބޮޑުކަމެއް ބައިވެރިވާ ޖަލްސާއަކުން އަޅުގަނޑު ކަނޑައެޅުނީ އަދި ބަޖެޓް ނޫން. ތަފާތު މައްސަލަ އެބަ؟ ހަމަ ގާތްގަނޑަކަށް ތަފާތު އަޅުގަނޑު ތަފާތުތަކަކީ؟ ބަޖެޓުގައި ޖަހައިގެން ނުގެވޭ ފެނޭ އެއް، އެހެންނަމަވެސް ބިލުގެ ބޭސްކޮށްލެވޭނެ ނޫނޭ ފެނޭ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ބަލައެއް ނުގަނެވޭ. ސަބަބަކީ، މިއަދު ކުރެވޭނީ ބަޖެޓުގެ ބަހުސް ނޫން. އެއީ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 75 ވަނަ މާއްދާ މާނަކުރޭ. ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް، ކެރަފުރީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ކެރަފުރީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ނިޒާމީ މައްސަލައެއް މި ނަގަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 36 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ނ) ގައި ވަކިން ސަރުކާރު ބޭނުންވާ އާދޭސް އޭގެ ބޮޑު ކުދިންގެ ދިރިއުޅުމާއި ހަމަ ހިމެނުން، ހަމަ ހަރަކާތްތަކުގެ ހަރަކާތްތަކަށް ހުރަ ހުރަހަ އެއް ދަތިކޮށްދޭ ބޮޑު ކަންކަން. ހުރިހާ ކަމަކީ މާލެ ހެދިގެން މާލެ އާއި އެ ދާއިރާގެ މެންބަރުން ނިސްބަތްވާ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މާފުކުރައްވާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހިނގާނީ ކުރިއަށް!

(ނިޒާމީ މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދެވުން)

ހޮރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 36 ވަނަ މާއްދާ (ހ) އާއި (ށ)އާ ހަމަ މުޅިން ޚިލާފު އިސްލާހެއް ހުށަހަޅައިފައި މި އޮތީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަކި ޚާއްޞަ ދާއިރާއަކަށް، އެއީ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވަރަށް ސާފުކޮށް ބުނެފައި އެބަ އޮތް އުނގެނުމުގެ [illegible] ރާއްޖޭގެ ހުރި ރައްޔިތުންނަށް ހަމަހަމަކަމާ އެކު ލިބިދެވިގެން [illegible]. އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ މި އިސްލާހުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވެސް [illegible] މި ކަމަށް ގާއިމުކުރައްވައިގެން. އެހެންވީމާ، މި އިސްލާހު ގެނެސްގެން، [illegible] [illegible] [illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައްޔިތުންނަށް [illegible] [illegible]، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، [illegible] ވަރަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން [illegible] އެބަ [illegible] އިނގޭ. އެހެންވީމާ، މިއީ ހަމަ ކަނޑައެޅިގެން ޤާނޫނުއަސާސީގެ [illegible] ވަރަށް [illegible] [illegible] އިސްލާހެއް މި. ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފު އިސްލާހެއް. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ރޫޅާލެއްވުން އެދެން. ޝުކުރިއްޔާ.

([illegible])

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީންދެވަޑައިގަންނަވާ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީންދެވަޑައިގަންނަވާ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިވެލައްވައި އިށީންދެވަޑައިގަންނަވާ! ([illegible]) އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިވެލައްވައި އިށީންދެވަޑައިގަންނަވާ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް ހުށަހެޅޭނީ، އެ ނިޒާމީ މައްސަލަ އަކީ ގަވާއިދާ [illegible] ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް ނެގޭނީ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިވެލައްވާ. އާދެ! ހޮރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނަންގަވާ ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް ކަމަށް ބަލައެއް ނުގަންނަން އިނގޭތޯ. ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ވަޙީދު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް އަޅުގަނޑު މި ނެގީ މިހާރު ނަގަމުންދާ ނިޒާމީ މައްސަލަތަކީ ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނީ ވިޔަނުން ނަގާ ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި މި އިސްލާހާ ދޭތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން މެންބަރުން ކަންބޮޑުވުން ހުއްޓަސް މިހިރީ އަމިއްލަ މަސްލަހަތު ހިފުން އިސްލާހުތައް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލެއް ނުކުރަން. އެއީ އިސްލާހުގައި އޮތީ ހަމައެކަނި ގޮތަކަށް ޖުޑިޝަލްސަރވިސްއަށް އަރާ ވާހަކަ އެއް ނޫން. އޭގައި އޮތީ މާލޭ ދާއިރާ ހިފުން ގޮތް. ދެން މިކަމާ ހިތްހަމަޖެހޭނެކަމާ އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭނީ ވޯޓުލުން މި އިސްލާހު ބާޠިލުކުރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެދެން އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅުމާ މެންބަރުން އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންނަކީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ވޯޓުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިތާމަ ފާޅުކުރަން. އެހެންވީމާ، މިއީ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ހިލާފު އިސްލާހެއް ނޫން މިހިރީ އަމިއްލަ މަސްލަހަތު އޮތީ. އަދި ބަދަލުގެންނައިރު މަޖިލީހަށް މަގާމާ އަޅުގަނޑުމެން މެންބަރުންނަށް ވެސް ވަކިން ދަތިވާން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެދެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަންބޮޑުވުމަކީ މިއަދު ހުށަހެޅުން އަޅުގަނޑުމެން ލީ ކުއްލި މައްސަލަ، އެ ކުއްލި މައްސަލަ އަޅުގަނޑުމެންގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އެއްވެސް ވަރަކަށް ބަހުސްކުރުމުގެ ފުރުސަތު ބާކީނުވާތީ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއްގައި ނަގާ ނުކުތާތަކަކީ ވާހަކަ އެއް ނުދެއްކޭނެ. ހިނދުވަރެއިގަންނަވާ. އާދެ! މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޢަބްދުއްރަޙީމް.

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ އަބްދުއްރަޙީމު ވާހަކަދެއްކެވުން:

މާޒީގައި ޕްރީސްކޫލްގެ ޚިދުމަތްދިނުމަށް ޓަކައި ޕްރީ ސްކޫލާ ބެހޭ ގާނޫނަށް ގެނެވިފައިވާ އިސްލާހާ ގުޅިގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މި ރާއްޖޭގައި ޕްރީސްކޫލްގެ ޚިދުމަތްތަކުން ހަމައެކަނި އޮތީ މާލެ އެއް ނޫން. ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުގެ ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ސިޓީ ކައުންސިލްތަކުން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށްލައްވާ!

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ އަބްދުއްރަޙީމު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޕްރީސްކޫލްގެ ޚިދުމަތްދިނުމަށްޓަކައި އެ ސިޓީ ކައުންސިލްތަކުން ބަޔާންކޮށްފައިވަނިކޮށް ޕްރީސްކޫލާ ބެހޭ ގާނޫނަށް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މި އިސްލާހު ލައިގެން މި ކަމުގެ ކުރިއެރުން ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް މައްޗަންގޮޅީ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ފުރަތަމަ ރަނގަޅުކޮށްލަން މައްޗަންގޮޅީ އުތުރު ނޫން، މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު އިނގޭތޯ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ ކިޔައިދެއްވުން)

މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ހީގައި ތ. އަތޮޅު މަޖުބޫރުގައި ނޫން. ދިރިހުރިހާގެ ވާހަކަ އެއް ނޫން، ނޫން ޖީބީ ސިޔާސަތު ވެސް. އެއްނުވިޔާ، އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ މި ބިލުގައި ހުރި ދިރާސާކުރާއިރުގެ އެންމެހައި ކަންތައްތައް ކަންކަމާ ހަމަހަމަ ގުޅޭގޮތަށް ޤާނޫނުގެ ކަންތައްތަކާ، އަދި އެހެނިހެން ކަންތައްތައް ހިމެނޭ ގުޅިގެން މަސްއޫލު ފަރުވާ އެ ކަންތައް ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު އެދެން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ބިލާ ގުޅޭ ގޮތުން ނިޒާމީ ބުނާ މައްސަލަ އެއް ނެންގެވުން. ބަހުސްގެ މަރުޙަލާގެ ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅީ. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިޝާރާތްކުރެއްވި ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް ނޫން. މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދަވާ.

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ އަބްދުއްރަޙީމު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މިއަދު ވާހަކަ މި ދައްކަނީ ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއްގެ ދަށުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައިގެ ދަށުން ފުރުޞަތެއް ނުދެވޭނެ. ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއްގައި ފުރުޞަތެއް ނުދެވޭނެ. އަޅުގަނޑު މި މައްސަލައިގައި މި ވަނީ ޤަވާޢިދުން އެއް ދިނީ. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައިގައި ފުރުޞަތު ނުދެވޭނެ. އަޅުގަނޑު މި މައްސަލައިގައި މި ވަނީ ޤަވާޢިދުން އެއް ދިނީ. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ބިލަށް ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން ފުރުޞަތުއަރުވަން.

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ އަބްދުއްރަޙީމު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މާލޭގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ހުކުމްތައްދޭން ބަލައި ޤާނޫނުއަސާސީ ބާރު ޤާނޫނަކަށް ގެންނަ އިސްލާހުތަކުން މިދެ ޤާނޫނު އެއްކޮށް އަލުން ބެލުމަށް ބޭނުންވެގެންދާން. ޤާނޫނުއަސާސީ ޤާނޫނުގެ ބައްޕައިރިޔަކީ ވަނީ ދިވެހި ސަރުކާރުން ދައުލަތުގެ ހުރިހާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ހަރުދަނާކަމަށް ޓަކައި. އެއްވާ، އަ ނޫން ގޮތަށް ބަދަލުކުރުމަށް ބިލަށް ޤާނޫނުއަސާސީއާ ބައްޕައި ޤާނޫނުގެ ހިމާއިޔަތް ސަރުކާރުން އިހުތިރާމް ބައްޕައިރިޔަކީ ޖާގަ އިޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ރައްޔިތުންގެ އާބާދީގެ މިހުރި ބޯޓު އެކު ބައްޕައި، މި ރައްޔިތުންގެ އާބާދީގައި މާލޭގައި ދިރިއުޅޭ މީހުންނާ ތަފާތު ހުރިހާ ބާބު ގެންދަވާ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަ ހުކުމްތަކުގެ ޖީ.ޖީ.އޭގެ ފުރުޞަތުގެ ތަސްދީޤްކުރެވޭ އަބްދުﷲ ޝާހިދު އަބްދުއްރަޙީމް ރަޝީދު އަދި ރައްޔިތުގެ ވޯޓުން ކަމާ، ރައްޔިތުގެ ބަދަލުގެ

ބޭފުޅުންނަށް ހިދުމަތްކުރެވޭ ގޮތަށް މާލޭގައި ހިދުމަތް ގާއިމުކުރަންވެސް ހަމައެކަނި މަސައްކަތްކުރުމަކީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުގެ ޤާނޫނާ ހިލާފު ކަމެއް. ލާމަރުކަޒީ ޤާނޫނުގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ކ)ގައި ބުނަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޕްރީސްކޫލްގެ ހިދުމަތްދިނުމަކީ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ މައްޗަށް ލާޒިމް ކަމެއްގެ ގޮތުގަ. ލާމަރުކަޒީ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނާނެ، 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ކ)ގައި. ޕްރީސްކޫލްގެ ހިދުމަތްދިނުމަކީ ސިޓީ ކައުންސިލްތަކުގެ ހިދުމަތެއްގެ ގޮތުގަ. އެއީ ސިޓީ ކައުންސިލްތައް ގާއިމުވެފައިވާ ތަންތާނގަ...

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުނު:

ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް. މަނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަރީފް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މަނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަރީފް ފާހަގަކޮށްލެވުނު:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް އަޅުގަނޑު މި ނަގަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ހިލާފަށް ހަދައިގެން ވާތީ. މި އިސްލާހުކުރަން ވާތީ. އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ހިލާފު ނުކުރާ [illegible] [illegible]. އެއް ނިޒާމީ ނުކުތާ [illegible]. ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެއްވެސް ޤާނޫނެއް [illegible] [illegible] [illegible] ހަމަހަމަކަން ގެއްލޭ ގޮތަކަށް. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި އިސްލާހަކީ ކަނޑައެޅިގެން ޤާނޫނުއަސާސީގައިވާ [illegible] [illegible] އިސްލާހުކުރަން [illegible]...

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުނު:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ކަމަކަށް ބަލައެއްނުގަނެވުނު. ސަބަބަކީ ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރުމުގެ ބާރު ވެސް މި މަޖިލީހަށް ލިބިގެންވޭ. [illegible] މިހާރު މި [illegible] ބަލައި އިސްލާހުކުރި [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible]. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް، މަނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަރީފް. މަނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަރީފް

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރިޔާސު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި މައްސަލަ އަކީ ފުންކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންޖެހޭ މައްސަލަ އެއް. މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑަށް ދާންދޫ، ނިލަންދޫ، މާމެންދޫ 3 ރަށުގެ ސްކޫލާ ގުޅިގެން ހއ. ރަށެއްގެ ސްކޫލާ އެކު 4 ސްކޫލް ސަރުކާރުގެ އެޑިޔުކޭޝަން މިނިސްޓްރީގެ ދަށުން ހަރަދުކޮށްގެން ހިންގާ ގޮތަށް ހުރިދާތަން. މާދަމާ އަޅުގަނޑު އަޅުގަނޑު ދާއިރާގެ 3 ރަށް އެއްކަން އަދި ބާރުކުނާ، 4 ސްކޫލް އެޑިޔުކޭޝަން މިނިސްޓްރީގެ ދަށުން ހިންގަންވެއްޖެއްމާ މި ދާންދޫގެ މައްސަލަ ނުކުންނަން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށްލައްވާ!

(ނިޒާމީ މައްސަލަ ކުރިއަށްގެންނެވުން)

ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރިޔާސު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެހެންވީމާ، މިއަދު މަޖިލީހުން އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ މިކަން ރުއްބަހައިލާފައި އަޅުގަނޑުމެން ބުނި ވާހަކަދައްކަން، ކަނޑައެޅިގެން ދާންދޫއަސާސީ ހިލާފު. ފާމުދުރަޖް ދާންދޫނާ ހިލާފު. އެހެންވީމާ، މި ވަރުގެ މައްސަލަ އެއް މި ބަލަން ގެނައުމަކީ، އަޅުގަނޑުމެން ގެއްލުންނުކުރެއްވި މިހާރަށް މި ކަޅުމާލުއް ރަދަނީ. މާދަމާ އަޅުގަނޑު، އަޅުގަނޑުގެ ރަށުގެ ސްކޫލަށް ހަމައެކަނި ފީމަ މީގައި އަޅުގަނޑުގެ މައްސަލަ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ބިލުގެ މައުޟޫޢަކާ ވާހަކަ އެއް ނުދެއްކޭތީ ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއްގައި އިނގޭތޯ. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ބަހުސަށް އިނގޭތޯ. ބިލުގެ މައުޟޫޢަށް ބަހުސްކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ހުންނަންވާނެ. މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށްލައްވާ! މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށްލެއްވުމަށް ނަސޭހަތްތެރިވަމުން. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޑުއައްސަވާ! ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް، ބަރަދު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ސާލިޙް.

ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ބަޖެޓުގެ ބަހުސް ކުރިއަށް ދިޔައިރުގައި އަޅުގަނޑު ހީދޫ ބާރަށާއި މުރައިދޫގައި [illegible] [illegible] ބަޖެޓުގައި ފައިސާ ހިމަނަން. ވީމަ، އަޅުގަނޑަށް އެނގިއްޖެ މީ އަމިއްލަ މަސްލަހަތު އޮތް ކަމެއް. އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ އެއީ އަމިއްލަ މަސްލަހަތު...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ކަމަކަށް ބަލައިނުގަންނަން. މި މައްސަލަ އަށް އަޅުގަނޑުވަނީ ޖަވާބު އެއް ދީފަ. ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް ނޫން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށްލައްވާ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. މި ބޭފުޅުން މިއަދު މި ނަންގަވާ ނިޒާމީ ނުކުތާތަކަކީ ޖަލްސާ ހިންގުމަށް ހުރަސްއެޅުމުގެ ގޮތުން ނަންގަވާ ނިޒާމީ ނުކުތާތަކެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ބެލޭނީ. އެއީ ސަބަބަކީ ބިލުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ވާހަކަފުޅުދައްކަވަންޏާ މި ބޭފުޅުންނަށް ޖެހިވަޑައިގަންނަވާ ފުރުސަތުގައި އެ ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަންވީ. ޤާނޫނުއަސާސީގައި، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށްލައްވާ! ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށްލައްވާ! ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށްލައްވާ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަޑުއައްސަވާ! މި ދައްކާ ވާހަކަ. ޤާނޫނުއަސާސީގެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށްލެއްވުމަށް ނަސޭހަތްތެރިވަމުން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާސަތުން ދަންނަވާ ވާހަކަ އަޑުއައްސަވާ! ޤާނޫނުއަސާސީގައި 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) މި ބާބުގައިވާ ބައްލަވާ. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި އޮންނަނީ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި ހިމާޔަތްކުރުން ގޮތް. އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި ބާބުގެ ގޮތުގައި ހުރި ކަންތައްތައް ހިމާޔަތްކުރުން ގޮތް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި އޮންނަނީ. އެކަން ބައްލަވާ. މި ބާބުގެ [illegible] [illegible] ހުރަސްއެޅުމުގެ ގޮތުން [illegible] ނަންގަވާ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑު [illegible] ނިޒާމީ ނުކުތާއެއް ފުރުޞަތު [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ ވާހަކަ ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ [illegible] ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުالله އަބްދުއްރަޙީމަށް.

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ އަބްދުއްރަޙީމު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އަޅުގަނޑުވެސް މި ނަގާ މައްސަލަ އަކީ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކޮޅަށް ތިއްބެވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށްތިއްބަވާ! (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ! އާދެ! އަޅުގަނޑު ޖަލްސާގެ ނިޒާމު ގަސްދުގައި ގެއްލުވާލަން މެންބަރުން މަސައްކަތްކުރައްވާތީ އަޅުގަނޑު ޖަލްސާ މިހާރު މި މެދުކަނޑާލީ. އަޅުގަނޑު ޖަލްސާ ދެން ފަށާނީ 10 ޖަހާއިރު.

(ޖަލްސާ މެދުކަނޑާލެއްވިފައިވުން: 9:39 އިން 10:03 އަށް)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

﷽. އަޅުގަނޑު ޖަލްސާގެ ނިޒާމު ގެއްލުވުމުގެ ސަބަބުން އަޅުގަނޑު ޖަލްސާގެ މެދުކަނޑާލުމަށްފަހު އަޅުގަނޑު ކުރިއަށްގެންދަން މި ފަށަނީ މިހާރު. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު، ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް، މަނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިހާބު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މަނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިހާބު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ވަރަށް އާދޭހާ އެކު އެދެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި މި ބުނާ ތަޢުލީމުދިނުން ބޭނުން ގޮތެއްގައި އޮތް އިސްލާމްދީން މި މަޖިލީހަށް ބަލައިނުގަނެވުނު. ރިޔާސަތުން އެކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރެއްވުމަށް، އިތުރަށް ވިސްނާވަޑައިގަތުމަށް ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް ކަމަށް ދެކެން. ޤާނޫނުއަސާސީގައި މި ބުނާ ހަމަހަމަކަމާ ރައްކާތެރިކަމާ އާއި މާލޭގެ ތަޢުލީމުދިނުމުގެ ވާހަކަ. ތަޢުލީމުދިނުމުގެ ވަރަށް ބޭނުން، މި ގޮތަށް އިސްލާމްދީން ރައްޔިތުންނާ އާދެ ގިނަގުނަ ހުކުމްތަކެއް ތަޢުލީމުދިނުމުގެ ވަރަށް ބައެއް ކަނޑައެޅުމުގެ ވަރަށް ބޮޑު ބާރު ވާހަކަ ފާހަގަކުރަން. ހަމައެއާއެކު އިއްޒަތްތެރި ރައީސްގެ އަރިހުން އެދެން މި މައްސަލައިގައި

އިތުރަށް ޤާނޫނީ ގޮތުން ބައްލަވާންޖެހޭ ބައްލަވުންތައް ބައްލަވުމަށްފަހު ނޫނީ މި މައްސަލަ ކުރިއަށް ނުގެންގޮސްދެއްވުމަކީ އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް އެދޭ ކަމެއް. ޤާޟީޔަކާ ވާހަކަދެއްކެވުމަކީ މުހިއްމު ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި މިކަހަލަ އިސްލާހުތައް މި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅޭނެ މަގު ތަނަވަސްވެގެންދިއުމަކީ ވަރަށް ނުރައްކާ ކަމެއް. ރާއްޖެތެރޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށް ބޮޑު ނިކަމެތި ކަމެއް ލިބިގެން ހިނގައިދާނެ ކަމަކަށް ވާތީ މި ކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށްދެއްވުން އެދެން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ބަލައިގަންނަން. ބިލު ބަލައިގަތުމާއި ބަލައިނުގަތުމަކީ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ނިންމަވާ ކަމެއް. ޤާނޫނީ ގޮތުން [illegible] އެޖެންޑާކުރެވިފައި އެ ވަނީ. އެހެންވީމާ، ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް، ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ވަޙީދު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް މި ފަހަރު މި ނެގީ އިތުރަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖުޑީޝަލް ސާވިސް ކޮމިޝަނުގެ ވަރަށް ގިނަ އަދަދެއްގެ މެންބަރުން މިހާރު ކަނޑައަޅާފައި ނުވާތީ، ނިޒާމީ މައްސަލަ ނަގާފައިވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖުޑީޝަލް ސާވިސް ކޮމިޝަނުގެ ދެބައިކުޅަ އެއްބައި މެންބަރުން [illegible]. މި އިސްލާހުގައި މިސާލަކަށް މި ޤާނޫނުގައި އެބަ އޮތް އެހެނިހެން ދަރަޖަތަކެއް ވެސް. ދަރަޖަތަކާއި ސީދާ ކަނޑައެޅިފައިވާ. މިހެން ވެސް އޮތީ ސީދާ ކަނޑައެޅިފައިވާ ވެސް މިސާލަކަށް [illegible] ނަމަވެސް ބަލައިގަންނަން [illegible] ވަސީލަތެއް. އެހެންނަމަވެސް [illegible] ހަމައެކަނި މާލެ [illegible] އޮތީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖުޑީޝަލް ސާވިސް [illegible] މިހާރު [illegible] ވަކި [illegible]. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އިތުރަށް މި ކަމުގައި [illegible]. އޭގެ [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] މައްސަލަ އެއްގައި [illegible] [illegible] ނަމަ [illegible] [illegible]، މި އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ކަމެއް ކަމުގައި ދެކެވޭ. އެހެންވީމާ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެކަން [illegible] [illegible] ބައްލަވާފައި އެދެން. އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] [illegible] މި އިސްލާހު [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އިޙްތިރާމްތެރި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެހެންވީމާ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

އެހެންވީމާ، މީގައި ވިސްނާލުން ރަނގަޅު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެދެން، ހަމަ މީގެ ކުރިން ވެސް ހުންނާނެ މިހެން ކަންކަން ދިމާވީމަ ހަމަ އެޖެންޑާ އައިޓަމުން ނަގާފައި އިސްތިސްނާކޮށްގެން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕީ.ޕީ ލީޑަރުގެ ޕީޕަލްސް، މިސާލަކަށް ސިޓީ ކައުންސިލް އެއް ނަމަވެސް އެކާ. އެކަމަކު ވަކި ސިފަ ނަމަކުން ޖެހިފަ އަޅުގަނޑުމެން މެންބަރުންގެ ކޮންސްޓިޓުއެންސީއަށް ހަމަ ވަކި ރަށް ވަކި ރަށެއްގެ ނަހަން ނުވަތަ އިދާރާ އޮންނަ އިދާރާ މުސްތަޤްބަލުގައި ... އެކަމަކު ހަމަ ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ ނަޒާހަތްތެރި ވާހަކަ ނުދެއްކެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެދެން ހަމަ ކުރިން ރިޔާސަތުން ދެއްކެވި ވާހަކަފުޅަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާސް އެއް ނިޒާމީ މައްސަލަ ނެގީމަ، އެހެން ޖަވާބުދެއްވިފަ ދިން ނިޒާމީ މައްސަލައަކަން އޮޅިވަޑައިގަންނަވަންޖެހެނީ. އެހެންވީމާ، އެ ޕޮއިންޓު އަޅުގަނޑު ހަނދުމަފުޅުކޮށްދެއްވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނެންގެވި ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ބަލައެއްނުގަންނަން. އެހެންނަމަވެސް މި ވިދާޅުވި ގޮތަށް މަޝްވަރާކުރުމަކީ އޮތީ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު، މިއަދުގެ ބަހުސަށް ވަގު އަޅުގަނޑު، *1* ގަޑިއިރު ބަހުސްކުރުމަށް ގޮތަށް މިއަދު މި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް އަޅުގަނޑު މިއަދުގެ *1* ގަޑިއިރު ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހު އިތުރުން މަޝްވަރާކުރުމަށް ވާހަކަ ދަންނަވަން. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް، މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުالله އަބްދުއްރަހީމު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުالله އަބްދުއްރަހީމު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޤާނޫނުއަސާސީގެ *36* ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބުނަނީ އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ތަފާތުކުރުމެއް ނެތި އުނގެނުމުގެ ހައްޤު ކޮންމެ މީހަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ. ހަމަ ޤާނޫނުއަސާސީގެ *36* ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަނީ ފަރާ ބައްލަވާއި ދުދު ފަރުހަސީ ބައްލަވު ދަރުފަށް އިދާ ފުރުކަންތަވަހަން. ކުދިންނަށް ވާ ބައްލަވާއި ދުދު ފަރުހަސީ ބައްލަވުދިނުމަށް އެ ކުދިންގެ މައިންބަފައިންނާއި ދަރިވަރުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތެވެ. އަދި މީގެ ބައްލަވު އުނގެނުމަކީ ދަރިވަރުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ އަސާސީ ކަމެކެވެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި މާއްދާގެ މައްސަލަ ބިނާކޮށް، ފާސްކުރެވި ޤާނޫނުގެ *42* ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަނީ ކުރެވޭގޮތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ގޮތުގައި ފުރިހަމަކޮށްދިނުމަކީ ހައްޤުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ބާވަތުގެ ހައްޤުތަކެއް ކަމުގައި ދެނެގަ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިހާރު މި ވާހަކަދައްކަވަނީ ހުށަހެޅިފައިވާ ބިލަށް. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، ހުށަހެޅި، އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ! ހުށަހެޅިފައިވާ ބިލުގެ މައުޟޫޢަށް މި ވާހަކަދައްކަވަނީ. މީ ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް ނޫން. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް، ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަހްލޫފް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަހްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ބިލު ހުށަހެޅީ ވެސް ވަރަށް މާތް މަޤުސަދެއްގަ. އަދި ހަމަ މި ދެންނެވިހެން މާލޭގެ ހަމަ ގިނަ ރައްޔިތުންގެ ކަންބޮޑުވުމާ އެކީ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މި މަޖިލިސް ތެރޭގައި އައްޑޫ އަތޮޅު، ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ބިލުގެ މައުޟޫޢަށް ވާހަކަފުޅު ނުދެއްކެވުން ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއްގަ. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް، ހިތަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހްމަދު ސަމީރު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ހިތަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ސަމީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި [illegible]

ކުރިއަށް ގެންދެވިދާނެ. އެހެންވީމާ، މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދެވޭނެ މަގަށް އެކަން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަކީ މުހިއްމު ކަމެއް ކަމަށް ދެކޭތީ އެ ފާހަގަ ކުރަންނަވަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ކަމަށް ބަލައެއްނުގަނެވެން. ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރު، ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް މި ނެގީ ތަކުރާރުކޮށް ރިޔާސަތުން ޙުކުމްދެއްވައިފި އެއްކަލެއްގަ. އެކަމަކު ބައެއް ދުވަސްދުވަހު ވަކި ކަލެއްގައި ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަތަކަށް ފުރުޞަތުދެއްވާފައި، މިއަދު ތަކުރާރުކޮށް ދެއްވަމުންގެންދަވާތީ އަޅުގަނޑު ހަމަ ތަކުރާރުކޮށް އަޅުގަނޑު ވެސް ދަންނަވާލަން އޮތީ މި މަސައްކަތާ ގޮތު މިއޮތީ ކައުންސިލް ޖެނެރަލްގެ ލަފާގެ މަތިން ގޮތެއް ނިންމާފަ. މިގައި މަސައްކަތު އުޅުނު ނަމަ ދެން ކަންތައް ކުރަންޖެހޭނެ އެހެން އުސޫލުތަކެއް މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ ތެރޭގައި ވެސް ބަޔާންކޮށްފައިވޭ. އެހެންވީމާ، އެ އުސޫލުގެ މަތިން އެކަން ގެންދަވަންޖެހޭނީ. މި ބަހުސް ކުރިއަށް ގެންދެވެންޖެހޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން މި ތިބީ ބަހުސްކޮށްލާ ހިތުން ވަރަށް ކެތްމަދުވެފަ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ކަމަކަށް ބަލައެއްނުގަނެވެން. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް، ބާރަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ސާބަހޭ ރައީސް! ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން އިއްޒަތްތެރި މި މަޖިލީހުގައި ބަޖެޓު ބަހުސް ކުރިއަށްދިޔައިރުގައި އިސްތިހާރު ކީދޭ ގުރައިދޫގެ ޕްރީސްކޫލު ވެސް ހަދަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަމިއްލަ މަސްލަހަތު...

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތިޔަ ކުރިން ނަންގަވާފައި އޮތް ނިޒާމީ ނުކުތާ އެއް. ރޫލިން އެއް ދީފައި އޮތް މައްސަލަ އެއް. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް، މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ފާހަގަކުރެއްވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް، ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލަ އެއް. މި ރާއްޖޭގައި ވެރިކަންކުރި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މުހައްމަދު ނަޝީދު އަވަހާރަ...

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. ކުރިންވެސް މި ފާހަގަ ދަންނަވައިދީފިން. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ! ހެނވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހްމަދު ރަޝީދު، ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ހެނވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ރަޝީދު ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް މި ނަގީ ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ލީޑަރުން ޒާރުއްގެ ވަރަށް ނުހުރި. ހަމަ ވާހަކަ ނުދެއްކިއްޔާ..

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ!

(ނިޒާމީ މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދެވުން)

ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދައްކަވުން:

ރާއްޖެތެރޭގެ އިއްޒަތްތެރި ރައްޔިތުން ވަކިން ހަނދާނެއް ނެތް. މި އޮތީ މާލެއާ ތަފާތުކޮށްގެން. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 36 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ނ)އާ ވެސް ޚިލާފަށް މި އޮތީ. އެހެންވީމާ، ރާއްޖެތެރޭގެ ރައްޔިތުން އަޑުއަހާ ނިކަމެތިކަމާ މިހެން. މިއީ ހަމަ ސީދާ އަބްދުﷲ ޝާހިދުގެ ރޫލިން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

ނިޒާމީ މައްސަލައެއް ކަމަކަށް ބަލައިނުގަނެވޭނެ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ! އާދެ! މިއަދު ވަރަށް ބޭރަށް ސާފުވެއްޖެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މަޖިލީހުގެ ޤަވާޢިދާ ކުރިއަށް ގެންދަން ބޭނުންނުވާކަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހުގެ ޤަވާޢިދާ ކުރިއަށްގެންދަވަމުން ހަމަ ކަނޑައެޅިގެން ހުށަހަޅުއްވައިގެން ކަމަން އަޅުގަނޑު މި ގަބޫލުކުރަނީ. އާދެ! އަޅުގަނޑަށް، އަޅުގަނޑަށް މަޖިލީހުގެ ޤަވާޢިދުގައި ވަކި ޤާނޫނުއަސާސީން ނަމަ ބާރުދީފައިވާން މިހާރު ނޫން. އަޅުގަނޑު މި ދެންނެވީ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް، މި ބާރުވެސް ޤަވާޢިދާ ޚިލާފުވެގެންދާތީ ބޭނުންނުކުރެވޭނެ އަޅުގަނޑު މިހާރު ޤަވާޢިދާ ހުއްޓުވާލަން ތަޢާރަފުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ ޤަވާޢިދުގެ އެޖެންޑާ އަދި ގެން ހިޔާލުދޭން. އާދެ! އަޅުގަނޑު މިހާރު ބިލުގެ މަޝްވަރާން ވާހަކަދައްކަވާލުމަން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އަބްދުﷲ އަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ އަބްދުއްރަޙީމަށް ބިލުގެ މަޝްވަރާން ވާހަކަދެއްކެވުމުގެ ފުރުޞަތު އަރުވަމެވެ.

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ އަބްދުއްރަޙީމް ވާހަކަދައްކަވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުގެ ނިޒާމީ މައްސަލަ ވެސް، އަޅުގަނޑު ބަލައިގަތުމަށް ވެސް ބާރުއަޅާކަން ބޭނުންވަނީ

އުސޫލުގެ ބަރާބަރީގައި ތަޢާރަފުކުރެވުނު ބިލުގައި މި ބިލު ހުށަހެޅުއްވި މަޖިލިސް އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގައި

އުނގެނުމުގެ ޙައްޤު ހޯދުމަށް ބަހައި ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭ ހަމަހަމަކަމުގެ ފުރުޞަތު ގެއްލުވައިލާ މައްސަލަ އެއްގެ ގޮތުގަ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަން އެބަ ޖެހޭ އެކަށީގެންވާ ތަޢުލީމީ ހިންގުމަށް ބަހައި ބޭނުންވާ އެންމެ ފުރަތަމަ ކަމަކީ އެކަށީގެންވާ ޙައްޤެއް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް، މިލަންދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ރިޟާ.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ރިޟާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވިދާޅުވެއްޖެ ވަކި ޕާޓީއަކަށް ތާއީދުކުރާކަން ވާހަކަ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ ޕީ.ޕީ.އެމަށް ސަޕޯޓުކުރަން އުޅޭކަން. އެހެންވީމާ، އެ ޕާޓީއާ ދިމާވަން، މިގޮތަށް ވަކި ހިސާބަކަށް ކިޔާ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި މައްސަލަ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީންނަވައިދެއްވާ! ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީންނަވައިދެއްވާ! މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިވެލައްވާ! މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށްގެންދަވާ.

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޢަބްދުއްރަޙީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ހަމަ ބަޔާންކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ ވަޒީފާތަކާއި އުސޫލީ މަރުޙަލާގައި، ގޮތުން މިގެ ކުރިން ހަމަ ދެތިން ދުވަސް ދުރުން ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި މައްސަލަ އެއްގައި ވެސް ސަރުކާރުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު ވާހަކަދެއްކި ގޮތަށް ބަޔާންކުރަމުން ގެންދިޔައީ ހަމައެކަނި ބޭނުންވާ ގޮތަށް ޤާނޫނު އަސާސީގެ ދަށުން އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރުން ކުރެވިފައިވާ ކަންކަމަށް. އަސާސީ ޙައްޤު ވެސް ހަމަ އެކަނި ކަމެއްނޫން ދިމާވާން މި ދުވަހު. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން ފެށިގެން ބާރުތަކުގެ ނިޒާމުގެ ބޮޑުބައި އާއްމު ދަރަޖައިގައި ވެރިން ހަމަ ދާއިރާތަކަށް މިސްރައިގެން، ކުރިން އިސްލާމީ ޙަޤީޤަތް، މުޅި ދީނީ ނިޒާމު ހަމަޖެހުނުކަމަށް މަސައްކަތްތެރިކަމަށް މި ބާރުތަކުގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ހަމައެކަނި ސިޔާސީ ޤާނޫނުގައި، ސިޔާސީ ޤާނޫނުގެ ޙަޤީޤަތް

އަށް ޓަކައި ކުރާ ކަމެއް ގޮތުގައި މިކަން އޮންނަނީ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ ޒިޔާރަތްތެރިން އިންޓަނޭޝަނަލް ސްކޫލު ޕްރައިވެޓައިޒްކުރީމާ މިއަދު އެތަނުގައި ކިޔަވަނީ އެންމެ އެކަމާ ދުރާލާ ފަރާތްތަކުގެ ދަރިން. މި ސަރުކާރުގައި ހިމެނޭ، އޭރުގެ ސަރުކާރާ އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުގެ ދަރިން މިއަދު ޚާއްޞަ ސްކޫލުތަކުގައި ކިޔަވަމުންދަނީ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން މި އުޅެނީ އެކަނި ސިޓީ ކައުންސިލެއް ނޫން. މި ރާއްޖޭގައި ގާއިމުވެފައި އޮތީ. މި ރާއްޖޭގައި އެބަ އޮތް 2 ސިޓީ ކައުންސިލު ގާއިމުވެފައި. އަތޮޅުގައި ވިސް ސިޓީ ކައުންސިލުން ހިދުމަތްދޭން ގޮތަށް ބަޔާންކުރެވިފައި، ލާމަރުކަޒީ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރެވިފައި އޮންނަނީ. ޕްރީސްކޫލުގެ ހިދުމަތަކީ އެ ބާރުތަކުގެ ކަމެއް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެކަމަކު މާލޭގެ އަވަށް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ބާރަށް ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކަންދެއްވާ! ބާރަށް ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ބާރަށް ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، މެންބަރަކު ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން ހުއްޓާ ތިރި ވަޑައިގެން. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީންދެވަޑައިގަންނަވާ! ބާރަށް ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކަންދެއްވާ! ބާރަށް ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކަންދެއްވާ! ބާރަށް ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޅިއަކު ސިޔާސީ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކަމާއިއެކު ނަސޭހަތްތެރިވަން. ދެން އަޅުގަނޑު ޝުކުރު ދަންނަވަން. ބާރަށް ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީންދެވަޑައިގަންނަވާ! މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދަވާ.

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މިއީ ޤާނޫނަކީ އިސްތިޢުމާލުކުރެވޭނެ ކުރަން ހަރަކާތްތަކުގެ ކަމެއް ނޫން. މި ދާއިރާގައި އަޅުގަނޑުމެން ނިސްބަތްވާ ޕާޓީގެ ކައުންސިލަރުންނަށް ބޮޑު އިތުބާރެއް ދިން، އަދި ކައުންސިލަރުން ދެކޮޅަށް ކަނޑައެޅުނު ކަމަކީ ވަޒީފާ ކައުންސިލުން ބަދަލުވުމާއި ގާނޫނުތަކަށް ދަރިކޮޅު، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން މި ދާއިރާގައި މިކަން ކުރިއަށްގެން ކަމަކީ. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ އެބަ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދާއިރާގެ އިން ޖީ.އެމް.އާރު ފަށާފައި ޖީ.އެމް.އާރުގެ ސަރަޙައްދުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޮތްގޮތް މަތީ މަސްތުވާތަކެތި ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ކަމަކީ ބޭނުންކުރާ. (05:46) އާއި ބަދަލުވެ ދިވެހިރާއްޖޭ އަށް އައިސްގެން، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ބަރުސްޓިރުކުރާގެން މިހިސާބުގަނޑުގެ ބައިއަތުރައިގެން ކުރުއަވާ ވިޔަފާރިކުރިން ދިން ފައިސާ އިން އަތުލައިގަނެ ކަރު ރައްސާމާ އަށް ކަމެއް ކުރަން އަ ފާހަގަކުރަ މަޢަލޫމް، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޖެހުނުކަމުނަށް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށްހިތްތަވާ! ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށްހިތްތަވާ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އިށީންދެވަޑައިގަންނަވާ! ކޮޅަށް ތިއްބެވި ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށްހިތްތަވައި، އިށީންދެވަޑައިގަންނަވާ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އިށީންދެވަޑައިގަންނަވާ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އިށީންދެވަޑައިގަންނަވާ! މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އިށީންދެވަޑައިގަންނަވާ! (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހަޑު) އާދެ! ޖަލްސާގެ ނިޒާމު ގެއްލިފައި ވާތީ އަޅުގަނޑު ޖަލްސާ މި މެދުކަނޑާލަނީ. ދެން އަޅުގަނޑު ޖަލްސާ ފަށާނީ 11 ޖަހާއިރު.

(ޖަލްސާ މެދުކަނޑުއްވައިލެއްވުން: 10:17 އިން 10:30 އަށް)

[ހުސްވަގުތުކޮޅު: 10:31 އިން 11:02 އަށް]

10. ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތް

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތައިގެން ކުރިއަށްދާއިރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިމަތީގައި މި އޮތީ އެޖެންޑާ އައިޓަމު 10. އެޖެންޑާ އައިޓަމު 10ގައި މި އޮތީ ނުނިމިހުރި މަސައްކަތް. ނުނިމިހުރި މަސައްކަތުގެ ދަށުއިން 10.1ގައި މި ވަނީ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޖުތާޒު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މީހުން ބިރުދެއްކުން ހުއްޓުވުމުގެ ބިލުގެ ބަހުސް ކުރިއަށް ގެންދިއުން. މި ބަހުސް، މި ބިލުގެ ބަހުސް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި ޕާޓީތަކާ އަދި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވަގުތު މިހާރު ބާކީ އޮތް ގޮތް ދަންނަވައިލާނަން. އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް 12 މިނެޓް. ޕީ.ޕީ.އެމަށް 29 މިނެޓް. ޑީ.އާރް.ޕީ އަށް 30 މިނެޓް. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީ އަށް 11 މިނެޓް. ޕީ.އޭ އަށް 5 މިނެޓް. ޤައުމީ ޕާޓީ އަށް 5 މިނެޓް. އަދި ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެދިވަޑައިގަންނަވާ ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް 5 މިނެޓުގެ ފުރުޞަތެއް އަރުވަމުންދާނަން. އެހެންކަމުން މިހާރު އަޅުގަނޑު މި ދަނީ އަޅުގަނޑުގެ ކުރިމަތީގައިވާ ލިސްޓަށް. އެއީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެދިވަޑައިގަންނަވި ގޮތުގެ މަތީން އަޅުގަނޑު ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ. ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ އަށް މި ބަހުސް ފާހަގަކުރެއްވުމުގެ ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރާއްޖޭގައި މިހާރު ދެކެވެމުންދާ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ހުށަހެޅުއްވުމަށް ޓަކައި ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އާދިލަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާދިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އަޅުގަނޑު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް މި ނެގީ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް މަޖިލީސް ގެންދަވާތީވެ. ކުރިން މި ތަންގައި ބިލަކަށް ބަހުސްކުރަމުން ގޮސް އެ ބިލުގެ ވަގުތު ހަމަނުވަނީސް އަނެއްކާ ކުއްލިއަކަށް އެހެން ބިލަކަށް ބަދަލުކުރެއްވުން އެއީ ގަވާއިދާއި އެއްގޮތް ގޮތުގެ މަތިން ކުރެވިދާނެ ކަމެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުނުކުރަން. އެކަން އެގޮތަށް ބަދަލުވެގެންދާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް އެނގެންޖެހޭނެ. އެހެންވީމާ، މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް އެކަން އެގޮތަށް ކުރިއަށްގެންދިއުމަކީ އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ނިޒާމާ ނުކުތާ އެއްގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކޮށްލަން.

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ހުށަހެޅުއްވީ ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. އެހެން މި ދަންނަވާލީ އިބްތިދާއީ ބަހުސަށް ކަނޑައެޅިފައި އޮންނަނީ، އަޅުގަނޑުމެން ބަހުސް 9 އިން ފެށިގެން 10:30 އަށް. އެހެންވީމާ، މިހާރު މި އޮތީ 11 ޖަހައިގެން އަޅުގަނޑުމެން ފަށައިގެން ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ. 11 އިން ފެށިގެން އަބަދުވެސް ކުރިއަށްދާނީ ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތުގެ ބައިން. އެހެންކަމުން އެޖެންޑާއާ އެއްގޮތަށް ކުރިއަށްދާނެ ކަމުގައި ދަންނަވަން. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ވާހަކަދެއްކެވުމަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާފައިވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ އަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަޙްލޫފަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ހުށަހެޅުއްވުމަށް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޙްލޫފު ފާހަގަކުރެއްވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ސަޕޯޓުކުރަން ބޭނުންވަނީ ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރު އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް، މި ކަންކަން މިހާރު އޮންނަ އުސޫލު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް އެނގެން ބޭނުން. މިއަދު ވަކި ގޮތަކަށް މިތަނުން ކަންހިނގާފައި، މާދަމާ އެހެން ގޮތަކަށް ހިނގަންޏާ އަޅުގަނޑުމެނަށް ހީވަނީ އާދައިގެ މައްސަލަތަކެއް އެބަ އުފެދޭ. ބޭނުންވީމާ، [illegible] ހުއްޓުވާލާ. ބޭނުންނުވީމާ، [illegible]. މިހެން މިކަންތައް [illegible] އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި މަޖިލީހުގައި [illegible] ވެސް މަޝްވަރާކޮށް ވަރަށް ބޮޑަށް ގެއްލިގެން އެބަދޭ ކަންކަމުދާ. އެހެންވީމާ، މިކަން ސަޕޯޓުކޮށް، [illegible] ވެސް ހުށަހެޅުއްވި ކަމަށް ވަންޏާ 1 ގަޑިއިރު ފަހުން [illegible] 2 ވަނަ އެޖެންޑާ އައިޓަމުގެ 2 ވަނަ [illegible] [illegible]، ނޫންތޯ. މި ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ރަނގަޅު ސަޕޯޓުކޮށްދެއްވިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އާދެ! ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ހުށަހެޅުއްވީ. އެހެންކަމުން މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ [illegible]، ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ހުށަހެޅުއްވުމަށް މިހާރު ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ފާހަގަކުރެއްވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި މަޖިލީހުގައި ކަންކުރާ އުސޫލަކީ [illegible] އަދި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ބުނާ ގޮތުން މި ކަންތައްތަކުން ހުންނަ [illegible] ވަކި ގޮތަކަށް ކަނޑައެޅިފައި ހުންނަނީ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުވެސް، [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ރިޔާސަތުން [illegible] އެ [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، މިހާރު މި ކަންތައް [illegible] މި މަޖިލީހުގައި ރިޔާސަތުގައި އިންނަ މީހަކު އެ [illegible] [illegible] [illegible] އެއީ [illegible] އުސޫލު. [illegible] އިނގޭތޯ! އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] އެއް

މުއައްސަސާ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި އެބަ ޖެހޭ ހަރުދަނާކަމާއެކު ހިނގަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި އެބަ ޖެހޭ އުސޫލުތައް ހޯދަން. އެހެންވީމާ، މި މަޖިލީސް ކުރިއަށްދަނީ ހަމަޖެހިލައި ހޯދަން އުސޫލުކުރުމުގެ ކުން. މި ގޮތައިދާ އެއްގޮތަކަށް ނޫން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، މި ހުށަހެޅުއްވި ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ނަންގަވާ ޕޮއިންޓު އަޅުގަނޑަށް ސާފުވެއްޖެ. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. އެހެންކަމުން އިރީނދުވަހެއިގަދުވަން ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް، މަޖިލީހުގެ ޤަވާއިދުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދާން ފުރުސަތުދެއްވާ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑަށް ޤާނޫނީ މަޖިލީހުގެ ޤަވާއިދާ ހިންގުމުގެ ގަޑި އަސްއަރިކަމެއް އެހެން ގޭއަކަށް ފުރުސަތުދެވޭނެ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މަޖިލީހުގެ ޤަވާއިދާ ޚިލާފަށް ހުރަހެއް ވޭއިގެންނުވާނެ ބޭނުންފުޅު ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑު މިހިރީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުސަތުއަރުވަމުން. އެހެންނޫނީ އަޅުގަނޑަށް ނުކުރެވޭ މި ޤާނޫނުގެ މަސައްކަތް މެދުކަނޑާލަން. (ވަގުތު ތަޅުމުގައި ކަޅަންގަވުން) އާދެ! މިހާރު އަޅުގަނޑު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އަށް އަޅުގަނޑު ފުރުސަތުއަރުވައިފިން. އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ތިޔަ ނަންގަވާ މައްސަލަ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިފިން ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން ކަމަށް. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު މި ބިލަށް ވާހަކަދެއްކެވުމަށް ބަޔާއި އަޅުގަނޑު ފުރުސަތުއަރުވަމުން ދާނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ އަށް ފުރުސަތުއަރުވަމުން.

ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިންސާނުން، ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގ މައްސަލަ އަކީ މި ޤައުމުގައި މިއަދު ވަރަށް ބޮޑުވެފައިވާ މައްސަލަ އެއް. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ހުށަހަޅުއްވަން ބޭނުންފުޅުވެގެން ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އާދަމް ފުރުސަތުއަރުވަމުން. އެހެން އިބްރާހިމް މައްސަލަ އެއް ވަނީ ފުރުސަތުދޭ މި އަށްވަނީ.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް އަޅުގަނޑު މި ނެގީ ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ޤަބޫލުކުރެވޭތީ. މި މަޖިލީހުގެ ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ހިނގަމުންދަނީ ކަމަށް ވަންނާތު އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ރިޔާސަތުގެ ސަމާލުކަމަށް ގެންނަންޖެހޭ. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ޝަކުވާކުރަން މި ދަންނަވާލަނީ އިޚްތިޔާރީ ބަހުސްގެ ގުޅުމުގެ މައްސަލަތަކުގައި ބަހުސްކުރުމަށް ޖުމުލަ 1 ގަޑިއިރު ދޭންޖެހޭނެ ކަމަށް މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަޖިލީހުގެ ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ހިނގަމުންދާތީ، އެކަން ވަކި ބޭފުޅަކަށް ބެލުމަށް އަޅުގަނޑު ކޮންމެ ހާލަތެއްގައި ކޮންމެ ކުޑަ އެއްޗަކީ ކޮށްދޭން ކަމަށް ވަންނާ އެއްމެ ކޮށްލިދާން ކަމަކާ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އެހެން ނަހަމަވާނެ! ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް ކަމެއް ކުރިއަށް ގެންދަވާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގަތުމަށް ދަންނަވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ވާހަކަދައްކަވަމުން އަޅުގަނޑު ފުރުސަތުއަރުވާލައިފާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ބިލައިގެން ވާހަކަ ކުރިއަށް ގެންދެވުމަށް ފުރުސަތުއަރުވަން.

ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިންސާފާ އަދުލުވެރިކަމުގެ ސަގާފަތް މިހާރު މި ޤައުމުގައި ފުރިގެން އައިސް މިހާރު އެ ކަންކަން ކުރިއަށް މި ދަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަންޖެހެން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ހުށަހަޅުއްވަން ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަޙްލޫފަށް ފުރުސަތު އަރުވަން.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޙްލޫފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވަރަށް މަޑުމައިތިރިކަމާ އެކު، ކެތްތެރިކަމާ އެކު، މީގެ ކުރިން އެމް.ޑީ.ޕީ މެންބަރުން ގޮސް ރިޔާސަތުގެ ކުރިމަތީ ހުރިހާ ސަލާމަތުގައި ޖަހައިރު ވެސް މަޑުމަޑުން މި ތިބީ. މިހާރު މިގޮތަށް ހަމަހަމަކުރައްވާތީ ރަނގަޅުގައި މަޖިލީހުގެ މަޝްވަރާތަކު މި ގެއްލިނީ. ރައްޔިތުންގެ ކަންބޮޑުވުމާ އެއްގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ތަނަށް ބިލުތަކާއި ފާސްކުރި، އެއީ ހުރަސްއެޅުން ބިލުތަކުގެ ކަމަށް ކަނޑައެޅުމަށް ހުށަހަޅައިގެން އަދި ގަބޫލުކުރަން ޖަހައިދެއްވާ ވެސް ކުރިއަށް ދެވޭ ގޮތަކަށް ނެތް. މި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ރިޔާސަތުން ތިޔަ ހިންގަވާ ގޮތް ހުއްޓުވާލާށެވެ. ރިޔާސަތުން ވާހަކަ ދެއްކެވުން، ގޮތް ޖެހިގެން ކުރަނީ. ދުރު ހަމަ ޖަހައިދެއްވާ ގޮތެއް ނޫނީ. ނަމަ ޖަހައިދެއްވުމުގެ އަސާސަށް އެ މަސައްކަތް ރިޔާސަތުން ފަށާ އެ ވަނީ. އެކަން އެގެންނެ އަޅުގަނޑުމެން އެ ޖެހޭ ގޮތް. އެކަން ނުކުރެވޭނަމަ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނެތް. މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާގައި މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ބަޔަކު ހުރިހާ އިން ޖަމާޢަތް މެންބަރުން ވެސް ރިޔާސަތަށް އެއްބާރުލުންދެއްވުން ޖަހައިދެއްވުން. ރިޔާސަތުން އެއްބާރުލުންދެއްވުމަށް ކަމަށް ވަންޏާ، ނުދެއްވާ ކަމަށް ވަނީ ވިއްޔާ އަޅުގަނޑަށް ޖެހޭނީ މިހާރު ނިޔާމީ މަޖިލީހުގެ އަދަބުތަކާއި އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ގަވާއިދުގެ ދަށުން މިހާރު ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ކުރުން. ރިޔާސަތުން ވަގުތުގައި ފަރާތް ޖެހިގެން ހުރިހާ ކަމެއް އެކަށީގެން އޮތް މެދުކަނޑާލެއްވުމަށް އިން ފަށައިގެން ކުރިއަށް. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު މި ކަންތައް، މިހާރު ޖެހިގެން މި އޮތް މަޖިލީހުގެ ދުވަސް އެހެންނަމަ ވެސް ވާހަކަދެއްކުން ގެނެސް، ހަމަޖެހުމާ ގޮތުގެ މަޖިލިސް އަޅުގަނޑު މިހާރު 11:30ގައި ޖަލްސާގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދާ ގޮތަށް ނިންމީ.

(ޖަލްސާ މެދުކަނޑުއްވައިލެއްވުން: 11:10 އިން 11:34 އަށް)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޖަލްސާގެ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށް ދާއިރު އަޅުގަނޑުމެން މި ތިބީ އެޖެންޑާ އައިޓަމް 10.1ގެ ދަށުން ކުރިއަށް ގެންދާ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޤްތާރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މުއްދަތު ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ބަޔާންކުރެވޭ ބިލަށް ވާހަކަދެއްކެވުން. މި ބިލަށް ވާހަކަދެއްކެވުމަށް ބޭކަލަކު ފުރުޞަތު މި އެދިވަޑައިގެން ދެއްވާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަހްލޫފަށް.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޚްލޫފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ މިއަދުގެ ކުރީގެ ދަންނަވި ވެސް ހަމަ ބޭކާރު ގޮތެއްގައި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފަރާތުން މި ވަނީ ހުއްޓުވައިލާފަ. މިހެން މި މަޖިލީސް ޝޯއެއްގައި މަސައްކަތްކުރެވޭ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އަޅުގަނޑުމެން ނުކުން ބޭނުންވާ، ނޫންނަމަ ރައްޔިތުން އުއްމީދުކުރާ ނަތީޖާ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުނެރެވޭނެ. މި ކަންކަމާ ދޭތެރޭގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން ވެސް އެބަ ޖެހޭ ވަރަށް ސީރިއަސްކޮށް ވިސްނާވަޑައިގެން، ތަނުގެ ނިންމުންތައް ނިންމައިދެއްވަން. އެހެން ނޫނީ ދުވަހަކު ގޮތަކަށް މި ތަނުގެ މި ނިންމުންތައް ނިންމާ ކަމުގައި ވާނަމަ ޖެހިގެން އަންނަ ދުވަހު ހަމަ އެހެން ބަޔަކަށް އެގޮތަށް ޚިދުމަތްތަކުގެ ފުރުސަތު ލިބިގެން އެބަ ދޭ. އަޅުގަނޑު މިއަދު މި ތަނަށް ހުށަހަޅާ އިސްލާހަކީ އެއްވެސް ގޮތަކުން މި ތަނުގައި މީގެ ކުރިން ނުހިނގާ ކަމެއް ހިނގައިގެން އުޅުނީ އެއް ނޫން. މީގެ ކުރިންވެސް ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ހަމަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބައެއް އިސްތިއުފާ ދިނުމުން ނިސްބަތުގައި އެބަ ނެތް އިސްލާހު، އެ ދާއިރާގައި އަލުން އިންތިޚާބު ބޭއްވުމަށް. ހަމަ މަޖިލީހަށް ވަދައިގެން، ފުށުފައި، ތަމްޖީދު އަން ޒުވާނުން މި ހިސާބަށް ކައިރިވާ އިބަ ހުރި. އުބަވަދު މިއަދު ފެށިގެން މި އުޅެނީ މިހެންނަށް. މިއަދު ފެށިގެން މި އުޅޭ ކަމަކީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފަރާތުން ބައެއް މީހުންގެ ކަތިކުރަން ހުށަހެޅި ބައިގެ ކަނޑައަޅާ އެއް އެގޮތް ނުތަބާވާގޮތުގެން ބަދަލުކުރުމަށް އެގޮތް ހުރިގޮތް ހުމި އެއް މި ދާއިރާ އަޅުގަނޑާއި އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅި ބިލަށް. މީގައި ތިން ގޮތެއްގައިގެ އަޅުގަނޑަށް ވަނީ. މީގެން ތިން ގޮތެއްގައިގެ މި ހުށަހެޅި މި އަމުގެ ތަމްފީތަން ވަން. މީގައި ހުތިޔާ ގޮތެއްގައިގެ ވެސް ވަން މިތަފާ ފުރުމަތުގައި ނަމީ ބޭއްބަމުންނަނަތު. މި އިސްލާހު މި ހިސާން ހުށަހެޅިގޮތުގައި، އަޅުގަނޑު މަޖިލީހަން މި ވައްދާގޮތުގައި އެއްޗެ މިގުރު ވީ ދުވަހެއް ނުނީނާ. 12 ޑިސެމްބަރ 2012ގައި ހުށަހެޅިއިރު އޭގެ މައްސަލަ އެއް. އަދި ހިނގާ މިއަދު އެޖެންޑާކުރެވުނީ. އެޖެންޑާކުރެވުނީމަ އައިރު ބަހުސްފެށުމުގެ ފުރުސަތު ވެސް އެމް.ޑީ.ޕީ އިން ދޫކުރާ ބޭނުމެއް ނުވި. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފަރާތުން މި ތަނަށް ހުށަހަޅަން ބޭނުންވި ހުއްޓުވި މައްސަލަ އެއް މި ތަނަށް ސިޔާސީ ބަދަލުތައް ގެނެސްދިނުމަ. މިހެން ކަންކަން ހުރުން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭނީ ހަމަޖެހިގެން. މިއަށްވުރެ އަޅުގަނޑުމެން ޖެންޑަރ ފުރުސަތުވާން އެބަ ޖެހޭ. ޤަވީ މަސްލަހަތުގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ އެވެގުނަން ނޫނާ މިހެން ހޭދަގައި މި އެގި. ޤަވީ މަސްލަހަތުގެ އެ ފަށާ ގޮތަށް އެގޮތުން އަޅުގަނޑު ވެސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބަޖެޓަށް އިސްލާހު ހުށަހެޅީމަ، ފުރިހަމަކޮށް މިނިސްޓަރުން ބަޖެޓު ހުށަހެޅީމަ، ފުލުތަން ގައިސް ހިފުން ބަޖެޓަށް އިސްލާހު ހުށަހެޅީމަ އަޅުގަނޑުގެ އިސްލާހުތަކަށް ވެސް ވޯޓަކަށް ނާރާ. އެއީ މި ތަނުގައި ބަދަލުކުރުމުން މީގެ ކުރިން ގޮނޑިއަށް އުސޫލެއް. އެ ވާހަކަ އެއީ ސަބަބަކަން ހަދައިގެން، ނޫންނަމަ މަގުމަތިން ހިފައިގެން މިއަށް ފުރުސަތުދެއްވާ ގޮތަށް މި ތަނުގެ ތެރޭގައި މަސައްކަތްކުރެވުނީމަ އަޅުގަނޑު

ކަންބޮޑުވަނީ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ތަޢާރަފުކުރެވޭ އަޅުގަނޑުމެން އެކިއެކި ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުން ނިސްބަތްވާ މީހުން ކަމުގައި ވިޔަސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ ތަންކޮޅެއް ޒިންމާދާރުވާން. މިތާ ތެރޭގައި މަސައްކަތްކުރެވުން. އެހެންވީމާ، އެގޮތުގެ މަތިން މަސައްކަތްކުރެވޭ ކަމަށް ވާނަމަ އެމް.ޑީ.ޕީ އިން ހަނދާނު ކަމުގެ ތަރަހަ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އުސޫލުގައި ބައިވެރިވާ ގޮތަކު މި މިބަސް. އަޅުގަނޑުމެން ހަނދުމަކުރަމުން ކޮށްކި ކަމަށް ވާނަމަ އެ މީހުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނާ ވެސް ބައިވެރިވާން އެބަ ޖެހޭ ނޫންތޯ. މިގޮތަށް މިތާނގައި މަސައްކަތްކުރެވޭތޯ ކަމަށް ވާނަމަ ދުވަހަކު ހަނދަގު ގެމްކަ ނުމެ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނޭ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނޭ ކިޔާފައި އަރިސް، ރައްޔިތުން އުޅޭ ދުކުޅޭގައި ކަންބޮޑުވެން އެ ވާހަކަ ދައްކާލީމަ، އެކަމާ މުޅިގައުން މައްސަލަ އެއީ ކުރެއްވީމަ މި ވަނީ އެއްވެސް ތަކުރާރުކުރަނޑޭ އެއްކަމަކަން. މި ވާ ގޮތަކީ މިއަދު މި އޮތް ސިޓީ ކައުންސިލުތަކާ ބަދަލުގެނައި އެމް.ޑީ.ޕީގެ އަޣްލަބިއްޔަތު އޮތް ސިޓީ ކައުންސިލްތަކުން ފަދަ، އެ ތަނުގައި ތިބެގެން އެ މީހުންގެ ޖޭބަށް ހަދުވާލަން ނަގައިގެން ކައުމުންގައި އަހަރެމެން މީހުން ނުކުތް، މިހެން ނަހަދާށޭ ބުނެގެން އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ކަންކަމުން އެނގުން، އެކަން މި ދެކެވެނީ. އެހެންނަމަވެސް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް މި ކަންތައްތައް ވާނީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަނީ އިންޑިއާ ގަޑުގެ ރައްޔިތުން އުޅަމުން ނުކުމެގެން ކުރި މަސައްކަތުން ސިޓީ ކައުންސިލުން މި މަސައްކަތަކު ކުރިޖީ ތަން. އެހެންވީމާ، މިއަދު މިހެތަން މި އިސްލާހު ހުށަހަޅަނީމަ ބަދަލުވީ މި ހިނގައްޖެ ކަމެއްގަ. ރިޔާސަތުކަމުންނެވި. މި ހުށަހަޅަނީމަ އުނދަގޫ އިސްލާހަކުން މި ބަނާ ބައްޓަންކުރުމަކާއި މަޖުބޫރަ ދަރުދުކުރަނީ އެއް ނޫން. މި އިސްލާހު ހުށަހަޅަނީމަ ސިޓީ ކައުންސިލްތަކުން ބުނޭ ސިސްޓަމުން ހިންގުމުގެ ބާރު ވެސް ގެއްލިގެންދަނީ އެއް ނޫން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު ބަހުސްކުރެވޭ ބިލާ ވާހަކަދައްކަވަމުން، ކުރިއަށްގެންދަވާ.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޙްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ހިތުން އަޅުގަނޑަށް މި ބިލާ ކަމަށް ނުފެނުނު. އެއީ ގަވާއިދުގައި އެހެންނޫނީ އޮތް ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ޖަލްސާގެ މަސައްކަތް ހިންގަމުން ދުންނުވިން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތީގައި މި ވާ ބިލުގެ ވާހަކަ. އެހެންކަމުން ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ވާހަކަފުޅު މިހާރުން ފުރިގެން އެ ބިލަށް ކުރިއަށް ގެންދެވުމަށް ދަންނަވަން.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޚްލޫފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިހާރު އަޅުގަނޑު ބަޖެޓުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ހީކުރި ޖަލްސާ މެދުކަނޑައިލާފައި އަލުން މި ފެށީ ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެ މަތިން ކަމަށް. މިހާރު އެހެން ނޫންކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ކަނޑައެޅިގެން އިބްތިދާއީ ބަހުސަށް 1 ގަޑިއިރު [illegible] ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުމުގައި، އަޅުގަނޑުމެން 1 ގަޑިއިރު ބަހުސްކުރުމަށް ކުރިއަށްގެން އެޖެންޑާގެ ދުވަސް ނަންބަރަށް ދިޔައިމަ އެއީ މައްސަލަ އެއް ދެކެމޭ. އެހެންވީމާ، އެހެން ނަހައްދަވާ. އަޅުގަނޑު ހަމަ އެހެންވެއްޖެއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މި ކަމަށް ކޮންމެވެސް ގޮތެއް. އެހެންނޫނީ ވެސް ބަދަލު ބޭނުންވިޔަ މަޖިލީހުގެ ހުށަހެޅުއްވި ރަނގަޅު ގޮތެއް ނޫން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޑުކޮށްލެއްވުން އެދެން. ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނާދިރު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ހުށަހެޅުއްވުމަށް ފުރުޞަތުދެއްވާނަން.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާދިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް މި ނެގީ ހަމަ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް މަޖިލީސް ގެންދާތީވެ ރިޔާސަތުގެ ސަމާލުކަމަށް އެކަން ގެނައުމަށް ޓަކައި. އަދިވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ދިމާވެގެން އުޅޭ މައްސަލަ އެއް ހައްލުނުކުރޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ވެސް ދާއިރާ އެއް ތަމްސީލުކުރާ މެންބަރުން އަޅުގަނޑުމެން ދައްކާ ވާހަކައެއް ވެސް އަޑުއަހާލާފައި، މަޝްވަރާ އެއްގެ ތެރެއިން ކަންތައްތައް އުސޫލެއް މި ކަމުގައި ކަނޑައަޅައިގެން ނުނިންމާ މި މަޖިލީސް މިގޮތަށް ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަކީ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރާ ނުދެކެމު. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިބްތިދާއީ ބަހުސަށް އެއް ގަޑިއިރު [illegible] ކަމަށް މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ވަރަށް ސާފު ބަޔާންކޮށްފައިވޭ. އެކަމަކު ވިސްނުން ނަންބަރާ ކޮމިޓީ ހަމަ އެޖެންޑާގެ ދުވަސް ނަންބަރަށް ދިޔައިމާ، އެއީ މައްސަލަ އެއް. ވަކި ބަޔަކު ބިރުދައްކައިގެން [illegible] ބޭނުމާ [illegible] ގޮތުން ހަމަ ރިޔާސަތުން އެއާ [illegible] ކަންތައްތައް [illegible] ރިޔާސަތުން ވަކި ގޮތަކަށް [illegible] ރިޔާސަތުން [illegible] ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް. [illegible] (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) [illegible] ކުރިން ވަނީ އެކަމުގައި [illegible].

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރިން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަމަ މި ނުކުތާ ނެންގެވުމާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުވާނީ ޝޫރިން އެއް އަރުވާލަ. އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާގެ ކަންތައް ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ ހަމަ ގަވާއިދު ތަންފީޒު ކުރޭ. ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް. އެހެންކަމުން އެ އިބްތިދާއީ ބަހުސް 9:00 އިން 10:30 އަށް ކަމަށް ބަލާފައި 11 ޖަހާއިރު އަދި އަޅުގަނޑުމެން ފަށަނީ އެޖެންޑާގެ އެހެން އައިޓަމަކަށް. އޭގެފަހުން އެޖެންޑާގައި ދެން އޮންނަނީ ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތް. އޭގެފަހުން މިއަދު ވެސް މި ކުރިއަށްދަނީ 10·1ގެ ދަށުން މި އޮޅޭ ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތްތަކުގެ ދަށުން ކޮމިޓީތަކަށް، ކޮމިޓީތަކަށްފޮނުވާ ހުށަހަޅާފައި އޮތް ބިލުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު ކުރިންވެސް ދަންނަވަން މި ދަނީ ހަމަ ގަވާއިދު، ގަވާއިދު މަތިން ދަމަން އަޅުގަނޑު މި ދަނީ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން ބޭނުންވަނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ނިޒާމީ މައްސަލަ ނަންގަވައި، ހަމަ މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތްތަކާ ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ފަހިކޮށްދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. އެހެންނޫނިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭނީ ހަމަ މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި، ހަމަ ކޮންމެ ދުވަހަކު ވެސް މިކަހަލަ ދުވަހަކުން މަސައްކަތްތަކުގައި މަޑުން. މި ޖަލްސާ ހުއްޓުވަން. އެހެންކަމުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު ތަކުރާރުކޮށް އިލްތިމާސްކުރަން ބޭނުންވަނީ މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތްތަކާ ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ފަހިކޮށްދެއްވާ. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާތީ ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާސަތު ހަވާލުކުރަން.

(ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ)

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާސަތު ހިންގެވި ފާހަގަކުރެއްވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް މި ނަގަނީ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން. މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ ބުނަނީ މަޖިލީހުގެ ކޮންމެ ޖަލްސާ އެއްގައި ވެސް އެޖެންޑާ އެއް އޮންނަންވާނެ އެވެ. އަދި އެޖެންޑާ އަށް މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުންނާއި މެންބަރުން އިހުތިރާމްކުރަންވާނެ އެވެ. ރިޔާސަތުންނާއި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން އިހުތިރާމްކުރަންވާނެ އެވެ. އެޖެންޑާ ކަނޑައަޅާނީ މަޖިލީހުގެ ރައީސްއެވެ. (ނ)ގައި ބުނަނީ ޖަލްސާގެ އެޖެންޑާގައި ހިމެނޭ އެ ޖަލްސާގައި ނިންމަން އެދިފައި، ނުވަތަ ކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންކަމެވެ. އެހެންކަމުން ސަރުކާރުން އެނގޭ މިންވަރަށް، އަދި އެހެން ނިންމުން ނުވަތަ ކުރުމަށް އެދި ތަރުތީބު ވެސް

އެޖެންޑާގައި ބޭނުންކުރާނީ އެވެ. (ނ)ގައި މި ބުނަނީ ކޮންމެ ޖަލްސާ އެއްގައި ވެސް އެޖެންޑާ އެ ޖަލްސާއަކަށް ހާޒިރުވެތިބި މެންބަރުންނަށް ފެންނަން ބޭނުންކުރާނީ އެވެ. ވަރަށް ސާފުކޮށް މި އޮތީ ބުނެފައި މިކަން ކުރަން ބޭނުން އުސޫލު. ދެން މި ވިދާޅުވާ 11 އާއި 9އާ ކޮންތަނެއްގައިތޯ ލިޔެފައި އޮތީ؟ މި ލިޔެފައި އޮތީ އެއްކޮށް ނޫން. މި ބުނަނީ ފުރަތަމަ އޮންނާނީ، މިއަދު އޮތީ އިބްތިދާއީ ބަހުސްއެއްގެ ގޮތުގައި އޮތީ ގަޑިޖެހު ތަރުތީބު ޤަރާރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް މައްސަލަ. އެ މައްސަލަ ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން، އެ ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން މިތާނގައި ނިޒާމު މައްސަލައަށް ނަގައިގެން، މުޅި މިތަން ގަޑިބަޖެޓުކުރުމަށްވުރެގައި ދެން އުފެދުން މައްސަލަ އެއްގެ ތެރެއިން މި ގޮތަށް އެކަން ދުރާލާކޮށްފައި އަޖެން އެދޭތޯ އިރާދަކޮށްފައިވާ ހިމަނަން އެއަށް ބަހުސްކުރުވީ. އެހެންވީމާ، ދެން ބޭނުން ދެން ނުނިމި ހުރި ކަންތައްތަކާ. އެހެން މާނަނުކުރައްވާތީ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ. މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު ލިޔުއްވައި އޮންނަނީ ކޮންމެވެސް ބޭނުމެއްގައި. ދިމާ އިންނަ މީހަކު، ދިމާ އިންނަ މީހަކަށް، މި ގޮނޑިގައި އިންނަ މީހަކަށް ތަފާތު މީހަކަށް، ތަފާތުނުޖެހޭނީ މި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު އެންމެންނަށް އެނގެން އެންމެން އުސޫލެއްގެ މަތިން. ދެން ކުރަން ކަންތައްވައި ބޭނުނަ އުސޫލުން. މި ގަވާއިދުގައި 216 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައި އެބަ އޮވޭ އަވަސް ކަމެއް ދިމާވެއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ ބަދަލުކުރުން ކޮން އުސޫލަކުން. ކުރިން އެކަން ކޮންމެ ކަމަކަށް ވަނީ ވެސް ވަކިކަންތަކުން ގަވާއިދުގެ ބައެއްގެ ގޮތުގަ. މީގެ ކުރިން މިކަން ކުރި އުސޫލެއް ވެސް ނޫން މިއަދު ކަން ކުރައްވަން މި އުޅުއްވަނީ. އެހެންވީމާ، މި ތަނަށް މައްސަލަ އައީ ހުށަހެޅިއްޖެ ވެއްޖެއްޔާ ބަދަލު އަދި ގަވާއިދުކޮށްގެން އެކަން ކުރިއަށް ނުގެންދެވި، އެޖެންޑާއިން އެ ހިސާބުން އެކަން އުނިކުރުމުގެ ބާރު މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް ކޮން މާއްދާއަކުންތޯ ލިބިގެންވަނީ. އެކަން އަޅުގަނޑު ވިދާޅުވެދެއްވާ ކައުންސިލު ޖަރީމާއި އިނާޔަތްދު އަދި މަސްރޫފުން ވެސް ވިދާޅުވެދެއްވާތީ. އެހެންވީމާ، އެކަން ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭތޯ. މިކަން ކުރިއަށްގެންދަނީ. މިތަނުގައި މިހާރު މި ގުޅުއްވާ އަދި މި އޮތީ ވަރަށް ބޮޑަށް ވަކިކޮށް. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މި ބީލު ގާނޫނު ނިމޭ، އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލުކުރީ. މުޅި ގަވާއިދުގެ އެއް ބާރު ބަދަލުކުރަނީ. އެ ބާރުވޭ. އަޅުގަނޑުމެން ހިސްތާނުވާ ޒުވާނުން ކުރިޖެހިގެން މަޖިލީހު ގެންގޮސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ދިޔަ ފުރުސަތު ދިނުމަށް ނުހުރު ހިސާބަށް މިތާ އެތެރެއަށް ވަދެ ބަނޑުވެރިކަމުގައި މި ތިބީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ނިޒާމް މި މަޖިލިސް މިތާގައި އިންސާނުކަން އަޅުގަނޑުމެން ފޮނުވާލުމަށްގެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އަދުގަނޑުމެންނަށް ބާރުއެޅުމުގެ ގޮތުގައި، މި ގޮތުގައި ކުރަމުން ގެންދާ ކަންތައްތައް އެއްގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަވާއިދުގައި 42 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން. އެގައި އެބަ ބުނޭ އެޖެންޑާ އެއް ބޭނުންކުރާނީ. އެ އެޖެންޑާއާ އެއްގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދަނީ. އެހެންވީމާ، އެކަން ގޮތަކަށް ކުރިއަށް ގެންދާ ފުރުސަތު...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތި ވިދާޅުވާ މައްސަލަ އަޅުގަނޑަށް ސާފުވެއްޖެ. 42 ވަނަ މާއްދާއާ ހަމަ އެއްގޮތަށް ކުރިއަށް މި ދަނީ. އެހެންކަމުން، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތި ހުށަހެޅުއްވި ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ކަމަކަށް ބަލައެއްނުގަންނަން. މިހާރު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ހުށަހަޅުއްވަން އަނެއްކާވެސް ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ ތޯއްޑޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ވަޙީދަށް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ތޯއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް މި ނެގީ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ރިޔާސަތުން ތަންކޮޅެއް ކަންކަން ނިންމުމުގައި ތަންކޮޅެއް ވަސްދުކޮށް ކަންތައްތައް ކުރާހެން މިހެން މި ދަނީ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ނެގި ނިޒާމީ މައްސަލައިގައި ރިޔާސަތުން އޭރު ޖަވާބުދާރީވުމުން ވިދާޅުވީ މަޝްވަރާކުރައްވަންޖެހޭ ކަހަލަ ކަމެއް އޮތް ކަމަކަށް ދެކޭ. އެހެންނަމަވެސް، 1 ގަޑިއިރު އަދި ބަހުސްކޮށްލެއްވުމަށް އެހެން ބަޔަކަށް އެދިލެއްވީ. އެހެންވީމާ، އެ ހަމަޖެއްސެވިން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ އެދެން، ކުރު ވަގުތެއް ރިޔާސަތުން ދިމާވަން އެއްވަރު ހުށަހެޅި މެންބަރުން. ރިޔާސަތުން އެ ހުރި ވަގުތުގައި އެބަ ޖެހޭ ހިފަން. ރިޔާސަތުން މި އެދޭ މަޖިލީހަށް. އެހެންވީމާ، ކުރު ވާ އެއްގަޑިއިރުން ނުނިމޭ ރިޔާސަތު ސަރުކާރުގެ ބިލުތަކެއް ނޫން. އެއީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަކީ، މި ނިންމާލަނީ. ޤާނޫނުހަދާ މަޖިލީސް. ޤާނޫނުހަދާ މަޖިލީހުގައި އެއްކޮޅަށް އެޖެންޑާކުރައްވައިފައި ވަކި ސަރުކާރަކުން. ހަމަ ވަކިމަ ސަރުކާރަކުން އިނގޭތޯ. ސަރުކާރުތަކުން މިހާރު ކަންކަން ސަރުކާރުތަކުން މި އުޅެނީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތި ހުށަހެޅުއްވި ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑަށް ޖެހޭނީ އަޅުގަނޑު ކުރިމަތީގައި މި އޮތް ބިލައިގެން ކުރިއަށް ދިއުމަށް ފުރުސަތެއް އަރުވަން. އާދެ! ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ހުށަހަޅުއްވަން ބޭކައި ފުރަތަމަ ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދަށް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ހޮރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަޚްލޫފަށް އެ ބިލަށް ބަހުސްކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭންޖެހޭނެ. އެއީ އެ ބޭފުޅާ ހުށަހެޅުއްވި ބިލަށް އަދި އެންމެ މެންބަރަކަށް ވެސް ވާހަކައެއްނުދެކެވޭ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ބަހުސްގެ ފުރުޞަތު އަދިވެސް ކުރިއަށްދަނީ. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުޞަތު އެބަ އޮތް. މިހާރުވެސް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާފައި އޮތީ ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަޚްލޫފު މި ބިލައިގެން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް، ކުރިއަށްވަޑައިގަތުމަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާ ވާހަކަ ދަންނަވަން.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރަށް...

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާފައިވާ ބިލަށް ވާހަކަދެއްކުމަށް ފުރުޞަތުދެއްވީތީ. އާދެ! ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު ބަޔާންކޮށްދީފައި ވެސް ރިޔާސަތުން ރަނގަޅަށް ނުވެއްޖެ ކަމަށް ވާނަމަ، ދުވަހުއްޔާ ކަމަން ވާނަމަ، ބަޔާންކޮށްދީފައި ވެސް މަޖިލީހުގައި މިއަދު މި ދިމާވާ މައްސަލަތަކާއި ދިމާވެއްޖެނަމަ. އެންމެ ފުރަތަމަ ދުވަހުން ޖެހިގެން މިއަދު މި ހިސާބަށް ވެސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް އިޞްލާޙުކުރަންޖެހޭ ވާތީ ބަޔާންކޮށްދީފައި މިކަހަލަ ކަންކަން ދިމާވެފައި ހުރި ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވާހަކަދައްކާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ދަތިނުވާނެ ގޮތަކަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ޙުރުމަތް ބެހެއްޓުމަށް ދަންނަވަން. އަދި އިޙްތިރާމްވެރިކަމާއެކު ވެސް ދަންނަވަން. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ހުށަހެޅުމަށް އެދި މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ގަދަކަމުން ނަމަވެސް ލިބިއްޖެ. ޕްރޮސީޖަރާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން އޮތީ އެއްޗަކީ، ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް މި ނޫން އެއީ ހުށަހެޅުނީ އެއް ދާއިރާއަކުން ކަންނެއްކިއިރު ޖެހިލުމެއް އޮތް އެއްކަލަކު ވާނީ މި. އަޅުގަނޑު ދިރާސާކުރިމިހާރުގެ އާދެ މަޖިލީހުގެ ވެސް ޕްރޮސީޖަރުގެ ކަންތައް އޮތީ ވަގުތު ދަތު ދަރަޖައިގައި. އެހެންވީމާ، ހުށަހެޅުނީ ދަނޑިވަޅުން ހަވާލުވި ހޯދި. އެހެންވީމާ، އެކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަޖެހިގެން ދެކޭގައި މި އަދި. އަޅުގަނޑު މާލޭ މިހާރު ކުރާނޭ މާލޭ މާޒީގެ މިހުންގެ ކޮމިޓީގެ ނަމުން މިލިއަން 500 މިލިއަން ރުފިޔާ ކޮމިޓީގައި އިޤްތިޞާދީ ބަޖެޓުގެ ޕޮލިސީގެ ކޮމިޓީގައި ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފަ ވެސް ބޮޑު، މިއީ ވަރަ ދާއިރާއަކުން އެދިފަ، އެހެންވީމަ މި އެއްޗެއް ނިމިގެންނު.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، މިއީ ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ނޫން. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ނޫން، އިޙްތިރާމްވެރިކަމާއެކު ދަންނަވަން. މިހާރު އަޅުގަނޑު ވާހަކަދެއްކެވުމަށް ފުރުޞަތުއަރުވާލީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަޙްލޫފް ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށްގެންދެވުމަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޙްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހަމަ ތެދުފުޅުކޮށް ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި މަޖިލީހަށް އައިސް ތިބި ކަމަށް ވާނަމަ ރައްޔިތުން އެދޭ ގޮތަށް މިހާ މަސައްކަތްކޮށްދެމުން ދަންނަ ބަދަލަށް އަޅުގަނޑުމެން ވާން އެބަ ތިބޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ބޮޑުއަރިކަން ރައްޔިތުން ނުކުމެގެން، އެ މީހުންގެ އެދުންތަކާއި، އެ މީހުންގެ ޝުޢޫރުތައް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވާހަކަދައްކަވަމުން ގެންދަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޑުކޮށްލަދެއްވުން އެދެން. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ހުށަހަޅުއްވަން ބަލައި، އިތުރު އެހެން މައްސަލަ އެއް ހުށަހަޅުއްވަން ބަލައި ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހްމަދު ނާޝިދަށް ފުރުސަތުއަރުވަން.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ނާޝިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް މި ނެގީ ޕްރީސްކޫލުގެ ބިލަކީ މި ފަހަން މީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވައި، އެ ބިލު ހުށަހެޅި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގެނެސްގެން، އެ ބިލު ކުރި އަދި ބިލު ބަދަލުކޮށްލައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޮތް ބިލެއް. އެހެންކަމުން، މިއަދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބިލަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ވިދާޅުވީ ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. ތިޔަ ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. އެހެންކަމުން، ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ކަމަކަށް ގަބޫލުނުކުރަން.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދިޔުން)

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ނާޝިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިންމުމަށް، އަޅުގަނޑު އެކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން މިއަދު ހުށަހެޅި ބިލަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރިޔާސަތުން [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، ރިޔާސަތުން އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ...

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތި ނަންގެވި ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އަޅުގަނޑަށް ސާފުވެއްޖެ. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ފުރުޞަތުއަރުވާނީ ފާހަގަކުރެއްވުމަށް އަޅުގަނޑު، އޭގެ ކުރީގައި ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްޔާސް ރަޝީދަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން ނިޒާމީ މައްސަލައަކަށް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ރަޝީދު ފާހަގަކުރެއްވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް މި ނަގަނީ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން. މިގަޑި މި ބޭނުންވީ ކައުންސެލް ޖެނެރަލްގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް މަޖިލީހަށް ޤާނޫނީ ލަފާދީ، ޤާނޫނީ ގޮތުން މަޖިލިސް ތަމްސީލުކުރަންޖެހޭ ހާލަތުގައި މަޖިލިސް ތަމްސީލުކުރުމުގެ. އެ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބުނަނީ ކައުންސެލް ޖެނެރަލް ޤާނޫނީ ލަފާދޭއިރު ޤާނޫނީ އެހީތެރިކަން މެންބަރުންނަށާއި މަޖިލީހަށް ދުސްތޫރީ ސިޔާސީ ނުފޫޒުތަކުން އެއްކިބާވެވުމަށް އެވެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ މިއީ ކުރިން ފާހަގަކުރެއްވުން ދިޔަ މައްސަލަ، ވަގުތު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަރަކާތްތެރިވުމާއި ޤާނޫނީ އިސްތިޢުފާދެއްވުމުގެ ހަރަކާތްތެރިވުމާއި އިސްތިޢުފާ ދެއްވައިގެން މިހާރު އާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރުނޑު ކުރިން ގެނބިގެން އިސްތިޢުފާ ދެއްވި ހިސާބުގައި ބިއްލު ދުވަސްތަކުގެ އިސްތިޢުފާ ދެއްވާނެކަން ވާހަކަ އެ އިސްތިޢުފާ ދެއްވާ ފާހަގަކުރެއްވި މަޖިލީހުގެ ތަރުޖަމާ ކުރިއަށްގެންދާ ގޮތުން މި ފޮނުވާލެއްވީ. އެހެންވީމާ، މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން ކައުންސެލް މި ތަރުޖަމާނުގެ ކައުންސެލް ޖެނެރަލް ދެއްވާ ގޮތުގެ މަޖިލީހަށް ކަންކަން؟ އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަރަކާތްތެރިވުމުގެ ޤާނޫނީ ކަންކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު މަޖިލީހުގެ ބަހުސްކުރުމުގައި ނަގާއި އިސްތިޢުފާ އެޖެންޑާގެ އައިޓަމްތަކަށް މި ވަދެގެންނުވަނީ. އެހެންވީމާ، ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތިން، އަދި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތެއް މަތިން މަޖިލީހުގެ މެންބަރަކު މި ތަނުން ހަރަކާތްތެރިވެގެން، އެކަމާ ދުވަހު ވަންދެން އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން އެކަމާ ދުވަހު ވަންދެން ތަޙުޤީޤުކުރުން، ޝަރީޢަތުން މިކަން އައިސް، މިއަދު އިސްތިޢުފާދީ ބަހުސް ފުރި، ވަކި ބަޔަކު އެކަން ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭނެ ކަމަށް ނިޒާމީ މައްސަލައަށް ނަގާފައި، އެ ހިސާބުން މަޖިލިސް ގަޑިތަކުގައި، އެޖެންޑާގެ އައިޓަމްތަކުގެ ބަހުސްކުރުމުން ކައުންސެލް ޖެނެރަލް ކަމަށް ވަކި ގޮތަކަށް ނިންމައި ފޮނުވާލެވިދާނެތޯ؟ ކަން ބަލައި ނިންމެވުމަށް؟ އެއީ ކައުންސެލް ޖެނެރަލް ދެއްވާފައި އޮތް ހަމައެކަނި އިސްތިޢުފާ ރިޔާސަތުން

ކުރިއަށް މި ގެންދަވަނީ. ކިތަންމެއިރަކު ކުރިއަށް ގެންދިޔައަސް އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތެއް ނުދޭނަން މަޖިލީސް ކުރިއަށް މިގޮތަށް ގެންދާކަށެއް. ހަމަ ވަރަށް ސާފުކޮށް މި ދަންނަވަނީ، ނުދޭނަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، މި ނަންގަވާ ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. މި މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑު ވާނީ އަޅުގަނޑު މިވަނަން ހަމަ ފަނަރައިގައިވާ އެކު ދުވަހުން އެއް އަރުވާފަ. އަޅުގަނޑު މި ދަނީ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ، އަދި ހަމަ މިއަދު ކަނޑައެޅިފައިވާ، ހިނގާފައިވާ އެޖެންޑާއާ ވެސް އެއްގޮތަށް. އެހެންކަމުން މި ނަންގަވާ ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ދަންނަވަން ބޭނުންފުޅުވާ ވާހަކަ އަދި މިއަދުގެ މިހާރުގެ ޖަލްސާގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް މެންބަރުން އެއްބާރުލުންދެއްވުމާ ކަމަށް ވަނީ ވިދާޅުވި އަޅުގަނޑު ޝުކުރުވެރިވާ އަރިހުން ހަމަވާ ދުވަސް މިއަދަށް ވެފައި ނުވާތީ މަސައްކަތް އެއް ގެއަކަށް ފަސްކުރުނު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ނިޒާމާ ބެހޭ ކަމާ ދިމާ މައްސަލައަކަށް ނިޒާމީ ނުނަގާ ދަށުން މި މައްސަލައާ ހަވާލާ ހުށަހެޅުއްވުމަށް ފުރުޞަތު. އެހެންކަމުން މެންބަރުން ބަހުސްފުރުޞަތު ކުރިއަށް ބަލަން ގެންދިއުމަށް ޖާގަ ދީ ބެހޭ ބައެއް އިސްލާހުތަކުގެ ވާހަކަ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަދި ހަމަ ވާހަކަދެއްކެވުންތަކަށް އެހެން ފުރުޞަތު ވާހަކަދެއްކެވުމުގައި މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ބަހުސް އެއްގޮތް ދީނީ ގުޅުންހުރި ކަމަށް. އެހެންކަމުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މިހާރު އަޅުގަނޑަށްވުރެ ކުރިން މި އޮތް ބިލަށް ވާހަކަދެއްކެވުމުގެ ފުރުޞަތު ދެއްވުމަށް ކަމަށް ވަނީ އަޅުގަނޑު، ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ ހުށަހަޅުއްވަން ބާކީ އަޅުގަނޑު މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޢަބްދުއްރަޙީމަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޢަބްދުއްރަޙީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ޤާނޫނުއަސާސީ ގެނައި މަޖިލީހުގެ ހެޔޮނިޔަތު ހުރި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުގެ ބަލާގޮތް ކުރިއަށް ގެންދަން ބޭނުންވޭ. އިބްތިދާއީ ބަހުސަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ މިއަދުގެ ހެޔޮނިޔަތް އޮން ކަނޑައެޅިފައިވާ އެއްގަޑިއިރުގެ ވަގުތު ހަމަވީ ކަމަށް މި މަޖިލީހުގައި މިވީ ހުރިހައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް ގަބޫލުކުރައްވާނެ. މަޖިލީހުގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ނިޒާމީ މައްސަލަ ނަގައިގެން، އެ ނިޒާމުގެ ޢާއިލާތަކުގައި ބަހުގެން މަޖިލީސް ދީ ފަހަރަށް މެދުކަނޑާލަމުންދަނީ ފުރުސަތުތަކުގައި، 11 ބަރައިތު ފުރުސަތުތަކުގައި އެއްގަޑިއިރުގެ ވަގުތު ހަމަވުމާ ކަމަށް މިދާ ކުރިއަގައި މަޖިލީހުގެ ކުރީގެ މަޖިލީހުގެ ބަހުސް ކުރެވޭނެ ދޮރު ދޫކޮށްލައިގެން ވެސް ވާނީ އަޅުގަނޑު ކުރީގެ މަޖިލީހުގެ ބަހުސްގެ އެއްގަޑިއިރުގެ ވަގުތު ހަމަވުން ދޮރު ދޫކޮށްލައިގެން ހުށަހެޅި ފުރުސަތު،

ވަގުތު އިތުރުކުރަންވެގެން ހުށަހެޅި ޤަރާރަށް ތާއީދުކޮށްފައި ވަނިކޮށް، ތާއީދުންދިނުމުގައިވަނިކޮށް އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް މި ބުނި ގޮތަށް ދިޔަ ދުވަހެއްގައި ވެސް މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން ވަނީ އެއްގަޑިއިރު ހަމަވެއްޖެ. އެއްގަޑިއިރު ތެރޭގައި އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރުން އެއްބާރުލުންދެއްވުމުން އެ ދުވަހުގެ ބަހުސް ކުރިއަށްގެންދިޔައީ. އަޅުގަނޑު ޔަޤީންކުރާ ގޮތުގައި މިއަދު [illegible] މަޖިލީހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދާއިރާގެ މެންބަރު އެބަ ޖެހޭ [illegible] މަނިކުފާނުގެ ބިލުގެ އިޞްލާޙާއި ބަހުސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] މިއަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަހުސްގެ އެއްގަޑިއިރު ހަމަވެވިޔަސް، އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު. އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ ހުށަހެޅުއްވުން)

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ އަބްދުއްރަޙީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިޙްތިރާމްތެރި ބަހުސްގެ އެއްގަޑިއިރު ހަމަވިޔަސް މިއަދު އެ ބިލަކީ [illegible] ނޫންވީމާ، ނިޒާމީ [illegible] މައްސަލައިގެ [illegible] އެ ބިލު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު، [illegible] [illegible]. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން މި ހުށަހަޅުއްވީ. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު ވާނީ މިއަދު މި ޖަލްސާ ކުރިއަށްގެންދާ ގޮތާ ބެހޭ ގޮތުން އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރުންނަށް މަޢުލޫމާތުއަރުވާފަ. އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ޖަލްސާ ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް އެއްބާރުލުންދެއްވާ ކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑު ދެކެނީ މި ޖަލްސާ ފަސޭހަކޮށްލެވޭނެ. އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރަކު އަޅުގަނޑު މި ދެނީ މި މައްސަލައިގައި އަރުވާ އެންމެ ފަހު ނިޒާމީ މައްސަލަ ހުށަހަޅުއްވަން [illegible] ފުރުޞަތު. އެހެންކަމުން ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އާދިލަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާދިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް މި ނެގީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސަށް ވެސް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނޭ ފަދައިން ބިލެއްގެ ބަހުސްކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައި އޮންނަ 3 ގަޑިއިރު ބެހިގެންވާ ގޮތް ވަރަށް ސާފުކޮށް ރިޔާސަތުން ވިދާޅުވެދެއްވުން [illegible]. ޕާޓީތަކަށް ވަގުތު އޮންނަވަރާއި ޕާޓީތަކަށް ނިސްބަތްވާ މެންބަރުންނަށް ވަގުތު އޮންނަވަރު. އެހެންކަމުން އިބްތިދާއީ ބަހުސްގެ [illegible]، ބަހުސްގެ [illegible] ބަހުސްކުރުމުގައި [illegible] އެއީ ބަހުސްގެ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، މި ނަންގަވާ ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ނޫން. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ނޫން. ޕާޓީތަކާ އަދި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވާހަކަދެއްކެވުމަށް [illegible] ކަނޑައެޅިފައިވާ އެއްވެސް ވަގުތަކަށް ބަދަލެއް، [illegible] ނާންނާނެ. އުނިކަމެއް ނާންނާނެ. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު މިހާރު ކުރިމަތީގައި މި އޮތް ބިލަށް ވާހަކަދައްކަވަން [illegible] ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޙްލޫފަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށްގެންދެވުމަށް މި ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޙްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާފައި މި ވާ ބިލު، އަޅުގަނޑު ހަމަ ތަކުރާރުކޮށް ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ މިއީ ގަވާއިދު ރައްޔިތުންގެ ވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޮޑު ބައިވެރިވުމަކާ އެކީގައި އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާފައި އޮތް ބިލެކޭ. މިހެން މި ވާހަކަ މި ދަންނަވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް އަޅުގަނޑު އިންތިޚާބުވީ ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ ރައްޔިތުން. އެ މީހުންގެ އަޑު މިތާގައި އަޅުގަނޑުމެން އުފުލަން ޖެހޭތީ. މި ބިލުގައި އެއްވެސް ތަފާތެއް ނެތި އިމްތިޔާޒުތަކާއި މުސާރަ އާއި ކޮމިޓީ އެލަވަންސް އެއްކޮށް [illegible] ރައްޔިތުންގެ ކަމެއް މި ތަނަށް [illegible] މައްސަލަ އެއް [illegible]...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޑުކޮށްލެއްވުމަށް ދަންނަވަން. މިހާރު އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވިއްޖެ މި ވަގުތު، މިހާރު މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އަދަދުތައް މި ބަހައްޓަވާ ގޮތުން މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތްކުރެވިގެން ކުރިއަށްނުދެވޭނެ ކަމަށް. އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭނީ އަނެއްކާވެސް އެހެން ގަޑިއަކަށް މި ޖަލްސާގެ މަސައްކަތް ފަސްކުރަން. ދެން މި ޖަލްސާގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދަނީ މެންދުރުފަހު 1 ޖަހާއިރު. އަޅުގަނޑުމެން އިއްޒަތްތެރި ހުރިހާ މެންބަރުން ވަޑައިގަތުމަށް ދަންނަވަމުން، 1 ޖަހާއިރު މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތަށް، ޖަލްސާގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްދާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަމުން، މި ވަގުތު ޖަލްސާގެ މަސައްކަތް މެދުކަނޑާލީ.

(ޖަލްސާ މެދުކަނޑައިލެއްވުން: 11:56 އިން 12:30 އަށް)

[ހުސްވަގުތުކޮޅު: 12:31 އިން 13:02 އަށް]

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު ޖަލްސާ ކުރިއަށް ގެންދަން މި ފަށަނީ. އަޅުގަނޑު ކުރިއަށް ގެންދަނީ އެޖެންޑާ ނަންބަރު 10، ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތްތަކެވެ. 10.1 ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޒާހިރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މީހުން ބަދަލުކުރުމުގެ ބަހުސް ކުރިއަށްގެންދިއުން. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދަށް.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހިއުމަން ރައިޓްސްއާ ބެހޭ ގޮތުން ސަރުކާރުން، ނުވަތަ ބައިވަރުގެ ސަރުކާރުން މި ފަށައިގެންފައިވާ ބިލަކީ އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި މިއީ އެމައް ދުވަހެއް ހިއްސާކުރޭ، ކައްޗާ އިން ބާރުގެ އަރި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމާޢަތްތަކާ މިކަމަށް ހުށަހެޅުނު އަދި ދުވަސް ދެތިން ދުވަހުގެ ނަމޫނާ އެއްގޮތް ގޮތުން، އަދި ޙާއްޖާއެއް ގާތުގައި އާދޭސް ހުށަހަޅާ ކުރިން ފާހަގަވެގެންދާ ސަރަހައްދުތަކުގެ މަސައްކަތް ކުރަން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަމުން، މަޖިބޫރު ހާލަތުގައިވެސް. އަޅުގަނޑުމެންވެސް މި ބިލުން އަޅުގަނޑު އަށް މަސްއޫލު ހަވާލާ ތަޢާރަފު ކުރެވޭ ނުފެނޭ. ބިލުގައި ހިމެނޭ ޤާނޫނީ ކަންތައްތަކާ ދޭ ކަންކަން ވަރަށް ފުރިހަމަ ހުރިބިލެއް، ސަރުކާރުން މި ހުރިބިލެއް 14 މެންބަރުން...

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާދިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް މި ނެގީ މި މަޖިލީހުގައި މިއަދު ހުށަހެޅި، ބަހުސްކުރެވުން ދިޔަ ޕްރީސްކޫލުގެ ބިލަށް ވޯޓު އެއް ނުނެގި އެހެން އެޖެންޑާއަކަށް ދިޔައިމަ. ކޮން އުސޫލަކުން، ކިހިނެއްތޯ މި ވެގެންދިޔައީ. އަޅުގަނޑުމެން މިކަން އަދިވެސް ވަނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގަވާއިދުގެ އިތުރުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސާފުކޮށްދޭ. [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] [illegible] ސާފުކޮށްދީ [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible] އެ [illegible] މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރިޔާސަތުން [illegible] [illegible] މި ވާހަކަ [illegible] ރިޔާސަތުގެ ސަމާލުކަމަށް ބަހައި ދަންނަވާލަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ބަލައިނުގަންނަން. ސަބަބަކީ މިއީ ކުރީ ދަންނަވާލައި ވެސް މީ މައްސަލައިގައި ރިޔާސަތުން [illegible]. އަޅުގަނޑު އެދެނީ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް މަޖިލީސް ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް އެއްބާރުލުންދެއްވުމަށް. މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އަޅުންގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރުން، ގަދަކަމުން މަސައްކަތްކުރުން. ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް މީހުން [illegible] މަސައްކަތްކުރުން. ނުވަތަ ޖިންސީ އެކިއެކި ބޭނުންތަކުގައި ރާއްޖޭގެ ނުވަތަ ދުނިޔޭގެ އެކި ތަންތަނުން މީހުން ގެންދިއުން. ދުނިޔޭގައި މިގޮތަށް 27 މިލިއަނަށް ވުރެ ގިނަ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް، ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް މުއްތަލިބް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް މުއްތަލިބް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް މި ނެގީ މި މަޖިލީހުގައި [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި މަޖިލީހުގައި

އާ އުސޫލުތަކާއި ތަޢާރަފުކުރުން. އެއީ ކުރުވާން ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލު ނުކުރަން. ފުރަތަމަ މަޖިލީހުގެ ރައީސް ރިޔާސަތުން ބައްލަވާވަރަކަށް ޤާނޫނުއަސާސީއާ އެއްގޮތަށް ވީމަ މި ތަނަށް ގެނެސް ބަހުސް [illegible] އެ ގޮތީ. އެހެންވީމާ، ބިލުގެ ބަދަލުން [illegible] ނުނިންމާ ކުއްލިއަކަށް ބަޔަކު [illegible] [illegible]، އަޅުގަނޑުމެން ފަހަތަށް [illegible] މި ޤާނޫނުއަސާސީގެ [illegible]. އެހެންވީމާ، އެކަން [illegible] ހަމަޖެއްސެން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް ކަމަށް ބަލައެއްނުގަންނަން. މި ވިދާޅުވި އުސޫލުން މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން ކަންތައްތައް ނުކުރާނަން. މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގާ ބެހޭ ޤާނޫނު ބިލުގެ ޤައުމުތަކުންނާ އަދި ރާއްޖޭގެ [illegible] ތަފާތު އެކިއެކި [illegible] އެބަ އުޅޭ. މިގޮތުން [illegible] 27 މިލިއަން މީހުން ދިރިއުޅެމުންދަނީ އަޅުވެތިކަމުގައި. ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގެ [illegible] ރާއްޖޭގައި [illegible] [illegible]. ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގެ ނުބައި ނަން ރާއްޖެ އަށް. މިހާރު ގޮސް އެތައް [illegible] އެބަ ހުރި [illegible]. އަދި ކުރީގައި އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުން މި ކަމަށް ކުރި މަސައްކަތަށް [illegible] [illegible] އެތައް ބަދަލު ހުރަސް އަޅާލައިކަން [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible]. [illegible] ޓިއަރ ޓޫ ވޮޗް ލިސްޓާ އަދި އެހެނިހެން [illegible] [illegible]...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް، ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ މި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 42 ވަނަ މާއްދާގައި އެބަ ބުނޭ، އެ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބުނަނީ މަޖިލީހުގެ ކޮންމެ ޖަލްސާއެއްގައި ވެސް އެޖެންޑާ އެއް އޮންނަންވާނެ އެވެ. އަދި އެޖެންޑާ އަކީ މަޖިލީހުގެ ރައީސާއި މެންބަރުން [illegible] އެޖެންޑާ ކަނޑައަޅާނީ. ހަމަ އެހެން ބުނެފައި އޮވޭ

(ނ)ގައި ވެސް އެބަ ބުނޭ ވާހަކަ އެއް. (ނ)ގައި ވެސް އެބަ ބުނޭ. ދިމާވެގެން މި އުޅޭ މައްސަލަ އައީ މިއަދުގެ އެޖެންޑާގައި ފުރަތަމަ އޮތީ ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހްމަދު މަންސޫރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ އެއް. އެހެންނަމަވެސް އެކަންތައް ކުރިއަށް ގެންދިއަނުދީ އެމް.ޑީ.ޕީ އިން ދެކޮޅުހެދުމާ ގުޅިގެން މަޖިލިސް މެދުކަނޑާލުމަށްފަހު، އަނެއްކާ އެޖެންޑާ ބަދަލުކުރުމަށްފަހުގައި އެޖެންޑާގެ ދެވަނަ އަށް އޮތް އައިޓަމަށް ގޮސްގެން މިއަދު މި އުޅެނީ. ދެން މިކަން ހިނގާފައި އޮތް ގޮތަށް ބަލާއިރު މީގެ ކުރިން ވެސް މިގޮތަށް މަޖިލިސް ހުއްޓާލުމަށްފަހުގައި ވެސް މެންދުރުފަސް ވީކަމުގައި ވީނަމަވެސް، 11:30 ވީ ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، 11:30ގެ ފަހުން ވެސް އިބްތިދާއީ ބަހުސް ކުރިއަށްގެންދެވި އޮތްކަމުގައި ވަންޏާ އޮތީ ކުރިއަށް ގެންދަވާފައި އޮތީ. މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑު ބަލަމާހިނގާ، ފާއިތުވި ދުވަސްތަކުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މައްސަލަ އެއް އޮތުމާ ގުޅިގެން ކަންތައްތައް ހިނގާފައި އޮތް ގޮތް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތި ނުކުތާ ސާފުވެއްޖެ. ތި ކަމަކީ މީގެ ކުރީގެ ރިޔާސަތު ބެލެހެއްޓި ދުވަސްވަރުގައި ރިޔާސަތުން ރޫލިން އެއް ދެއްވާފައި އޮތް ކަމެއް. އެހެންވީމާ، ތި މައްސަލައިގައި އިތުރަށް ނިޒާމީ ނުކުތާއަކަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާކަށް ނެތިން. މި މައްސަލައިގައި އިތުރަށް އަޅުގަނޑު ނިޒާމީ މައްސަލައަކަށް ފުރުޞަތެއް ނާރުވާނަން އިނގޭތޯ. މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ބަޝީރު ބަހުސް ވާހަކަފުޅު [illegible] [illegible].

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ބަޝީރު ވާހަކަދައްކަވަން:

އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖެ އިން [illegible] 7 ފެބްރުއަރީގައި...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް، ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާހިދު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާހިދު ވާހަކަދައްކަވަން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް މި ނަގީ، މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 77 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން. ރިޔާސަތުން އެބަ ވިދާޅުވޭ ރޫލިން އެއް ދެއްވީ. މަނިކުފާނު ރޫލިންދެއްވި ތަން އަޅުގަނޑު މި މަޖިލީހުގައި އަޑުއެހިން. މި މައްސަލައާ ބެހޭ ގޮތުން ހިޔާލުތަބާދަލުކުރުމުގައި އޮތް ވަގުތުގައި ވަކި ގޮތަކަށް ކަންތައް ކުރެއްވުމަށް މަނިކުފާނު ރޫލިންދެއްވި. އެހެން ވެފައި އޮއްވާ އެ ރޫލިން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ވަކި ރޫލިންއަކަށް ތި ވާހަކަފުޅުދައްކަވަނީ. މި މައުޟޫޢުގައި އިތުރަށް ނިޒާމީ ނުކުތާ އެއް ނާރުވާން ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ވާނީ ދަންނަވާފަ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީންދެވަޑައިގަންނަވާ! މާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު.

މާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރާއްޖެ [illegible] ވެސް [illegible] 14 [illegible] 8 [illegible]...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު ވާހަކަދައްކަވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް މި ނަގަނީ މި ގަވާއިދުގެ 49 ވަނަ މާއްދާ އާއި އަދި އަމަލުކުރަމުންގެންދާ ގަވާއިދުގެ 50 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން. މިހާރު ވާހަކަފުޅުދައްކަވަމުން ގެންދަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ވާހަކަފުޅުދައްކަވާ މައުޟޫޢުގައި ނޫންނަމަ އެކަމެއް ނޫން މިއަދު އެޖެންޑާކުރެވިފައި އޮތީ. އެޖެންޑާގައި އޮތީ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. ތިއީ އަޅުގަނޑު މިހާރު ރޫލިންގއެއް އޮތް ނުކުތާ އެއް. މި މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑު ނިޒާމާ ބެހޭ ނުކުތާ އެއް ނަގުވާން ވާހަކަ ދަންނަވާފައި އޮންނާނީ. މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށްގެންދަވާ.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދައްކަވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މީހުން ޓްރެފިކިން ހުއްޓުވުމާ ގުޅޭ 10 ވަނަ ބާބު، ވިލަރެސްކުރާ ގުޅޭ ކޮމިޓީ އުސޫލުތަކާއިގައި އޮތުމާއިގައި 14 މެންބަރަކު މި ކޮމިޓީ އަށް ހޮވަން މި ވަނީ ނިންމާފަ. އެގޮތުން ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅާ 8 މެންބަރުން އެބަ ހިމެނޭ. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑަކަށް އެއްވެސް ގޮތަކަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ މިއީ އިންޑިޕެންޑެންޓްކަމާ އެއްޗެއް މިކަން ހުއްޓުވަން ހަރަކާތްތެރިވެވޭ ބިލެއް ކަމަކަށް. މިދުވަސްވަރު ބާރު މީސްމީހުންނަށް އާދަރުވެރިން ޚާއްސަ އިންތިޒާމްތަކެއް އެބަ ބޭނުން. އެ މީހުން މިހާރުވެސް ރާއްޖޭގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ނޭނގެނީ ނޫން ހާއްޖު އަދި އެބަހުރި މިހާރުވެސް ހަމަގައިމު ކަމެއް ބަލައިލިއްޔާ ކުރެވޭތަ ކުންފުނިތަކާއިގަނޑު އެތެރޭގައި މި ދަނީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިރުޝާދުދެއްވައިގެންނަވާ!

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެހެންނަމަވެސް ހުއްޓާކަން މަސައްކަތްތަކެއް ނުކުރޭ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިވެލައްވާ.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ފުރުސަތު ވެސް އަދި އެހެން ބައެއް ވެސް ރައްޔިތުން ފަދަ ދުވަސް ނޫން ކަމެއް ނުކުރޭ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިވެލައްވާ! ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިވެލައްވާ! ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކަން ހިފެހެއްޓުމަށް އަދިވެސް އަޅުގަނޑު ނަޞޭހަތްތެރިވަން. ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިވެލައްވާ! އަޅުގަނޑަށް ދެން ޖެހޭނީ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ނަން އިއްވަން. މި މައްސަލައިގައި ނިޒާމު ބޭނުން މައްސަލައަކަށް ފުރުޞަތުނުދެވޭނެ ވާހަކަ އެންގުމަށް ދަންނަވާލަން. މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަ ކުރިއަށް ގެންދަވާ.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ބަޖެޓުގެ ސަރުކާރަށްވުރެ ރާއްޖޭގެ ރިސޯޓުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންގެ އަދަދު އިތުރުކުރުމުން ދިޔަ. ބޭރުމީހުންނަށް ފުރުޞަތުތަކެއް ހުޅުވައިލުމުން އިތުރަށް. ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް، ދިވެހިންނަށް ވަޒީފާއަދާކުރެވޭނީ 40% އަށް ކުރިން، ނުވަތަ 60% އަށް ކުރިން އިތުރުކުރެވިގެންދިޔަ ބިލްސިންގެ މައްސަލަ. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑުމެން ރާއްޖެ އަށް ގެންނަ ބަދަލު ބޭ ވިޔަފާރި އެއްގަމު މިހާރުގެ އަދަދު 1000 ޑޮލަރު ނުވަތަ 4000 ޑޮލަރު ނަގާފައި ރިސޯޓަކުން ގެންނަނީ. ތަފާތު އާދި ޒަރޫރީތަކަށް ކުރިކުރި އުޖޫރަ އަށް 50 ޑޮލަރުން، 100 ޑޮލަރު މި ގެންނަނީ. ގެންނައިރު ދިވެހިން ދިވެހި ފަރުދުންގެ، ވަޒީފާތައް ގެއްލިގެން އެބަ ދޭ. ރާއްޖޭގައި، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަހާން މާބޮޑަށް އަޅުގަނޑު މި ބަޖެޓުގައި ގާއިމުކޮށްދެއްވުން އެދެން.

ރިޕޯޓަރުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ! ނިޒާމީ މައްސަލައެއް ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހްމަދު އާމިރު. ކުރިން އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] [illegible] އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން އެދެން.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު އާމިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! މުޅިން ހަމަ އާ އިބާރާތަކުން އަޅުގަނޑު [illegible]. މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ވަރަށް ސާފު ބަހުން [illegible] ބަހުސްކުރުމުގެ ވަގުތު ކަނޑައެޅިފައިވާ މިންވަރު. އެ ވަގުތު ބަހިގެންވާ ގޮތް ވެސް ރިޕޯޓަރުން އިއުލާންކުރަމުން އަންނަނީ. އަދި އެ ބަހުސްކުރުމުގެ ވަގުތަކީ [illegible] އެ އޮންނަ ވަގުތު ކަނޑައެޅިގެން...

ރިޕޯޓަރުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހަމަ އެއް [illegible] މި ވާހަކަފުޅުދައްކަވަނީ. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ނޫން އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ! މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށްގެންދަވާ.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން މީގެ ތިރީސް އަހަރު ކުރިން ވެސް މި ވާހަކަތައް ދެއްކިން. އެހެންނަމަވެސް ސަރުކާރުތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބިލެއް ނޫން. އަދި އާއި ދުނިޔޭގެ [illegible] މަޖުބޫރުވެގެން [illegible] ބިލެއް. މިހާރުވެސް [illegible]، މި ބިލުގައި ނެތް މި ކަމެއް [illegible]. މި ބިލު އެކުލަވައިލާފައިވާ ގޮތުން [illegible] ހިއެއްނުވޭ މި ކަންތައް އެއީ ކުރެވޭނެހެނެއް. އަދި ކުރަންވެސް ތިބި [illegible] ތިބި [illegible] [illegible]. އެ މީހުން އެ ހިންގާ ކަންތައްތަކީ މިހާރުވެސް އިމިގްރޭޝަނާއި ރައްޖެއަށް އެތެރެކުރަމުންދާ، ވަގަށް އެތެރެކުރަމުންދާ ބިދޭސީންގެ [illegible] އެއީ ގެންނަން ހުރި [illegible]. ކުންފުނިތަކަކީ [illegible] [illegible] [illegible]. މީހުން އެތެރެކުރަނީ ކޮން [illegible]. އެހެންނަމަވެސް އެ [illegible] [illegible] ނުކުރޭ. މަގުމަތީގައި [illegible] [illegible]، ނުވަތަ ސިޔާސީ ކަންކަމުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ

ފަރާތަށް ގެއްލުންތަކުރުން ނޫން ކަމެއް ނުކުރޭ. ސަރުކާރުން، މިހާރުވެސް ފުދުނުން ނިކުމެ އެކަން ހުއްޓަންވެއްޖެއްޔާ ހުއްޓުވޭން. ނަމަވެސް އަދުގަނޑުން ޒަމާނުއްސުރެ ބޭރުން އެދޭ. އިންޑިއާއި އޮސްޓްރޭލިއާއިން، ނުވަތަ އެކިއެކި ތަންތަނުން މަޖުބޫރުކުރުވައިގެން ރާއްޖޭގައި އަޅުންގެ ގޮތުގައި ނުވަތަ އިންސާނުން ވިއްކުމާއި ދަރަޖަ އަން ވުރެ ދަށްދަރަޖައެއްގައި ބަޔަކު މީހުން ގެންގުޅުމަށް މަޖުބޫރުކުރުވައިގެން ހަރަކާތްތެރިވާ ބިރު މި ބިޔަ. މި ބިނާގައި އަޅުވެރިކަމާ މި ދުނިޔެ، އެކިފަރާތްތަކުގެ ބޮޑު ކުރިމަތިގައި ވެސް ސަރުކާރުން އެބަ އޮތް، ހިމާޔަތްގައި ވަނީ 8 ބިލިއަން ޑޮލަރުން. ޖުމްލަ އެކި ދިމާދިމާލުން ދެން ނަގާފައި އޮތީ، މުޅި 14 ބިލިއަން ޑޮލަރުގެ ތަކެތިގައި ސަރުކާރުގެ އެބަ އޮތް ބޭނުން ގޮތަކަށް އެ ކަންތައް ކުރުމުގެ ފުރިހަމަޔަށް ވެސް ހުރެވެ. އެހެންކަމާއިކަ އަޅުވެރިކަން ޒަރޫރީއްނުކުރާ އެއްގޮތަކަށްވެސް މި ކަމުގެ ހުއްޖަތެއް ކަމަކަށް. މިން ހަމަޖެހި ކަށިނުކުރާ ކަމުގެ ނޫން މީހަކު. އެކަން ޖާގާއެއް ވެސް ޓްރެފިކިންގެ. ދެކެ ވައްކަ، ކުރެ ވައްކަ މީހުން، ބިދޭސީން ޓްރެފިކިންގައި މަސައްކަތްތެރިން އެބަ ދެ. އެގޮތް މިގޮތުން ދިވެހިރާއްޖެ ވަނީ ގާ ފުރުސަތު ގައިޑުގައި ވެސް. ޓްރެފިކިންގެ ހިއުމަންރައިޓްސްގައި މިހާރު ބިދޭސީންނަށް ވެސް ދެން ދަރަޖައިގައި ދިވެހިން މިއީ. ދިވެހިންނަށް އެކީ ފުރުސަތުދިނުމުގެ ވެސް ބޭރުގެ ބިދޭސީންނަށް މި ބާޒާރުގެ ސަރުކާރުން ވެސް ފުރުސަތުދިނުމުގެ އިތުރަށް ހުރިހާއިރު. 60% މިހާރު ބިދޭސީންނަށް މަސައްކަތްތެރިންނަށް. މިހާ ގެރިގެން ޓްރެފިކިންގައި މި އެއްވުރުން ބާޖަރާއިގެ ބޭރުކުރުން، އެގޮތް ދިޔަ މަސައްކަތް ބޭރުކުރުން، ޓްރެފިކް އަދި އުމުރުކުރުން ކުންފުނިތަކުން ހަރަދުގެން، ނުވަތަ ވަގުތު އުމުރުކުރާ މީހުން ވެސް ގިނަވެގެން މި އުނދަގޫ. އަޅުވެރިކަން ގޮތުގެމަތީން ކުރާ، މިއީ ދުވަހު ދުނިޔޭ ބަލައިލުމުގައި ނުރައްކާ ކަންކަމުގެ ފަރާތަކީ އަދި ދުނިޔެއަށް މި ދަތިކަމެއް. ދައްކާލަށް މި ޓްރެފިކް އަދި އުމުރުކުރާ 100 މީހުން، 50 މީހުން އުމުރުކުރުވުން ގޮތަށް، އުމުރުކުރުމަށް ކުންފުނިތަކުން ކަމާއި އެ މީހުން އުމުރުކުރި ކުން ބައެއްކަމާ، ދަށް ކުން ތަންތަނުގެކުން އެބަ އެކޭ. ކަނޑައެޅިގެން އެބަ އެކޭ. ޓްރެފިކްގެ އެދި ޓްރެފިކްގައި ދަނޑުވަރުކުރާ ހާމަވެއް، ދަނޑުވަރުކުރާ ބަދަލުގައި 100 އިން 200 އިން މީހުން އުމުރުކުރާ ވައި އެ ކާޑު އެ މީހުން ޓްރެފިކް އިން ބޭރުކުރި ކަމަށް ތަމްރީނު ދޭގޮތުގައި މި ތަނަށް އުމުރުކުރާވައި އެބަ ދެއީ. މި ހުރިހާ ކަމަކީ ވެސް ދަރަނި ހާމަ ކަނޑައެޅޭ. ހާމަކުރުގެ ތަނތަނޑުމަތިންނަށް ހާމަ ހަމަ ކުންފުނިތަކުން ފެންނަން ހުރި ކަނޑައެޅޭ އެވީ. އެހެންނަމަވެސް ހުއްޓުވުން ހަމަ އެއްވެސް ކަމެއް ކުރިއަށް ނުދޭ. ދެން އަޅުވެރިކަން ފާރަވެރިކަމުގެ މި ވަރުގެ ބިރުއް ހަރަކާތެއްގެން އަންއްކާވެސް އިތުރު މުއައްސަސާ އެއް ހަދައިގެން، އިތުރު މުއައްސަސާ އެއް ހަދައިގެން މިގެން ނުކުންނާނެ އެއްވެސް ނަތީޖާ އެއް ނެތް. އިތުރަށް މާލީ އެބަ ބޭނު ހަރަދުކުރަމުން ޓްރެފިކް ޖެހޭ. ހަމަ މިހާރުވެސް ފުދުނުންނާ، އަދި ފާރަވެރިކަން މި ކަންކަމުގައި މަސްލަހަތު ކަންތައް. ފުދުނުންގެ ފާރަވެރިކަމުގައި ވެސް ހަމަ ބައިނަލްއަގުވާމީ ވާން މި ކަންކަމެއް. އަދި ޓްރެފިކް އަށް މީހުން އުމުރުކުރާ، މި މީހުން އުމުރުކުރުވައި އެ މީހުންނަށް ވާރިސް އަނިޔާކުރުވާ، އެ މީހުންނަށް ދަންޖެހޭ ޒުލުމްތަކެއް ނުދިނުމަކީ އެއީ ހަމަ ފާރަވެރިކަމުގައި މިހާރުވެސް ހުރި ކަންތައް. އެހެންނަމަވެސް މި ފާރަވެރި ހަރަދުގައި ހުރިހާ ދަނޑުވަރުގެ ބޭނުމަށް ދަރަ އެއްގެ ގޮތުގައި

ދައްކައިގެން މިކަން ވެސް ކުރާކަން ދެއްކުން. ބަޣާވާތުގެ ސަރުކާރުން އެންމެ ބޮޑު ހިއްމަތުން ބިރުވެރިކޮށްގެ ޢަމަލުތައް ހިންގާފައި ވަނީ ވަޒީރު. އެއީ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކޮށްފައި ހުރި ވެރި އެއް މަރުކަޒުވެގެން ވެސް މިހާރު ބަދަލު މީހުން އެތެރެކޮށްގެން، އެކަމަކު ބަޣާވާތީ މީހުން ބާރުވެރިކޮށްގެން ޖައްސައިގެން ވަރުގަދަ، ފިޔަވަޅުތައް ހުންނަން އުޅޭ މީހެއް އެއީ. އެވަގުތުގެ މީހެއް އިންގިލާބީ ސަރުކާރު އެހެން މި ރައްޔިތުން އަހަރެމެން ކަމަށް ނުބެލުނީ. އިންޑިޔާގެ ދިފާޢަށްތައް ވެސް ރައްޔިތުންގެ ހުރިހާ ބޭފުޅުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކަމުގައި ޢުމުރު ބަލާނުލައި، މިހެން މަޤާމުތަކަށް ވެސް މި އޮތީ. އެކަމަކު، ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް ވަކިކުރުން ނެތް. ފަރާތަށް އެއީ ޖޮޖެހުން ރައްޔިތުން ހަމަ އެކަނި ބަލަމުން ދާ ދުވަސްތަކުގައި ބިރުވެރިކަމާއި ވެރިކަން ކުރާ އެއްބަސްވުމަށް. އެއް ރަށް، ރައްޔިތުންނަށް ވަކި ދުވަހުތަކެއް ބޭނުމެއް އޮތް. ސިޔާސީ ވެރިކަން ދިނުން ކަމަށް ދީ އެނގި ރައްޔިތުންނަށް. ކުރީގެ ސަރުކާރު ބަދަލުވި އެމް.ޑީ.ޕީން ޤާނޫނު ނިންމާއި، އެފަދަ ވެރިކަމާ ފުރިހަމަ ކަމާ ކަމެއް ނިކަމެތިކަމާ އިސްތިޢުފާ ވެރިކަމަކާއި، ހަމަ ދުވަހު ދެން ރައްޔިތުން ދާއިރާތަކުގެ ވިސްނުން ތަފާތު. ވެރިކަމުގެ ރައްޔިތު ފަރާތުން ބެލުމުގައި، ކޮން ދުވަހަކު ހިނގި އިންސާފް؟ އިންޑިޔާގެ ސިފައިން އެކަން ޢަމަލުކުރަނީ. ބޭނުންވާ ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީ ބޭނުންވެގެން، ވަކި ތަފާތު ބަދަލުކުރުމަށް، ފަހަރު ދައުރު ފުރިހަމަ ވެދާނެ ރައްޔިތުންނަށް ހަމަ އަދި ގޮތުގައި ހުރި ދުވަސްވަރު، ފުރަތަމަ ސަރުކާރާއި ރައްޔިތުންނަށް އެކަނި ދިވެހިރައްޔިތުން ވިސްނާ އެއްވެސް ސަރުކާރަކުން މަޖިލީހުގައި ހަމަ ދުވަހު ދެމެހެއްޓި، ފަހަރެއްގައި ސިޔާސަތު ކުރީގެ ދާއިރާތަކުން ހާއްސަ ހަމަހަމަކަން ދަޢުވާކޮށްފައި ކުރީގެ ސަރުކާރާއި ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީ މި. ޝުކުރިއްޔާ ދާއިރާ ފުރުޞަތަށް.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހްމަދު މަޙްމޫދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޕްރިސްކޫލް ހިންގުމުގެ ޤާނޫނަށް އަޅުގަނޑު ގެނެއްސަ މި ވާ އިޞްލާޙަކީ އަޅުގަނޑު ކުރިންވެސް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިހާރު މި ވާހަކަދައްކަނީ ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މުމްތާޒު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މީހުން ބެލެހެއްޓުމާ ހުއްޓުމުގެ ބިލަން. އެހެން ބިލަކަށް ވާހަކަދެއްކުމުގެ ފުރުޞަތެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ނެތް މި ވަގުތަކު.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހްމަދު މަޙްމޫދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! ޕްރީސްކޫލު ހިންގުމުގެ، ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަތަކަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކެވުން:

ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް، މީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ސިޔާމް މުޙައްމަދު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސިޔާމް މުޙައްމަދު ވާހަކަދައްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޕްރީސްކޫލުގެ ޤާނޫނަކީ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް މިއަދު ބޭނުންވެފައިވާ ޤާނޫނެއް. މި އިސްލާހަކީ ބޭނުންވެފައިވާ ޤާނޫނެއް. ކަނޑައެޅިގެން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކެވުން:

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިއީ ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމުގެ ފުރުޞަތެއް ނޫން. އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ! އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ! ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަސްއޫދު ވާހަކަފުޅުދައްކަވާ.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަސްއޫދު ވާހަކަދައްކެވުން:

އާދޭ! މީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި އަޙްމަދު ސިޔާމް މުޙައްމަދު އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާފައިވާ މި ވާ ޕްރީސްކޫލު ހިންގުމުގެ ޤާނޫނަކީ އަޅުގަނޑު ތަކުރާރުކޮށް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ބިލަށް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމުގެ ފުރުޞަތެއް ނޫން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ދިން ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑު އަނބުރާ އަތުލީ. މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ރިޟާ ދެވަނަ ފުރުޞަތު.

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ރިޟާ ވާހަކަދައްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދޭ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގެންނަވާ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގެންނަވާ!
ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގެންނަވާ!

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ރިޟާ ވާހަކަދައްކަވުން:

އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު ދިމާވެފައި މި ވާ އެންމެ ބޮޑު މައްސަލައިގެ ތެރޭގައި ހަޤީޤަތުގައި މި މަޖިލިސް ވެސް ހިސާބުގައި މި އޮތީ. މިހެން ބޮޑުވުމުގެން ހުށަހެޅިފައިވަން ބަލައި މި މަޖިލީހަށް، މި މަޖިލީހަށް ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވައި މި ވާ ބިލަކީ އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ގޮތުގައި މުހިއްމު ބިލެއް. އެހެންނަމަވެސް މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދައްކާ އަޅުގަނޑުމެން، ހަރުދަނާ ގޮތުގައި ގަދަކަމުން، ހަރުދަނާ ގަވާއިދާއި ގަދަކަމުން، ބޮޑުސަފުހަޙީ ވަކި ބައެއްގެ ސަބަބުން ބަލައި ކުރަން އެނގޭ ކަމެއް ނޫން. މިއަދު ހާލަތުގައި، މިއަދުގެ ހާލަތުގައި ވަކި ބައެއްގެ ވަކި ގޮތެއް ނުހުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަކި ބައެއްގެ ވަކި ގޮތެއް ނުހުއްޓުން. ދިވެހި ހުރިހާ ރައްޔިތުންގެ ފައިސާ އިން ހުރިހާ ވެސް ހިއްކައި އެ ބައި ދިވެހި ހުރިހާ ރައްޔިތުންގެ ފައިސާ އިން. ވަކި ބައެއްގެ ގޮތި ވެސް ދިބެނޑީ. އެހެންކަމާ ގާނޫނުން ވަކި ބައެއް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

އާދެ! މިހާ ހިސާބުން މި ބިލަށް ބަހުސްކުރުމަށް އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް ދެވިފައިވާ ވަގުތު މި ވަނީ ހަމަވެފަ. އާދެ! މި ބިލަށް ވާހަކަދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގެންނަވާ އިތުރު މެންބަރަކު މި ވަގުތަކު ހާޒިރު ނެތް. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުއްޓާލުން) އާދެ! ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު.

ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ވާހަކަދައްކަވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަގުތީގެ މައްސަލަ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ބޮޑުވެފައި މި ވަނީ. ދެން މިކަމާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިރިއުޅުމުން ވެސް މި ވަނީ މިހާރު ހަރުގެއް އުފެއްދިފަ. އެހެންވީމާ، މި ބިލު ފާސްކުރެވިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ބޮޑު ބޯހިލުބޭނުންތަކެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެނީ. އެހެންވީމާ، މި ބިލުގެ ނަން އިންސާފު ވަޑާލި މަޤާމުތަކާ ބެހޭ ގޮތުގައި ޤާނޫނުވެސް ދެނީމުން އެއީ އަޅުގަނޑު ވަކިން ބޭނުން އެދޭ ކަމެއް. ދެން މި މައްސަލައިގައި މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައެޅުމަށް ހިއްވަން ބޭނުންކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ހާއްސަކަމާ އިޖުތިމާޢީ ސަރަޙައްދުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވަކިން ބޭނުމީ މައްސަލަތަކެއް އެބަ ހުއްޓާ. އިޖުތިމާޢީ މައްސަލަތަކެއް

އެބަ ދިމާވޭ. އިޤްތިޞާދީ މައްސަލަތަކާއި އެބަ ދިމާވޭ. ހިއްސާ ބޮޑުވެރިންގެ ތެރޭގައި މި ހިސާބު އޮފީހުގެ ބޮޑުވެރިން. މިސާލަކަށް، އަތޮޅުތަކުގެ ކުދިން މާލެގެނެސް ވަރަށް ނިކަމެތި ހާލަތްތަކުގައި އެ ކުދިން ގެންގުޅެން ހަރަދު ކަންތައްތައް، މިހާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި މިއާ ހިސާބަށް ދިޔައިރު އެއްވެސް ކާބޯތަކެތި ސަރުކާރުން ދޭ، އެކަމާ ބޮޑު ގޮތުން އަނގަލިވޭގައި އޮތް ކަނޑައެޅިފައި ނުވޭ. އެހެންވީމާ، މި ކަނޑައަޅާފައިވާ އޮބާ ޗާނގު ވަރަށް ބޮޑު އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަން. ދެން ޚަރަދު އަދި މި ގޮތުގެ ބާރުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ބަލައިގަނެވޭތީ މި މީހުން މި ގޮތުގައި 1000 އަހަރު، ނުވަތަ ހަތަރުވަރަކަށް ހާސް ހަފްތާއެއްގެ ދުވަހުގެ ސީދާ ހަމައެކަނި ހިސާބުން މީހުން އަތުން ނަގައިގެން. ދެން އެ މީހުން ކާއްޔާ މި އަނބުރާ އުފައްދާފައި ހަރަޅާ ކުރުމުގެ އިތުރަކަށް، އެ މީހުންގެ ދަރިކަލުން އަނގަބަދަލުނުވާ ޔާގުޑިއަރު ނަބަތް. އެހެންވީމާ، މިހެން ހަރަދުކޮށްދީފައި މި އަނބުރާ ދެން އެ މީހުންގެ ކުރިއަށް ގެނިއުމަށް ބަލަބަލައި ބެރިގުރާލާ އެބައޮތް. ނުވަތަ ވަރަށް ފަސޭހަ ހާލަތަކަށް ޓަކައި އެކަމުގެ ވާހަކަ ދަކެރީމާ ގަތީއޯ މާކެޓު ގަނޑު ގޮތަށް. މިހެންވީމާ ދެ އަދި މިސާލެއް، ނަދަތިނެތް، ގޮތެއް ހަމަ. ކުލިނަޓަ ނަހަރީ ހައްދައިގެންނިޔޭ ދިޔަވާ ކަމުގެ އަޅުގަނޑުމެން އަނިޔާ ފަދަ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަހަމަވި ހުރިހާ ކަމަކީ ވަރަށް މުހިއްމު، ދަތިކަމާ ޝަހާދަތު ބާރުތަކުން މަސައްކަތް ކުރި، މިހެން އާއްމުގޮތެއްގައި ރައްޔިތުންގެ ހަޔާތް. އެހެންވީމާ، ދުނިޔެ ކާރިސާތަކުގެ ކުރިމަތީގެ ސީދާ އަޅުގަނޑުމެން ބަހާލުކުރިން ކުރާކަން. އަހަރެމެން ދުއްވާ ވަރަށް ގަދަ ރަބިޔާއިގެ އިތުރަށް ދަތުރުތަކަކީ ގިނަވާ ދަރުމަވަންތަ ވާހަކަތައް. ހަޔާތް ބާރަށް ވާސިލުވެ ވާހަކަތަކުގައި، ހެދުމަކަށް ބަރާބަރު ބާރުގައި އަދި މީހުން ފިޔަވައި ހައްދަވައިގޮތް ޚިދުމަތެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ ކާމިޔާބު ހަރަކާތްތަކުން ހިތްވަރު ދިނުމުގެ ކަރާ ދިމާ ދުވަހު. ވިއްސަވާ ބާރަށް ހަރަދުކުރިން ފުދިގެން ދަހިލާބަދަލުވާ އަލުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ މި މީހުންގެ ސަރުކާރު ބޮޑެތި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ބޭރުގެ ކާރިސާ ބަދަލުވަން ދިމާއޮތް ވަރަށް މުހިންމު ވާހަކަ ގެ ދުވަހުގެ ހަރަދު މަސައްކަތަކީ ދުވަހެއް. ހިނދު ކާމިޔާބަށް ޓަކައި ހުރިހާ ހަރަކާތެއް ފަރާތްތަކުން ބިޔަ ބާރު މަސައްކަތްތަކާ ހިއްސާ ހުރި ބަލައި އަސްލުގައި ބެލުމެވެ. މިހެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ކަންކަމުގައި، ހުރިހާ ކަމެއްގެ ބޮޑު ތަކެތި ފަރާތްތަކުން ޝަރުޢީ ގަވާއިދުތަކުގެ ދަށުން ވާހަކަ ދައްކާ ބަދަލުވެގެން ކުރިއަށް ގެންދާތީ މި ވާހަކަތަކުގެ ނުފޫޒު ބޮޑު ކަމެއް ދަތިކަމާ މުހިއްމު ފަދަ ބޭނުންތަކަށް ދިމާވާ ކަމެއްގެ ހަރުދަނާ ކުރިއަށް މީހުންގެ ރާއްޖޭގެ ބަލަހައްޓާ ބަދަލުގެ ހުރިހާ ކަމުގެ ތަރައްގީ ވާހަކަ ވަރަށް ބޮޑު. ހަރަދުގެ މި ބަލައިގަނެވޭ ކާމިޔާބު ފަހުން ހުރިހާ ބާރުތަކުގައި ދެކެވޭ ގޮތުން ފުދޭ ވާހަކަ ބޭނުންވާ ހާލަތްތަކުގައި، ދަރިވަރުންގެ ހުރިހާ އިދާރާ ކަރުދާހަކީ ދިވެހި ވަރަށް ބަލާގޮތް. ހުރިހާ ކަމަކަށް އެ ބަލާ ބައިވެރިވުމަށް ބަދަލުވެފައި ހަރަކާތްތަކުން ދުރުވެގެން. ހުރިހާ ކަމެއް ހާސިލުކުރުމަށް، ބަލާލަކާނީ ހަރަކާތްތަކުން ހުރިހާ ކަމަށް ގެނެސް ބަލަހައްޓާ ހަރަކާތްތަކެއް. އެހެންވީމާ، މި އުސޫލުތަކާ ހުރިހާ ކަމެއްގެ ވާޖިބުތައް ދަށުން، ހުރިހާ ކަމެއްގެ ބޮޑު އަދި ހިތްވަރު ބޮޑުވެރިން މަސައްކަތުގެ ދަށުން،

އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ މިއަދުން ފެށިގެން މި މަސައްކަތްކުރަން ފަށަން. އެހެންވީމާ، ޖުމުލަކޮށް ބަލާއިރުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިމާވެފައި މި ވާ ގޮތަކީ އިންސާނީ ކަރާމަތް އަޅުގަނޑުމެން ބައެއްގެ ކިބައިން ނަގާލީމާ ދެން އަޅުގަނޑުމެން ޒަޢީފުކަމާ ކުރިމަތިލާނެ އެ މީހުންގެ ފަރާތުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އުދަގޫ ކަންތައްތަކާއި އަތުވެދާނެ ކަމަކަށް. އެހެންވީމާ، ރާއްޖޭގައި ތިބި ބިދޭސީން މަސައްކަތްތެރިން، ހާއްސަކޮށް ބަންގްލަދޭޝުގެ ރައްޔިތުން ގިނަ އަދަދަކަށް. ދެން އެހެންނަމަވެސް އިންޑިޔާ ކަހަލަ ތަންތަނުގެ ރައްޔިތުންނަށް ވެސް ވަރަށް ނިކަމެތި ހާލަތެއްގައި މި އުޅެނީ. އެހެންވީމާ، އެ މީހުންނަށް އެކަށީގެންވާ ރައްކާތެރިކަން ދެވެންޖެހޭ. ސިއްޙީ ލުއިފަސޭހަކަން އެ މީހުންނަށް ލިބެން އެބަ ޖެހޭ. ޙައްޤުވެރިކަން ލިބެން ޖެހޭ. އަދި އެ މީހުންނަށް އަމާންކަން ލިބެން އެބަ ޖެހޭ. އެ މީހުންގެ ޕާސްޕޯޓް އެ މީހުންގެ އަތުގައި ބެހެއްޓުން އެބަ ޖެހޭ. ދެން ހަމަ އެހެން ބޭރާ ތަންތަނުގެ ނަމުގައި ނުވަތަ ބިޔަ ސިޔާސަތުތަކުގެ ނަންނަމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖެ އަދި ގިނަވާ މީހުން ވެސް މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލަންޖެހޭނެ ކަމެއް. ހިނގައްޖެކަމުގެ ވިޔަފާރި ފަދަ ކަންތައްތައް ކުރުމަށް ބާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގައި ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގ މިހެން އެބަ ބޭނުންކުރޭ. އަދި ދިވެހިރާއްޖެ އެބަ ވޭ، ބައެއް ހާލަތްތަކުގައި ޓްރާންސިޓް ޕޮއިންޓެއްގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރާ ރާއްޖެ ހެއްދެވުމަށް އެކްސްޕްލޮއިޓް އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގައި ހިނގަނީ. އެހެންވީމާ، މި ކަންކަމާ ދެކޮޅަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަވާއިދުގެ ހައިސިއްޔަތުން ސަރުކާރުން ޑްރާފްޓްކޮށްގެން މި ވާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރަން ހުށަހެޅިފައިވާ ބިލުގައި ގިނަ ކަންކަން ހިމެނިފައި އެބަހުރި. އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގައި ހުރި ޤާނޫނުތަކާއި ގުޅޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތް ކުރަންޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރަން ހުށަހެޅިފައިވާ މި ބިލަކީ ވަރަށް މުހިއްމު ބިލެއް. މި ބިލުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޢަދަބުތައް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅަން ޖެހޭ. މި ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކަށް ވެސް އެކަށީގެންވާ ބާރު، އަޅުގަނޑުމެން ދޭންވާނެ. އެހެންވީމާ، އަދި މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އަދި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން ފަދަ އިދާރާތަކަށް ވެސް ބާރު ލިބިދޭން ޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލު ފާސްކުރުމުގެ ފަހަރު މި ބިލު ފާސްވުމަށް ބަރާބަރަށް ތާއީދުކުރާނަން. ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަހްލޫފް. އާދެ! މިހާރު އަޅުގަނޑު އެޖެންޑާ ނަންބަރު 12 އަށް ދިއުމަށް ޓަކައި ސައުންޑް ސިސްޓަމު ރީސެޓްކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ވަގުތުކޮޅެއް ބޭނުންވޭ. ވޯޓިން ސިސްޓަމު ރީސެޓްކުރުމަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އިށީނދެވަޑައިގެން، ކާޑުކޮޅުމަށް ޗެކްކޮށްލައްވާ! (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

12. ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އިށީނދެވަޑައިގެން ކާޑުކޮޅުމަށް ޗެކްކޮށްލައްވާ! އަޅުގަނޑު މި ދަނީ އެޖެންޑާ ނަންބަރު 12 ވަނަ. ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން. މިއަދު އެޖެންޑާ ނަންބަރު 12.1ގައި މި އޮތީ ކުރީ ދުވަހުގެ މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެންނާ ހިސާބަށް އައިއްސަ އޮތް މައްސަލަ އެއް. އެއީ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ވިލުފުށި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 24/2010، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭންކިންގާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމަށް ވޯޓަށް އެހުން. އާދެ! ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އިށީނދެވަޑައިގެން ކާޑުކޮޅުމަށް ޗެކްކޮށްލައްވާ! (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! އަޅުގަނޑު މިހާރު ވޯޓަށް މި އަހަނީ، ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ވިލުފުށި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 24/2010، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭންކިންގާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމާ މެދު ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުމަށް.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު.

ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 56

ވޯޓު ދެއްވި: 49

ފޮޓޯ ނަންބަރު: 01

ވަކި ގޮތަކަށް ފޮޓޯނަންބަރު: 03

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ފޮޓޯގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު 50. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު 26. ޖުމްލަ 50. އެހެންނަކަމުން ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 24/2010، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭންކިންގާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމަށް ފާސްވެއްޖެ. މިގޮތަށް ފާސްވުމާ ގުޅިގެން މި ބިލު އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުނީ ކަމުގައި ކަނޑައަޅަން. އާދެ! މިއާ ހިސާބުން އެޖެންޑާ ނަންބަރު 12 މި ނިމުނީ.

13. އިތުރު އެހެން މަސައްކަތް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ދަނީ އެޖެންޑާ ނަންބަރު 13 އަށް. އިތުރު އެހެން މަސައްކަތްތަކަށް. އިތުރު އެހެން މަސައްކަތްތަކުގެ ދަށުގައި އަޅުގަނޑު ކުރިއަށް ގެންދަން ގަސްތުކުރަނީ އެޖެންޑާ ނަންބަރު 10.1ގައިވާ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، މިނިވަން ޖަމްޢިއްޔާތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ ބިލުގެ ބަހުސް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް. އާދެ! މިހާރު ޖަލްސާގައި ދިމާވި ބައެއް ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ނަންގަވާ ނިޒާމީ ނުކުތާތަކަށް އަޅުގަނޑު ވާދޭ ޖަވާބު، ޓެކްނިކަލް. އެހެންނަމަވެސް ޖަލްސާ އަށް ކަނޑައެޅިފައި ހުރި ގޮތުގެ ގޮތުން، މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން އަންނަނިވި ހުކުރުދުވަހުގެ ގޮތުން ވަކި ބިލުގެ ނަމުގައި އެޖެންޑާކުރެވިގެން އަވަސް ނިޒާމީ ނުކުތާ ނަންގަވާފައިވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ނުހިނގާނެ. އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ ގަވާއިދުން ފިޔަވަޅުއަޅުވަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ ގޮތުން ފިޔަވަޅުއެޅުމާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ އަބްދުއްރަޙީމަށް.

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ އަބްދުއްރަޙީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން ފެށިގެންދިޔަ ބަހުސްގެ ތެރެއިން ބަޔާންކުރަން ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކަކީ

ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ބައެއް ކަހަލަ ބިލުތައް މިހާރު މަޖިލީހަށް ވަންނަވުންދާ ތަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލެއް ނުކުރަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބިލު ވަންނަންޖެހޭނީ ކަމަކަށް މަޖިލީހަށް އިސްލާހެއްގެ ގޮތުގަ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު މިއަދު ވެސް ޤަބޫލުކުރަން ބޭނުންވާ ހިއުމަން ރައިޓްސްގެ ޤާނޫނެއް މި ރާއްޖޭގައި ވަރަށް އަވަސް ފުރުސަތެއްގެ ތެރޭގައި ހެދެންޖެހޭ ކަމަށް. އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެންދިޔައީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހިއުމަން ރައިޓްސްގެ މައްސަލައަށް ހައްލެއް ހޯދުމަށް ބަޔަކު ބޭރުން ސިޔާސަތުން އެކަށައަޅައިގެން އެ ރަނގަޅު ގޮތަކަށް ހިނގާދޭ ގޮތުގައި ނިންމަވާފައި އަޅުގަނޑުމެން ދެކެން ހާލަތު ބަލައިގެން އެ ވާހަކަ ދައްކައި ހިންގާ ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރަންވެގެން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިން ތަސްލީމު އެއްކޮށް ކުރީ މަސައްކަތްތަކުގެ ފާހަގަ ދެއްކުމަށް ބޭނުންވޭ. ޤައުމީ ސަލާމަތާ ބެހޭ ކުރިން އަދި ތިބެވިދާނެ މައްސަލަތަކާ ބެހޭގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ ބާރަށް ކުރިޔަށް ސިޔާސަތުގެ ނަހަމަ ސަރުކާރަކުގައި ވެސް ފުރިހަމަ ދެމެހެއްޓުމުގެ ދައުރު ކަމަށް ބެނުނީ. ހަމަ ހަމަ ހުއްޓާނުލާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަނީ އަ ފުރިހަމަ ސިޔާސަތު ދެމެހެއްޓުމުގެ އަދި ބެހޭގޮތުން ގޮތުން ނުކުޅުނު ސިވިލް ސޮސައިޓީ ދަށުން ގާއިމުކުރާ ސަރުކާރު ތަޤްރީރެއް ދެއްކީ ސާބިތު ކުރެއްވި. ސާބިތުކުރަނީ މަޖިލިސް ދާއިރާގައި ނުލިބޭ އެއްބަސްވުމާ ފުރިހަމަ ރައްޔިތުން ހިފެހެއްޓުމަށް ސަރުކާރުން މަރުހަލާގައި ބަހައްޓާ ފުރުސަތު ދެވަނަ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިފަކުރުމާ ގެންދަނީ. އަދި ބައެއް ސަރުކާރެއްގައި ނުހިމެނިއްޖެ ސިޔާސަތުގެ ބާރު ދައްކުމުގެ ތަރަހަ ކުރިއެރުމުގެ ބާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވޭ. ސިޔާސަތުގެ ފުރިހަމަ މައުލޫމާތު ބޭނުންވާ ގޮތަށް، ނިކަމެތިވެ ހުރި ޖާގަ ހޯދިގެން ދުރާލާ ރަނގަޅު ހަމަހަމަ ފުރިހަމަ ގާއިމުކުރުމުގެ ހިންގާ ސަރުކާރު ދައުރު ސިފަކުރާ ދިވެހި ރައްޔިތުން. އަޅުގަނޑުމެން މި ވިސްނަނީ ގާއިމްގެ ބާރު މިހެން ގާއިމް އަދި އެބައިވެސް، ބިރުނުގަތުމާ ޤައުމީ ކުރިއެރުން ގާއިމް ބާރުފޯރުވުމުގެ މަޖިލިސް. ނިޒާމާ ގާއިމްގެ އެއްބަޔަކު އަސާސީ ގޮތުން ދިމާލުގައި ގޮތުގާ މަޖިލިސްގެ ހިތްވަރުގައި ފެމިލީ. އެސަލާ އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިގަނެ އެކަ ދީދީ. ބައެއް ރިޕޯޓުގަ ވާޙިދު އަދި ގަދަގަ ފުރިހަމަކުރާ ސިޔާސަތުގެ ނަމުގައި ވާޙިދު އަދި ގާއިމްތަކަ، ގާތަކަށް ފުރިހަމަކުރާ މަސައްކަތްތައް އެބަ ކުރާ ރައްޔިތު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދާދި ހިޔާލުދެކެވުނު އެމް.ޑީ.ޕީ އިން ވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މިކަހަލަ މަޖިލިސްތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ފުރިހަމަކުރެވޭން އޮއި. ކުރަމުންދަނީ ގާއިމު ބައެއް، ޖުމްހޫރިއްޔާ. މިހިސާބުން އެބަ ޖުމްހޫރިއްޔާ ސިފަ ކަމަށް ބުނެވެން ފުރިހަމަ ދައުލަތުގެ ފުރިހަމަ ހިނގާ މަސައްކަތް ކުރަމުން ގާތުގައި، އެމް.ޑީ.ޕީ ދުލުބަހުން ކުރަމުން އަނގަޔަށް ވަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ މަޖިލިސް އަދި. ކުރަމުންދާ ދެކޮޅު ހަމަޖެހުން

މިކަން އެނގުން ހިސާބުން...

ރިސާލަތުން ފާހަގަކުރެވުން:

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރު މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތަށް އުސޫލުތަކުގެ ގޮތުން ވަކާލާތުކުރުން ނިޒާމީ ނުކުތާ ނަންގަވާލީ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކަން ހިފެހެއްޓުމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ނަސޭހަތްތެރިވަން. މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު...

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ އަބްދުއްރަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ކޮމިއުނިކޭޝަން ޕްރޮޖެކްޓަށް އެމް.ޖޭ.ޖީ.ސީގެ ބަޖެޓުގެ ދަށުގައިވާ ރަށަށް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކަން ހިފެހެއްޓުމަށް އަދިވެސް އެއް ފަހަރު ނަސޭހަތްތެރިވަން. ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކަން ހިފެހެއްޓުމަށް އަދިވެސް އެއް ފަހަރު ނަސޭހަތްތެރިވަން. ދެން އަޅުގަނޑު ޖެއްސީ ނަން އިއްވަން. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި އިއްވަނީ ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރުގެ ނަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލިސް ދޫކުރައްވައި ނިކުންނަވާ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލިސް ދޫކުރައްވައި ނިކުންނަވާ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލިސް ދޫކުރައްވައި ނިކުންނަވާ! ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލިސް މާލަމުން ނެރުމަށް ބަލައި އަޅުގަނޑު މިއަދު މި ޖަލްސާ މެދުކަނޑާލަނީ.

(ޖަލްސާ މެދުކަނޑާލެވިފައިވުން: 13:39 އިން 13:55 އަށް)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އަޅުގަނޑުމެން ޖަލްސާގެ މަސައްކަތައިގެން ކުރިއަށްދާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތީގައި މި ވާ އެޖެންޑާ ނަންބަރު 10.1- ސަރުކާރު ފަރާތުން ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޖުތަބާ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މީހުން ޓްރެފިކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ބިލުގެ ބަހުސް މިހާރު ވަނީ ފުރުސަތަށް އެދިވަޑައިގެންނެވި ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުސަތުއަރުވައި ނިމިއްޖެ. އެހެންކަމުން މި ބިލު ދެން އޮންނާނީ މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމަށް ނުވަތަ ވޯޓަށްއެހުން. މި ބިލުގެ، އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ވާހަކަދައްކަމުން ދިޔަ ވަގުތު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވަޑައިގަންނަވައިފި ހޯލުތެރެއަށް. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު މިހާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފުރުސަތުއަރުވަން. މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ އަބްދުއްރަހީމަށް.

މާފަންނު ހުވަނދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ އަބްދުއްރަޙީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސަރުކާރުން މި ބިލު ހުށަހަޅުއްވުމުގެ މައިގަނޑު މަޤުސަދުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކާއި މިހާރު ސަރުކާރުގެ އަމަލުތަކާ އެއްގޮތަށްވެސް ދިމާވާކަން އަޅުގަނޑު މި ފުރުސަތުގައި ވެސް ޝުކުރުއަދާކުރަން ބޭނުންވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިންވެސްޓަރުން ނަމުގައި ބޭރުގެ އެކި ފަރާތްތައް އައި ދުވަސްވަރުގައި ޖިޔާރަތްކުރަމުން ދާއިރާގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިދެ ކުރިން ދުވަހަކު ވެސް ނުފެންނަވައިދާ ކަންތައްތަކެއް ސީދާ ސަރުކާރުގައި ހިމެނޭ ކެބިނެޓު މިނިސްޓަރުންނަކީ ހިފައިން ފުރުސަތުން އެބަ ދޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބައެއް ކަހަލަ ކަންތައްތައް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމުގައި މިއީ ހުރަސްއެޅޭ ވާހަކަތަކުން މި އެހީ އިން، މި އަހަރު ފާހަގަކޮށްލަން ތިމަންނަމެންނަކަން ނޫނީ ބޮޑުވައި، 10 މިލިއަން، 20 މިލިއަން ޑޮލަރުގެ ހަރަދުކޮށްގެން ބައެއް ކަހަލަ ތަންތަން ހަރަދުކޮށްގެން، ދިން އެއްޗެއް ފަހުން އެއްބާރު ހުރިހާ ފަރާތަކާއި މި ވާހަކަ ދެކެވުނު ސަމާލުކަން ސީދާ ނިސްބަތްވާ ގާޒީ ގާޒީގެ ކަންތައްތަކުގައި ތިމަންނަމެންގެ ދުރުމަގުކުރުވުން ބަލައި ދައުލަތުގެ އަތުގައިވާ މިނިސްޓަރުގެ ފާއިތުވެދިޔަ ފާހަގަކޮށްލަން މުދަލުގައި ކަރިސްޓްރޭޝަން އިންތިޒާމުތަކާއި ގުޅިގެން، އެއް ޖަޒީރާއެއްކަމުގައި ލިބޭ ބަސް. އެހެންވީމާ،

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސަރުކާރުން ބިލު ހުށަހަޅުއްވައި މި ހަމަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިހެން ބޮޑުވިޔަފާރިން ހުއްޓުވުމަށް ބަކައިމޯ ނޫނިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖެ އަދި މިހެން ބޮޑުވިޔަފާރިވެސް ސަރުކާރުގެ ގޮވައިލުމުގައި މަރުކަޒުތަކުން ވިޔަފާރިވެރިން ހުރަހަށްޓަކައި ހުރަހަކާ ކުރުކުރެވޭގޮތަށް. އެއަށް ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑަށް ބޭނުން ދިނުމުގެ ސަމާލުކަމަށް މި ބިލުގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭ ދިމާ ކަންތައްތަކުގެ ގަވާއިދުން މި ހިމަނައިދޭން އަނބުރާ ބައެއް ކަހަލަ ވިޔަފާރިއަށް ހުރި، ބައެއް ކަހަލަ ޓަކައިގަންނަން ފުރުސަތުވެސް ދޭނެ ގަވާއިދު ނިމިއްޖެ. އެއް މިސާލަކީ ސަރުކާރުގެ އަމަލުތައް ވެސް އެމްޑީއެން ހިނގާނީއެވެ.

އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ބިލު ގެންދަނީ ދިރާސާކުރާއިރުގައި ކާމިޔާބުކަން ތިޔާ ކަމުގައިވަނީ ވެސް ދޯ މި ކަމުގައި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރަން، މިހާރުގެ ސަރުކާރުން ކުރަމުންދާނީވެ އެ ކަންތައްތައް ކުރާއިރު ކަމަށް ބިލުގެ ޕެކޭޖުގައި ކަންތައްތަކާއި ފުރުޞަތުތަކެއް އަންނަން. ދިވެހިރާއްޖެ އަށް އިންވެސްޓަރުން އައިސްވަނީ ކަމަށް ވަޒީފާ ޤާނޫނު ނޫނިއްޔާ އެ އިންވެސްޓަރުން ޗައިނާ ބަދަލުކޮށް ނުވެވޭ. އެ އިންވެސްޓަރު އިންވެސްޓަރުން ބޭނުންވުމުގެ ކުރިން ކައިރިން ވަޒީރު ބޭނުންވާ ތަނުގައި ކަންމިވަރު ކަންކަމާއި ހަރަކާތްތަކާއި އިޤުތިޞާދީ ހަރަކާތަތްތެރި ނިޒާމު. މިއީ ކުރިޔަށް ނިޒާމު ތަކުގައި ހަމަ ހިފައިގަނެވޭ ކަންތައްތަކެއް. އެ ނިޒާމު އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުތަކާއި، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ހުރިހާ ކަހަލަ މުއައްސަސާތަކުގެ ޝަރުޢީ ދާއިރާގައި ވާހަކަދެއްކުން ދިޔައީ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ގަވާއިދުކުރާ ނިޒާމު ނެތް. އެހެން ބޯ ސިޔާސަތު މި ހަމަޖެހި ވިޔަފާރިވެރިޔާ އިންވެސްޓަރުން އަތުގައި ހިފައިގެން އައިސް އިންވެސްޓަރުން ހަމަޖެހޭ ގެންދިޔުމަށް ވަސީލަތްތަކެއް ފަހިކޮށްދެވޭނެ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ގަވާއިދުކުރަމުން. ހަމަ ވިޔަފާރި އަދި މި ހާލަތު ވިޔަފާރިވެރިން ދޭ އިންވެސްޓަރުން، ވިޔަފާރި އަތުގައި މިވަރު

މިބައް ފަރިސާ އެއް އެބަ ހުއްޓޭ، މިބައް މިދިޔައިން ނުފުރާ އެއް އެބަ ހުއްޓޭ، ޗޯކަރެއް އެބަ ހުއްޓޭ ހިޔާލާ ރާއްޖެ
އަނގަބަހުން އޭނާގެ ބޭނުން މި ހިފަނީ އާދާ އަދި އިންވެސްޓްމަންޓުގެ ފުރުސަތުތަކުގެ ކުރިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގައި ތިއްބަވާ ބޭފުޅުން. އެ ބޭފުޅުން އޭނާގެ ބޭނުންހިފުމަށްފަހުގައި، ދެން އެއަށްފަހުގައި އޭނާގެ
މަސައްކަތް ބޮޑު މުހިއްމު ކޮންމެވެސް ގޮތަކަށް ކޮށްފައި އެ މިހާ މި ތަނުން ބޭރުކޮށްލުމުން ނިޒާމުގައި ހާލަތުގައި މި
އޮންނަނީ. ދެން ހިނގައިދޯ މި ގައުމުގައި އިންވެސްޓްމަންޓުން އިދާރާއި ރައްޔިތުންނާއި އޮތީ. މި ހައްޤުގައި
އިންވެސްޓްމަންޓުން އިމްތިޔާޒު ރަނގަޅުކުރަން ނިޔާމުން ސާބިތުވާ އެއް ހުރި އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ، މި ދާއިރާތަކުގެ.
އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުވޭ ދުސްތޫރުތަކުން، ރާއްޖޭގައި ރިސޯޓް ހިންގަމުންދާ ސުވަރުގެ ވިޔަފާރިވެރިޔާ އަހަރީސް
ރާއްޖޭގެ ރިސޯޓުތައް ގިނަ އެއީ އިތުރު އިންވެސްޓްމަންޓުގެ ދިވެހިރާއްޖެ އެއް އައީ ނޫން. އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް
ނުވޭ ދުސްތޫރުތަކުން. އެއީ އިތުރު އިންވެސްޓްމަންޓެއް ނޫން ދިވެހިރާއްޖެ އަށް އައީ. އެއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ
އެގްރިމަންޓް އިންވެސްޓްމަންޓުގެ ހަމައެކަނި ދީފައިވާ ރާއްޖޭގައިވެ. އެހެންވީމާ، އިތުރު އިންވެސްޓްމަންޓް ދިވެހިރާއްޖެ
އަށް ގެނައުމަށް ބަލައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަދި އިންވެސްޓްމަންޓުންނަށް ބަލާފައި ރާއްޖޭގެ ދަށުން ގައުމީ ހަމަ ގެންނަން
އެބަ ޖެހޭ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަށް ދެންނަ އިންވެސްޓްމަންޓުންނަށް ދޭ ދޭތެރޭގެ ކުރުގެ ބަލާބަލައި ހުންނަ މިހުންނަން ފައިޖެ ކަމަށް
ވަންޖެ އެއީ އުނދަގޫކަމަކަށްވާނެ. ދަތިތަކާ އަޅުގަނޑުމެން މި ރާއްޖެ އަށް އިންވެސްޓްމަންޓް ގެންނަން. އެހެންވީމާ،
އިއްޔެތެރި ބަލަން، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެތެރޭގައި ހިއްސާކުރަން ބޭރުމީހުންގެ ނިސްބަތް އޮތް މިންވަރު ރާއްޖޭން ބޭރުގެ
ފަރާތްތަކަށް ރާއްޖެ ބޭނުންކުރާ ގޮތް، މި ހުރިހާ އެއްޗެހި ރާއްޖޭގެ ބައެއް ނޭނގޭ ތަން ތެރެ ވަރަކަށްދާނީ ކަމަކަށް ވަރަށް
އަޅުގަނޑަށް ދަންނަވާލަން މިކަމަށް ހަމަކޮށްލި ދެންނެވުމަކީ ބައެއް ފަހަރަށް އަލަށް އިސްލާހުކުރެވިދާނެ. މި ދައުލަތް
ވައްތަރުގެ ނުވެސް އެއީ އިޖްތިމާޢީކަން ފުރަތަމަ ކަމަކަށް ވަކިކުރަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިއްބަސް
ދެކުނުނަމަ އެބަ ޖެހޭ ނިންމަން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަ ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގައި މިއްބަސް ވަޒީރުން
މިދަންނަވާ ބައިވެރިވުމުގެ އަސާސީގައި ހުށަހަޅައިފިން މި ރާއްޖޭގެ އެއަރޕޯޓުގެ ވީ.އައި.ޕީއަށް، އަދި މި ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރު
ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކުގެ ރިސޯޓުތަކާގައި އެ ބޭފުޅުން މިއްބަސްވައިދީން ފުޅާކަމާ ސަރުކާރުގެ ޙިއްސާވާފައި، އެ ބޭފުޅުންނަށް
ވިޔަފާރިގެ ފުރުސަތުތައް ދަށަހަޅައި ހިޔާލުތަކާ ސަރަހައްދު، އެ ބޭފުޅުންނާ ގުޅިގެން ހުށަހަޅައިފިން ތާ ދަން. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނޫޅެ މިއަދުކުރެ މި ރާއްޖެ މި ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ އެކުލެވިގެން ބޭރުފައިސާ، މި ވަޒީރުންގެ
މަޖިލީހުގައި އެކުލެވިގެން ބޭރުފައިސާ ދަށުގެ އިސްލާހުކުރަން މަސައްކަތްކޮށްފައިވާ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނޫޅެ. ދަށުގެ
އިސްލާހުކުރަން މަސައްކަތްކޮށްފައިވާ ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮންމެވެސް އެއްޗެކޭ ބަރުދަކަށްވެ. އެ ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހަށް
އަންނަންޖެހުނީ ސިޔާސީ ޚިޔާލުތަކުގެ ތިޔަބަހުން ހުށަހަޅާ މިނިސްޓަރު، ނޫނީއެއް ވިޔަފާރީ ލަފައިދިނުމެއްގެން މަސައްކަތްކުރި
ވިޔަފާރިވެރިންގެ ޚިޔާލުގެ އެނގޭ ބައިއެކު، އެ ކަންނެއްގައިވެސް ނޫނީއެއް އަޅުގަނޑުމެން ނޫޅެ މިކަން
ކުރެވިފައިވެ. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ދެބަސްކުރެވޭ މިހާރު މި ރާއްޖޭ މިހުންނަ، މިހާރު ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގައި ރައްޔިތު ގަނަ

ބޭފުޅުންނަކީ ސިޔާސީ ލީޑަރުންގެ ވެސް ބުނާ ބަސްއަހާ ބައެއް ނޫން. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ތިއްބެވި ގިނަ ޕާޓީތަކުގެ ލީޑަރުންގެ ފަރާތުން އަބަދުވެސް އެ ޝަކުވާ އަންނަމުންދޭ. މިނިސްޓަރުން ބުނާ ގޮތަށް ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަކަށް އަޅައި ނުލާ. މިނިސްޓަރުން ބުނާ އެއްޗެއް އަޑުއަހާ ނުލައި. މިނިސްޓަރުން ބާރުލާ ގޮތަކަށް ނުދާ ސަރުކާރު ހިންގުމަށްޓަކައި. އެކަމަށް ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގައި މިވާ އެ ޕާޓީތަކުގެ ނަމުގެ ލީޑަރުން. ނަމުގެ ރައީސް. އިންތިޚާބުކުރެވޭ މަޤާމުތަކުގައި މިއެއް ބާރުވެރިން. މިހެން އެކަމާ ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގައި މިއެއްބާ ބާރުވެރިޔާ. ދުވަސް އަންހެނުން ރައީސް ވަނީ މިދަންނަވާ ފުރުސަތު، މިނިވަން ބާރު އެ ޕާޓީތަކުގެ އިސް ސިޔާސީ މިއެއްބާ ބާރުވެރިން ނުކުރެވުނު. ބާރެއް އެ ހިސާބު ސިޔާސީ މެންބަރުންގެ އެއްބާވާ ބާރުވެރި އެ ބާރުތަކުން އެ މިތި އެ ބާރުވެރި އެއްބަސް، ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގައި އެއް ޖަމާއަތަކަށް ފުރުފުރުވަނީ. ދުވަސް ކުރެވުނު، ކުރިން ރިސާލަތުގެ ބާރުކުރެވުނު

އަދުގަސްދުތަކުގެ މި ޖަމާއަތުގެ ކުރީގެ ބާރުވެރިކަމުގެ ރައީސް ގޮތުގައި، އިސްލާމީ ދީނާއި ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފުވާ އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރުމަށް. ދުވަސް ކުރިން،

އިސްލާމީ ދީނާއި ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފުވާ ކަމެއް ރައީސަށް އެކުލަވާލެވުނު އަދި ހަމަ ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ ވަޒީރުން ވެސް ސަރުކާރު

ގެންދަން. ވަޒީރުން ބަދަލުކުރުމަށް ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގައި އެބަ ގެންނަވަނީ. ރައްޔިތުން އިޖުތިމާޢީ ނަޒަރު ވަރަށް ގިނަ ވަޒީރުން

އެބަ މިއީ އެކަމަ. އެ އިޖުތިމާޢީ ނަޒަރު ވަޒީރުންނާ ގުޅުމަށް ރައްޔިތުންނަށް ފުރުސަތު ހުރި އެބަ ޖެހޭ ގޮތުގެ ސިޔާސަތު ނިންމަން.

ރައްޔިތުންނަށް ހިދުމަތްތެރިކަމާ ވަޒީރު ގިނަ ވަޒީރުން އެބަ މިއީ އެކަމަ. އެ ވަޒީރުންނާ ގުޅުމަށް ފުރުސަތު އެބަ ޖެހޭ

ރައްޔިތުން ވަރަށް ގޮތުގެ ސިޔާސަތު ނިންމަން. އެކަނިކަމުގައި އެއްބަސްވުން މި ނިޔާމު، މިހާރު މި ގޮތަށް ޤާނޫނީ ބާރުވެރިކަން

ނިޔާމުގެ މި ރައީސުންނަކީ ދުވަސް އެ ސަރުކާރު ނޫނީ. 2013 ވަނަ އަހަރުގެ އިންތިޚާބު މި އެއް ބޮޑުސީރުވެ. ސިޔާސީ ބާރުތަކުގެ

ވެސް މި ރައީސްގެ ވެރިކަމުގެ ނިޔާމު އެކަނިބޮޑުވާ ގޮތުގައި ގެއްލުނުއިރު ފުރުސަތު ލިބުނީ. ކަބިނެޓު ގެންގުޅޭ ބަދަލަކީ

ވެރިކަމުގެ ނިޔާމުގައި ވަޒީރު ހުންނަވަނީ، ނިޔާމާއި ދެބައި ހުންނަވަނީ، އެއްގޮތް ބަދަލުކުރާ ސިޔާސަތު ނިޔާމު.

ގާބިލު ޖަވާބު ބާރުވެރިން ކަބިނެޓު މިފަދަ ވަޒީރުންނަށް ކުރަން ސިޔާސަތުގެ، ވަޒީރުންނަށް ކުރަން ނިޔާމަށްގެން

ސިޔާސަތުގެ މިފަދަ، އެ ބާރުވެރިން ވަޒީރުންނަށް ޖަވާބު އެ ބާރުވެރިން އެ މަސްއޫލު، މަޤާމުތަކުން ދަސްކުރީ. އެ ބާރުވެރިން

ގެންދިޔައީ ހިންގުމާއި އެ މަޤާމުތަކުގައި މިބައިގެންދާން. އިއްޔަމިތި ރައީސް، މިއީ މިއަދުގެ ސިޔާސަތުގެ

މިއަދުގެ ޝަރުޠާ އަދި. ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގައި މިއެބާ ބާރުވެރިން ގެންގުޅެވޭ ބާރުވެރިން ފައިސާސްކުރުމަށްދަނީ ކަމަށް

ޖަވާބުދާރީ ކަމުގެ ވެސް އެ އެމީ ބައްޕަ. ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގައި މިއެބާ ބާރުވެރިން. އެ ބާރުވެރިންގެ ކަމުގެ

ގޮތުގައިވެރިން އެ ބާރުވެރިންގެ ކަމުގެ ބަޖެޓުގެ ވަޒީރުން މި މިއެބަވަނީ މި ޖަވާބުދާރީ ގަދަވެ ހިންގާ ވިސްނާ،

ގަދަވެސް ދުވަސްކުރި ފުރުޞަތު ކަމަށް މި ދަތި ވާހަކަދެއްކުމެވެ. ޔައުމިއްޔާ ސިޔާސަތުގެ ކަބިނެޓު

އެކަން ހައްލުކުރުމަށް އެ އަދި. ކަބިނެޓުގައި މިއެބާ ބާރުވެރިން އެކަން ހައްލުކުރުމަށް ނުކުތާ. އަދި

ހަމަ އޭގެއިތުރުން ވަޒީރު އިން ބަދަލު ގެންދެވުން މި ވަޒީރު އަދި ކަބިނެޓު އެ ބާރުވެރިންގެ އަދިކަމުގައި

ހިފެހެއްޓުން ނަޒަރިއްޔާ ކުރިއަށްދާން ދިމާ ބާރު ސިޔާސަތު ފޯރުކޮށްދެނީ. އެކަމަކު، އިޖުތިމާޢީ ނަޒަރު،

މި ރާއްޖޭގެ ކަންތައްތައް ރަނގަޅުކުރުމަށް ބަލައި އުނދަގޫ ފުރަތަމަ އިޚްލާޞްތެރިކަން ދައްކަންވީ ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުން. ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުން އިޚްލާޞްތެރިކަން ނުދައްކާނަމަ ހިނދަކު މި ރާއްޖޭގެ އާއްމުވުމަކީ ބަލައި ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހަކީ ވަރުގަދަ ބަޔަކު ފަރާތްތަކުން އެބަ ފެނޭ. އެއީ ރިޝްވަތު ވެސް ވަކި ފަރާތްތަކަށް ދިނުން، އެ ފަރި، އޭގެން ފަރި ސުދައިގެން އިސްތިހާބު ކުރިއަށް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

ސިޔާސީ، އިޖްތިމާޢީ ދާއިރާ. މިގޮތުން މި ބަލަން، އަޅުގަނޑުމެން ކިޔަމަންތެރިވެ މި ވާ މިގޮތުން ބޭރުގެ ހުށަހަޅައިދޭ ބޭފުޅުންގެ ބަލާ ސިޔާސީ ގޮތުން އެ ދިރުމަށް. އެހެންކަމުން، ދެން އެންމެން މި ބަލާ ބަޔަކުގެ ބަލާއިގަތުމުން ނިކަމެތި ނިކަމެތިކަމުން. ވާހަކަދައްކަން އެންމެން ދެން ޖަލްސާ އެންމެ ދިފާޢުގެ ނިކަމެތިކަމަށް ގޮވާ.

-10.2 އެއަހަރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭނީ އެޖެންޑާ އަދިބަދަލު 10.2 އަށް އެންމެބަދަލުކުރަން. 10.2ގައި މި ވާހަކަ، ގެނައިދީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ 8/2009 ނަންބަރު ޤާނޫނު ހުރަހަރުވާއިވާ ރިޝްވަތު އިޖްތިމާޢީ ދިރުމަށް އިޤްތިޞާދީ ޝަކުވާގެ ޤާނޫނުން ނަގައިފައި. ބަލާ ސިޔާސީ ތަރުތީބުން މި ވަކި ނިކަމެތި ދާއިރާގައި ވަކި ފަރާތްތަކުގެ ވެސް. އަދި ހަމަ އެހެންމެ ދަރަޖަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަރުގަދަ ދަށުން ގިނަ ގޮތް. ބަލާ އެއް ވަގުތު. އެއް.ޖޭ.ޕީއިން 6 ޝަކުވާތަކުން ފާހަގަކުރެވިފައި، 49 ބަޔަކު އަދި ބަލާ އެބަ ޖެހޭ. ޕީ.ޕީ.އެމް ދީ އިޖްތިމާޢީ ޝަކުވާތަކުން ފާހަގަކުރެވިފައި، 28 ބަޔަކު ބަލާ އެބަ ޖެހޭ. ޑީ.އާރު.ޕީ 3 އިޖްތިމާޢީ ޝަކުވާތަކުން ފާހަގަކުރެވިފައި، 20 ބަޔަކު ބަލާ އެބަ ޖެހޭ. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީން 1 އިޖްތިމާޢީ ޝަކުވާތައް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ. ދިމާވި ވަގުތު ހަމަވެސް. ޕީ.އޭ އަށް 5 ބަޔަކު. ޤައުމީ ޕާޓީ އަށް 5 ބަޔަކު. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެފައިނުވާ ގޮތަށް އިޖްތިމާޢީ ޝަކުވާތަކުގެ ތެރެއިން 1 ބަޔަކު ފާހަގަކުރެވިފައިވާ. ބަލާ 30 ބަޔަކު އެބަ ޖެހޭ. އެހެންކަމުން، ދެވަނައިގެންނަވާ ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެފައިނުވާ އިޖްތިމާޢީ ޝަކުވާތަކުން، ދެވަނައިގެންނަވާ ކަމުގެ އިޖްތިމާޢީ ޝަކުވާތަކަށް 5 ބަޔަކުގެ ފުރުޞަތުގައި އަދިވެސް ދިނުމަށް ފާހަގަ ކުރަން. ދެން އަދިގަނޑު ދަރަނި އަދިގަނޑު ކިޔަމަންތެރިވެ އެއް ޖަލްސާއެއް. މި ޖަލްސާއަށް އަދިގަނޑު ބަލާއިދޭނު އުނދަގޫ ފުރަތަމަ ފުރުޞަތުއެއް އަދިވަނީ ކިޔުނުއެއް އެއްވަނަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޖްތިމާޢީ ޝަކުވާ އަބަދުވެސްއަޑު މުޅި އަން.

ކިޔުނުއެއް އެއްވަނަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަކުވާ އަބަދުވެސްއަޑު މުޅި ފާހަގަކުރެވިފައިވުން:

ސިޔާސީ އިޖްތިމާޢީ ރަޙީމް. ޖުމްހޫރީ ބޭނުން ޤާނޫނަކީ މި ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާމީ ޤަޟިއްޔާ އަދިގަނޑު ބަޔަކުގެ ދާއިރާގެ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ނަން. ސަރަހައްދީ ޖުމްހޫރިއްޔާ އެ މިގޮތަށް މަސްއޫލިއްޔަތު އެކަށީގެން، ރިޢާޔަތްކުރުމަށް ފެށުމުގައި އެއްބަސްވެފައިވާ ފާހަގަ، ޖުމްހޫރީ ޤާނޫނީ ހުރި ފުރުޞަތު މި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި މި ވާ ގޮތަށް

ނެގެންވެއްޖެއްޔާ އެއީ އޭގެ މަގުސަދު ހާސިލުނުވާނެ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި މި ކަމަކީ މިހެން ކުރެވިދާނެ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލެއް ނުކުރަން. އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން މިހާރު ޕެންޝަނަށް ނަގާ 7%ގެ ބަދަލުގައި 3% އަށް ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ދަށް އަދަދަކަށް އެ އަދަދު ކުޑަކުރުމަކީ ހަމަ ރައްޔިތުންނަށް އިންތިހާއަށް ފައިދާވާނެ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަމުން ޕެންޝަނަށް އެ ރައްކާކުރާ ފައިސާ އަކީ ހަމަ ދުރުމުއްދަތުގައި އެ މީހާ ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި އެ މީހާ އަށް ރައްކާކުރެވޭ ފައިސާކަން. އެ ފައިސާ ގެއްލިދިއުމަކީ އަދި އެހެން ބޭނުންކުރުމަށް ޓަކައި ނަމަ ދެން މުސްކުޅި އުމުރަށް ދިރިއުޅުމަށް އެ މީހާ އަށް ޓަކައި ރައްކާކުރެވިފައި އެއްވެސް ފައިސާ އެއް އެ ދުވަހަކުން ބޭނުންކުރެވޭ ނުވެދާނެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ އަދާކުރުމު ހުށަހެޅުން 7% ނޫން އަޅުގަނޑުމެން ބަލާކަށް ގޮތް ގޮތުން ހަރުދަނާކުރެވިގެން ދަނީ. އެހެންވީމާ، ރައްކާކުރުމުގައި ހުރި 7% އެއީ ހަމައެކަނި އެ މީހާ ހުރި އަދަދުގެ ގޮތުގައި ބަލައިގެން ކަނޑައެޅޭ ކުރުމުގެ އެ ފައިސާ ވެސް ބޭނުން ދުވަސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުހުންނާނެކަން އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަމުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަމަގައި އަދާކުރި ވިޔަފާރީ އެ އަޅުގަނޑުމެން އިން ކުރަމުންގެން ހަރަކާތް އެ އޮފީހުން ބަލާ ހަރަކާތްކުރަމަށް ވިސްނުމުގެ ނަތީޖާކަން އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަނަ އަދި ގެ. އަޅުގަނޑުމެންމަވެސް މިއަދުގެ ދަތިތަކާއިއެކީ ވިޔަފާ އެނދުގައި ގައިސް އެ ވިޔަފާ ރަމަކަށް ގޮތަށް، އެ މަސްދޫގައި ހުސްކުރަމުން ދިނަ ފެއިލަކަށް އުޅުކަން. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންކުރަނީ މަދު އަދާދޭ ދީބަ، ނިކައިމީ ޖައިލަމުގެ މަތިން އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި ހަނދާނުގެ ނަންބަރު. އަޅުގަނޑުމެން ބަހައިގެން މަދު ރިޔާސީ ޕެންޝަން ފަންޑު ވެސް އަދި އެހެން ފަންޑުތައް ވެސް ހިންގުމުގެ ޒާތުކަން ދިރިއުޅުނީ. ހަމަ އެހެންވެ އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަމުން ހަމަ އެކަނި އާސަންދަރާކަން ވެސް އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޔާސީ އެންމެހައި ކަންކަމުގައި ފުއްދުން ވަސީލަތްތައް ހަމަޖެހިގެންދާކަން. އެހެންވީމާ އިތުރު ދައުލަތުން އިތުރު ފަންޑުތަކެއް ވެސް އެކަ ޖަހާ އުފައްދަން. އެ ފަންޑުތަކެއް އުފެދިގެންދާއިރުގައި ބައެއްތިމާ ފާޑުކިޔުންތަކެއް ނުއެވި، އެކަންކަން ކުރުވާނެ ނިޔާމުގެ ބޮޑުމިން އަންނަނީ މި ޖެހުނީ. އަދިވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެކަންކަން ވެގެންދާނީ. އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަމުން ދިނިއާ އެހެން ޒާތުތަކުގައި ވެސް މިކަންކަން ކުރާ އުސޫލުން އަޅުގަނޑުމެން މިކަންކަން ކުރެވިގެން ނޫނީއެއްގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް މުސްތަޤްބަލް ހާސިލްކުރެވޭނެ. ހަމައެކަނި ސިޔާސީ ވިސްނުމުގައި ނުވަތަ ދިނަ ފިޔަވަ ހަދުމުގެ ބޭނުމުގައި ޕެންޝަން ފަންޑުގައި ވެސް ހުރި ފައިސާތައް ނަގާނެ ގޮތެއް ހަދައިގެން، އެއަށް ބަދަލުތައް ގެނައުމަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މުސްތަޤްބަލް ވަރަށް ބޮޑަށް އަނދިރިވެގެންދާނެ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، ޕެންޝަން ފަންޑަކީ ޕެންޝަން ފަންޑުގެ ގޮތުގައި މިހާރުވެސް ބެހެއްޓުމަށް، އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ތާއީދުކުރަން މިހާރު ޕެންޝަން ފަންޑަށް އެ ނަގާ އަދަދު 7%

އިން 3% އަށް ތިރިކުރަން. ނޫނިއްޔާ އަދި 3.5% އަށް ވެސް ތިރިކުރަން. އެހެންނަމަވެސް ޕެންޝަން ފަންޑުގައި ރައްކާކުރެވޭ ފައިސާ އަކީ މި ބުނާ އުސޫލުން ނުވޭ ފައިސާ އަށް ވާނަމަ، އެއީ އަގުގަނޑުވުން އޮންނާނީ ރަނގަޅު ނިސްބަތުން ކުރުމުގައި ވެސްނުދާނެ. އަގުގަނޑުވުން ޕެންޝަން ފަންޑު ތިރިކުރަމުންދާއިރު، ދެން އެ މަދުވާ ބައި އެހެން ފަންޑެއްގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރަން ވެސް އަގުގަނޑުވުން ހުއްޓިދާނެ. އެކުން ބޭނުންވާ އެހެން ކަންތައްތައް ކުރުމަށް އެ ފައިސާ ހުސްވާނެ. ހަމަ އެއާއެއްކޮށް އަގުގަނޑުވުން ގަބޫލުކުރަންޖެހޭނެ އަގުގަނޑުވުންތަކާ ޚިލާފު އާމްދަނީ އިން އަގުގަނޑުވުންގެ ކޮންމެވެސް މިންވަރެއް ސާފުން އެއް، ނުވަތަ ކޮންމެވެސް މިންވަރެއް ފައިސާ އެއް ސަރުކާރުގެ ވިޔަފާރިއެއްގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ބައެއް ކަމުގައި ވާންޖެހޭނެ. ދުނިޔޭގެ އެހެން ތަންތަނުގައި ވެސް އެކަންކަން ކުރެވިފައިވޭ އެކަން. މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތް އެ ހިނގާ ނުހުންނާނެކަން ވެސް ގަޔާވާކަމެވެ. މަސައްކަތްކުރާ އެ މިހާ އަގުގަނޑުވުމުގެ ވާހަކަދައްކާއިރު، ނުވަތަ ދިރިއުޅުމުގެ ވިސްނުމަކަށް ދަރަޖަ ވެސް އަންނަނީ ކަމަށް ވާހަކަދައްކަމުން. އެހެންވީމާ، އަގުގަނޑުވުމުގެ ބޮޑުއަށް ރަނގަޅު ނިސްބަތުގެ އަދަދު ހިފެހެއްޓުމަށް އެއިސް، އެ ނިސްބަތަށް ބަލާއިރު އަދިވެސް ރައްކާކުރާނެ މަސައްކަތްތަކެއް ހުރިކަމުން ހަމަ އެކަމާއި ގުޅިގެން ކަނޑައެޅުން ދިރާސާތަކުން ދޭހަވާ ބަދަލުތަކާއި އަގުގަނޑުވުންތަކަށް އެއީ އަގުގަނޑުވުމުގެ ފައިދާ ލިބެނީ. އަގުގަނޑުވުން މި ވާޅަ ސަމާލުވާނެ އިރު ދަށްކުރާކަން ވެސް ވީތީ ފައިސާ ރައްކާކުރަން ބަދަލު ނިސްބަތުގެ ގޮތުން ބައެއް ކަހަލަ އަގުގަނޑުވުން ނުވަތަ އެ ކަންކަން ކުރާ ނިސްބަތަކީ ބޮޑު ވަކި ކަމެއް. އަގުގަނޑުވުން މިއަދު ދިރާސާކޮށް ގަވާއިދުން ބަލައިގަނެވޭނެ ގޮތެއް މި ފަރާތް އަށް ގާނޫނަކުން ދިމާކުރަން، ޒިންމާ އުފުލޭނެ ނިޒާމު ވަކިން. ދުނިޔޭގެ ކޮންމެ ބައެއްގެ މިހާރު ފެންނަގޮތް އެ މިހާ އަދި މުއައްސަސާތަކުން، ފަރާތްތަކުން ވެއްޖެ. ދުނިޔޭގެ ކޮންމެ ބައެއްގެ މިހާރު ފެންނަގޮތް އެ މިހާ އަދި މުއައްސަސާތަކުން، ފަރާތްތަކުން އެ މިހާ ފެނިގެން އަންނަ. އެހެންނަމަވެސް ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ފެންނަގޮތަށް އެ މިހަކީ ފަރާތް ތަކެއް، މުއައްސަސާއެއް ކަމުގެ ދަށުން އެއްވެސް އަދަދެއް ނުވަތަ އިސްލާހެއް ނުވަތަ އެއްވެސް ބާވަތެއް އެ ދަރަޖައިގެ ބަދަލުގައި ދެމެހެއްޓެނީ. އެހެންވީމާ، އަގުގަނޑުވުން އެބަ ޖެހޭ އަގުގަނޑުވުމުގެ އާމްދަނީ ދެކެވިދާނެ ދިރާސާކުރުން. އަގުގަނޑުވުން އެބަ ޖެހޭ އަގުގަނޑުވުން އަބަދުވެސް ކުރިއަށް ވިސްނައި، ކުރިމަގަށް ބަލައި ފައިސާ ރައްކާކުރަން ބޭނުން. ދެކޮޅު އަގުގަނޑުވުމުގެ މުސްތަޤްބަލު ބަލާވެއްޖެ. އެހެންވީމާ، ހުރިހާ ގައުމެއް މި ވާ އިސްލާހުކުރި އަގުގަނޑުވުން އެކަމާ ބެހޭ ބަލައިގަތުމަށް އިސްލާހުކޮށް ނުކުމެ. އެހެންނަމަވެސް މި އިސްލާހުގެ ދިރާސާކޮށް ވަނީ ގައިޑްލައިން ދަށްކުރަން އަދި އަގުގަނޑުވުން ބަޔަކަށް 7% އިން 3% އަށް ބޮޑުކުރަން، އެއީ އާމްދަނީ ދާއިރާއިން ފައިސާ އެއް ބޮޑު ގޮތެއްގައި އަގުގަނޑުވުން ވިސްނުން ބަލައިގެން ކުރަން ބޭނުން. ސަރުކާރުގެ ޕެންޝަން ނިޒާމު ފުރިހަމަކުރުން.

ގައުމީ ދާއިރާގެ ޕެންޝަން ގާނޫނު ތަޢާރަފުކުރުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޕެންޝަނާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް އިސްލާހެއް ގެންނަން ހުށަހަޅާފައިވާ ބިލެއްގެ ބަހުސްގެ މަރުޙަލާގައި ވާހަކަދައްކަމުންދާއިރު އަޅުގަނޑު ހަނދާނަށް އަންނަނީ 1990ގެ ތެރޭގައި ނުވަތަ 80ގެ ފަހު ކޮޅުގެ ތެރޭގައި ޕްރޮވިޑެންޓް ފަންޑު ކިޔާ ފަންޑެއް ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުޅުވިގެންދިޔަ. އެ ފަންޑުން މިހާރު މި އިސްލާހުގައި ފާހަގަކޮށްލަން ހުރި ކަނޑައެޅިގެން ހައްދު ކުރަނީ ތަރައްޤީވެގެންދަނީ. އެ ބަޔަކަށް ކަނޑު ފިލިކަމާ، ނޫނީ މަދު ... ދާންވީމާ، ނޫނީ ބޮޑު ... ހަރުދަނާކަމާއި ކުރަމުންދާ މަސައްކަތް އެއްވެސް ވާކަން ދިރިއުޅު އެއް ނެތް. އަދި ވެސް ނާރާން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ޕެންޝަން ފަންޑެއް ގާއިމުކޮށްގެން ޕެންޝަން ވަނީ ކޮން ... ، 100% ... ޕެންޝަން ...

އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރާ މީހުން މަސައްކަތްކޮށްނުކުރެވޭނެ ދުވަހަކަށް ފަހަށް ރައްކާކުރަންޖެހޭ. އެއީ އިސްލާމީ އުސޫލަކީ ވެސް. ފަހަށް ރައްކާކުރެވޭތީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރަނގަޅު ދިރިއުޅުމެއް އުޅެވޭނީ ވެސް. ރަނގަޅު މުސްތަޤުބަލެއް ހޯދަނީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ކަންކަމަށް ވިސްނައިގެން. އަޅުގަނޑުމެން ދަރިންނަށް ބަލައި ވިސްނަން އެބަ ޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ކުރިއަށްގެންދާ މާ ދިގުކޮށް ވާހަކަދައްކާލަން ބޭނުންވާކަމުން ނޫން. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިމަގަށް ބަލައި އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ ވިސްނަން އަޅުގަނޑުމެން ކުއްލި ވަގުތީ ފައިދާއަކަށް ވިސްނައިގެން މަސައްކަތްކޮށްލާކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ކުރިމަގެއް ނުލިބޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންޖެހޭނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިމަގަށް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނާ ހަމައަށް ވިސްނަން އެބަ ޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ މުސްތަޤުބަލު އަޅުގަނޑުމެން އުފެއްދުމުގެ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ މަސައްކަތްތަކުގެ ނަތީޖާއިން. ވައްސަލާމް ޢަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުﷲ ވަބަރަކާތުހޫ.

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! މަނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޖާބިރު ނަންގަވާލި ހިސާބުން އަޅުގަނޑު އެ ބޭނުންވަނީ ދެއްކި ހުރިހާ ވާހަކައަށް ތާއީދުކުރަން، އެމް.ޑީ.ޕީ ޕާލަމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ މެންބަރުން. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓުގައި މި އިސްލާޙަކީ އެއްވެސް ވަރަކަށް އިޤްތިޞާދީ، އަދި ތަރައްޤީ މިއިން އެއްވެސް އެއްޗެއް ނުކުރި ފަދައި ބޮޑު އިސްލާޙުތައް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. މިއީ މި ދައުރުގެ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވިސްނުމާ، ދެން މި އޭގެ ސިޔާސީ ވިސްނުމެއްކަމަށް ހުރި ތަފާތު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ ހުރިހާ ކަމެއް މި ކުރަނީ ޤައުމަށް. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ މިއަދަކީ މިއޮތް މިހާރު ނޯޓު ދުވަސްވީ ގޮތުގައި ބަލައިގެން މަސައްކަތްކުރާ ބައެއް. މިއަދު މިހާރު މި ދަނީ ހިނގަމުން. މިއަދުގެ ނަސީހަތް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެހެންވީމާ، މިއަދުގެ ހިސާބުގައި ވިސްނުން، ނިޒާމުތަކުގައި ބަރާބަރު މީހުން މިކަހަލަ ކަންތައްތަކަކީ ތާއީދުކުރަން. އަޅުގަނޑު އެކަމާ ފުރިހަމަ ގޮތުން ބޭނުން ރައީސް މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާގައި މި ހުށަހަޅާ ޕެންޝަނާ ކޮމިޓީއަކަށް ކަމުގައި ވާތީ. އެއީ ޕެންޝަން އިސްލާޙުކުރުމަށް ހަމަ ކާރިސާއި ވެސް މީހުންގެ އަމިއްލަ ފައިސާ ވެސް ކަނޑާލި. އެ ފައިސާކަން މި ގޮތަށް އެބަ ޖެހޭ ތަޙުޤީޤުކުރަން. އެހެންވީމާ، ރައްޔިތުންގެ މަޞްލަޙަތު ވިޔަސް، ރައްޔިތުންގެ މަޞްލަޙަތު އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑަށް ޤަބޫލުކުރަނީ. ކޮމިޝަނުން ހަރަކާތްތެރި ޙައްޤުތަކުގެ މަޤްޞަދަކީ ވިޔަސް، ޙައްޤުތަކުގެ މަޤްޞަދަކީ އަޅުގަނޑުމެން ކޮޅަށް ބޭނުންވަނީ ކޮމިޝަން ހިސާބުން ރައްކާތެރިކަން ޕޮލިސީތަކުގެ ދަށުން ހަމަޖެހިފައި އޮތް ކަމަށް ވިޔަސް. އެ ފުރުސަތު ދީގެން މި ފުރުސަތުތަކުގެ ފަރާތުން ތަޢާރުފްވެގެން ފުރުސަތުގެ މާނަ އަދި ކަމެއް؟ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލަންޖެހޭ އެއްޗެއް. ފުރުސަތަކީ ކޮބައިތޯ؟ ފުރުސަތަކީ ކޮބައިކަން ނޭނގޭ ފުރުސަތުގެ މާނަ އިސްލާމްދީނުގައި ވެސް ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މީހުން ފުރުސަތު މި އޮތީ. ދީން މިގޮތުގައި ޖަހައިލާފައި ހުރި އެއްޗެއް ވަރަށް ރަނގަޅު. ހައްޖަށް ދާން ބޭނުންވާ ނުވާ މަސްލަ. ބަލާލާ ނުވާ މަސްލަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެކަމަކު، އެއީ ފުރުސަތެއް ނޫން. އެއަށް ނިޔާލާ ފުރުސަތަކާ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، މި

ކޮންސެޕްޓު ދިވެހިރާއްޖޭގައި މި ޤާނޫނުތަކަށް، އިޤްތިޞާދީ ފުއްދަން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފަރާތުން މި ގެންނަވާ ތަރައްޤީގެ ރިޕޯޓުގައިވާ ސަރުކާރު ވަޒަންކުރަން ނޫނީ ބަޔަކު މިކަހަލަ އިސްލާޙު ލާޒިމު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕާޓީއަކީ ދުވަސްވީމަ، އެއީ މަސައްކަތް ވެސް މިހާރު ދުވަސްވަމުން މި ދަނީ. މަސައްކަތް ވެސް ދުވަސްވީމާ ރިޕޯޓާ، ހުކޫމަތާއި އެއްކޮށް ދިރި ދިރިއުޅުމުގެ އުޅެ، ނިންމާލަން ބޭނުންވާ ޕާޓީ އެއް. މިއަދު މަސައްކަތް ބޭނުން ހުރި އުފެދުނު ހުރިހާ ކަމެއްގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހަމަ މާ ކަޑަވުން. އެހެންވީމާ، ޕާޓީތަކުން ފާޑުކިޔުން މި އިންތިޚާބު ފާސްކޮށްދީ ނަމަ ޕާޓީތަކުގެ ނިޒާމް ނިކުމެވޭނެ. އެހެންވީމާ، މަސައްކަތްކުރާ ދުވަހު ޕާޓީތަކުގެ ނިޒާމް ނޭނގޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން މި ތަރައްޤީގެ ނިޒާމު ބައްޓަންކޮށްފައި މި އޮންނަނީ މަސައްކަތް ދުވަހު ދަރި ނުވޭތީ، ވަކިވީމާ އާއި ބަދަލު އުފުލާލައި އެޅީ، ދުނިޔެ ދުވާލަކު ގޮތަކަށް. މިއީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ތަރުތީބު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ސިޔާސީ ބައްޓަނަށް އެއީ ސިޔާސީ ބައްޓަން. އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސީ ބައްޓަނާ އެކު ކޮށްޓަކުން ގަވައިދު ސިޔާސީ ބައްޓަން ނޫން. އެ މިހާ އެންމެ މުހިއްމު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކޮންމެ މިހާރު އެންމެ މުހިއްމު. އެހެންވީމާ، މިހާރުގެ އަރިހަށް އަޅުގަނޑުމެން އާސަންދަ އިން ސިޔާސީން 1 ވަރަކަ ދެވިދާ އާއި މިހާރުގެ އަރިހުންޓަކައިން އާދަ އަން ސިޔާސީން މި އޭގެ މަސައްކަތްކުރާ ދުވަހު ޕާޓީތަކުން މި އެކަށައެޅިފައި ނޫނީ ދިޔަ ގިނަ ޕާޓީތަކެއް. އެ މިހާރު ވިސްނިދަނީ އެ މިހާރުން ނޫނީ ޕާޓީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ މިހާރު އެ ވިސްނަން މިއަދުން. އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަން މާދަމާ އަށް. މިއީ ކުޑަކުޑަ ދަންނަވާލަން މިގެ ތަފާތު. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޕާޓީތަކުގެ ފާޑުފާޑު ގޮތްގޮތަށް ހުރި ސިޔާސީ ބައްޓަންތަކަށް މިހާރުން މިހާރަށް މި ތަކުރާރު ބަދަލުތަކާއި ސިޔާސީ ބައްޓަންތަކެއް. ދުރު ޕާޓީތަކުން ނިޒާމު ހަމަހަމަކުރަން ތާށި އަދި ސިޔާސީ ބައްޓަންތަކެއް ވީ. އެހެންނަމަވެސް ދިވެހިރާއްޖޭ އަދި މުއައްސަސާ ފަރުދު. މި ރާއްޖޭގެ މުއައްސަސާތަކާއި މި ރާއްޖޭގައި ހުރި ތަޢާރަފުކުރެވޭއިރު މި ރާއްޖޭގައި ހުރި ގެސްޓްހައުސްތަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ދައުރު ހިމަނުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ރާއްޖެ ތަރައްޤީ ވުރެ މި ރާއްޖެ ތަރައްޤީކުރަން އަޅުގަނޑުމެން މި ރައީސް ނަޝީދުގެ ވެރިކަމުގައި އުފެއްދި ކޮންސެޕްޓު އެންމެން ގަބޫލުކުރާނެ. އަޅުގަނޑު މިއަދު ފަރާތް އުފާކުރަން. އަދި ފަރާތް އުފާކުރަން، ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ތަރުތީބު ވޯޓުކަރުދާހުގެ ފަރާތް ދިފާޢީ، ވާދަވެރި އިންތިޚާބުގެ ޓީވީގެން ދިޔައިމަ. އަދި ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ތަރުތީބުގެ ތޮއްޓައިގެ ގެއްލުމަށް، ގޮވައިލީ، ޕްރޮގުރާމު ލީގުގެ އިންތިޚާބުތަކުގެ ދިޔައިމަ. އޭރު ހުދު ވަފާތް އެއްހަމައިގެން، މިހާރު ދަނޑުވަޅުގައިގެން، ފާޑުކިޔައި ބަދަލުތަކުގެ ތިމާ ވޭތުވެދިޔަ މި ރާއްޖެއަށް ޗާޕު އެއް ނިކުންނާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން ޢަބްދުﷲ ޔާމީން އެއްކޮށް. ރައީސް ނަޝީދާ އެއްކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި މުޅިން ޔާ، މުޅިން އެހެން ތަރައްޤީގެ ތަޞައްވުރެއް ގެނެސް ދެއްވީ. އެ ތަޞައްވުރަ އެމް.ޑީ.ޕީ މި ރާއްޖޭގެ 2013 ވަނަ އަހަރު ފެށިގެން ގެންދިޔަ، އަދި ހިނގާތޯ ރާއްޖޭގެ ގޮތުގައި ޢަބްދުﷲ ޔާމީން އެ ސަރުކާރު ޖިންސާބަރުދަ ގެންދަވަނީ. ތަރައްޤީގެ ވަރަށް ރަނގަޅު ތަޞައްވުރެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ހިތުގައި އެއްވެސް ޝައްކެއްނެތް. އިތުރުކޮށްފައިވާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސަޕްލިމެންޓު 7 ވަނަ

ދުވަހު އެއްބެދުން އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ނިންމާނަން. އަދި މި މަހުގެ 8 ވަނަ ދުވަހު އަޅުގަނޑުމެން އެކަމުގެ ނިޝާންތައް މި މަޖިލީހުގައި ދައްކާނަން. ވައްސަލާމް އިޙްތިރާމް.

ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު ފެނޭ، ސާބިތުވެގެން މި ދަނޑި ހައިބަތު ޤާނޫނީ ޖަމުޢިއްޔާއި ހައިބަތު ޤާނޫނީ ކޮންޓްރޯލް ދަށުން މި ރައްޔިތުންގެ ނުފޫޒުކުރާކަން. މި ވޯޓު އިންޑިޔާގެ ރައީސް ނަޝީދުގެ މަސައްކަތް ހުއްޓުން ކޮންމެ ހަމަ ކޮންމެ ނުހިނގާ. ހަމަ ކޮންމެ ތިމާގެ ބާރުވެރިވާ ރައްޔިތުން މިއަދު އެކަމުގެ ހިންގުމުގެ ރައްޔިތުންގެ ހަމަ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކުގެ ޖަމާޢަތެއް ކަމަށް ޤާނޫނީ ދައުރެއް ފާހަގަކުރާނަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ފުރުޞަތުގެ ހައްޤު އަޅުގަނޑުގެ އަށް، ޤައުމީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އާ ވިލާފުށި ފަރާތުން ރައްޔިތުންނާގެ ހައްޤު. އެނގޭގެ މިދުވަސް. ވަކިވަކި ބަޔާނެ ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުކަމުގެ ވަގުތު މި ދައުލަތުގެ. ސަރުކާރުގައި ފަރާތް ނިޒާމާ އިސްލާމްދީނުގެ. ކޮންމެހެން އާސަންދަގެ ފުރިހަމަ، މި ރައްޔިތުންގެ ރައްޔިތުންނަށް ލިބެން ޤާނޫނު ފަރާތް ސަލާމަތްވެގެން އަމިއްލަ ޤާނޫނީ މަސްއޫލިއްޔަތު ކަމުގެ ހައްޤު ދެއްކޭނެ ފަރާތެއް ބަލާ. މި ރައްޔިތުންގެ ސަރުކާރު ހިންގުމަށް ޢަމަލުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސާފު ފަރާތަކީ ކޮމަޑީ ޤާނޫނު ފަރާތްތަކުން ރައްޔިތުންނާ ވަކިކޮށް ރައްޔިތުންނަށް މިފަދަ ކޮމްޕެނީ ހުރިހާ ފަރާތްތަކެއް. ސާފުވާ ނިޒާމް ހަމަ ބަލާ ކޮންމެ ރައްޔިތުންގެ ބަލައިގަތުމަށް.

ހަމަ ހިފެހެއްޓުމުގެ ރައްޔިތުން ހަމަ ޤައުމީ ރައްޔިތުން ސިޔާސީ ރައްޔިތުންގެ ކަމުގައި ސަރުކާރު ފަރާތުގެ ރައްޔިތުންނަށް ހަމަ ހަރުކަށި، އަދި ބަޔާނުގެ ސަރުކާރު ދާއިރާތަކުން މަސައްކަތްކުރާ ވަކިކުރަން މި ދަރަނި. ވަކިވަކި ބަޔާނުގެ ރައްޔިތުންގެ ސަރުކާރު، ބަލައިގަތުމުގެ ޤާނޫނީ އަލުން ކުރިއަށް މަޖިލީހުގައި ހަމަ. އިޢާދަކުރަން ހާސިލު ކޮށްދިން ޖުމްލަ ރައްޔިތުންގެ ކުރިޔަށް މި ހަމަޖެއްސުމަށް ފާހަގަކުރަން. ކޮންމެ ފަރާތަކުން، ރައީސް ނަޝީދުގެ ބާރުވެރިކަން. ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ވަކިން ސިޔާސީ ޤާނޫނީ ދިނުމުގެ.

މި ޤާނޫނީ މި ރައްޔިތުން، މި ޤައުމުގެ ރައްޔިތުންނަށް އެ ރައްޔިތުން ގައިބަތު ހުރި ދުވަހު ސަރުކާރުގެ ނުހަނު ބޭރު ސަރުކާރުގެ އެކު ޖަލްސާ ފަރާތްތަކުގެ، އެކަމަކަށް ފަރާތްތަކުގެ ބާރު އަދި ޤައުމު ކޮމަޓީ ފުރިހަމަ މި ސަރުކާރު ބޮޑު ކޮމިޓީ ކޮމަކް. ހަމަ ވަކިކުރާ ރައްޔިތުންގެ ކުރިން ބާރުވެރިކަމުގެ އެއްބައިވަންތަ ކުރިން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ފަރާތް އެއްބައި ވަކި އެ ފަރާތް އެ ޖަމާލުކު، އެ ރައްޔިތުންނާ އަދި އެއީ ހާލަތު އެއްބައިވަންތަ. އެހެންވީމާ، މިކޮމަކަށް މި އަމަލީ ނުކުރެވޭނެ. މިއީ އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ޤާނޫނީ ޤާނޫނު އަމިއްލަ ހާލަތު މި އިސްލާމް ފަރާތުން ޤާނޫނީ ހިމާޔަތްދޭން. އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަން މި ރައްޔިތުންގެ ރައްޔިތުން ބަލާނެ. ދެން އިންސާފުވެރިކަން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް މި ބަލަހައްޓާ ވަކިވަކި ބަޔާނުގެ އިސްލާމްދީން ނުކުރާނެ. ވީމާ، ވީމާގެ ރައްޔިތުން ހިމާޔަތްކުރުމަށް ހުރިހާ ކަމެއްގައި ހުރި، ވީމާގެ ޤައުމުގެ ދިވެހިންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ސިޔާސީ ވިސްނުމުގެ ބާރުވެރިކަން ހިމާޔަތްކުރުމަށް

މަސައްކަތްކުރަމުންދާ މަންޒަރު މި ފެންނަނީ ޕެންޝަން ޤާނޫނަށް މި ހުށަހެޅިފައި ހުރި އިޞްލާޙުތަކަށް ބަލާއިރު. ޚިދްމަތްތެރި ރައީސް. މި އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ އިޞްލާޙު ނޫން. ތާއީދުކުރާނަން ވެސް އިޞްލާޙު ނޫން. ސަލަބަޔާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ފެނިގެންދޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސިޔާސަތުތަކުގައި ޚާއްޞަ އެއް ގޮތަކީ މި ރާއްޖެ ބައްޓަންކުރެވިގެން ދިރިއުޅުނު މި ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ވިޔަސް. އެއީ މަންމަގެ އުނގެން ފެނިގެންނެއް ނޫން، މަރިދިޔާ ފުރަތަމަ ދަރިފުޅު ބަނޑުގައި ގެނެސްގެން ދުވަހު މި ދުނިޔެއަށް އައި ދުވަހުން ފެށިގެން ދުވަސް ދުވަހަށް ގެނެސް ދޭން ޖެހޭ ޙައްޤެވެ. ވަޒީފާ ސިޔާސަތުގެ ދަށުން ރައްޔިތުންގެ ހައްޤު ބޭނުން، އެއީ މިރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެވެ. ގޮތަކީ. މިއީ އެއްގޮތަކަށްވެސް އެ ރައްޔިތުންގެ ހަރަކާތްތައް ތަފާތުކުރަނީ ފަދަ ސިޔާސަތުތައް ރައްޔިތުންގެ ބައްޓަންކުރުމެވެ ޕެންޝަނަކީ ދެރަ ވިޔަސް ކޮންމެ ސިޔާސީ ޕާޓީއެއް ކަމުގައި ވިޔަސް ނަގަން ކަނޑައަޅާ ދުވަހެކެވެ. އިޖްތިމާޢީ ރައީސް. އަދުވަސްގެންނެވި ޕެންޝަން މި ދަނޑި ދަނޑިވަޅުގެ ބޭރުގެ ގޮތް ބޮޑުވާ ގޮތުން ދަނޑިވަޅުގެ މަސައްކަތް ދަނޑިވަޅު ބޮޑުކުރާ ބޮޑު ބައެއް ވިޔަސް މި ދައުރުގައި އެކުލެވޭ، މިހާ އެއްކޮށް މި ރާއްޖޭގެ ގެ ޕެންޝަން ސިސްޓަމް، އަދިއެކަނި ނަމަ މިސްކިތް ކަނޑައަޅަން އިޖްތިމާޢީ ރައީސް، އެ ހެއްދަވާ ދުވަހު. އެ ބޮޑުވުން ދެންނެވި ވަސް. އެ ބޮޑުވުން އެ ބޮޑުވުމަށް ބަދަލު ވަސް ކުޅެވޭ. އެ ބޮޑުވުން މި ދަނޑި ގޮތުގެ ބޮޑުވުން އަދުން ވަރަށްގިނަ ދުވަސް ބޮޑުވުން ވަސް ކުޅެވޭ. މި ހުރިހާ ވަސް މައްސަލަ އަދި ވަރަށްގާތް ގޮވާލަން މައްސަލަ. ޕެންޝަން ޤާނޫނަށް ހުށަހެޅިފައި މި އުމުރު އިސްލާހަކަށް ވަސް މުސާރައިން ދަށުވެގެން ބައެއްގައި ހާލު އެއް ހުރިހާ، އަދި ދެން މަހާރު ހާލަތު އަހަރެމެން މި ދަނޑިވަޅު ދުނިޔޭ ބަލަނީ ނުވެވޭ ވަރަށް ގިނަ ދުވަސްވަރު ބޮޑުކުރުމެއްގައި ވަސް އަދި މަކަރުފަދަ، ރަސްމީ އިސްލާހުތަކާ އިޖްތިމާޢީ ރައީސް. އެހެންވީމާ، މިހާރު މިއިޖްތިމާޢީ މަޑުޖެހުން ދަރަނިދަރަށްގެ ރައްޔިތުން ރާއްޖެއާބޭރުގެ ސަރުކާރުގައި ހުރިހާ ބޭފުޅުން ފެންވަރު ބޮޑުމީހުން ވަސް މިދަރަޖަ އިސްލާހުކުރަނީ ގާއިދާކޮށްދެއްވާފައިވޭ. މި ދަނޑި ހަމައެކަނި މިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން. އިޖްތިމާޢީ ރައީސް، ވިދާޅުވެއްވާފަދަ މިގޮތް މިޒަމާނުގައި ގޮސް ނޫނީ ކޮންކަމެއްތޯ؟ ރައްޔިތުންގެ ފައިސާއިން ހަރަދުކުރެވޭ އަދުވަސްގެން އޭރުއޭރު ވޭތުވެދިޔަ މުއައްސަސާތައް އެބަ އުޅެއްދެ. އެކަމަކު ހަމަ ދުވަހު ދުވަހު މި ދަރަނި ގެއްސަވުން. އެއްދުވަހު އަނެއް ދުވަހު މި ދަރަނި ގެއްސަވުން. އިޖްތިމާޢީ ރައީސް. މިދިޔަ ބަޖެޓުގެ ވޯޓުދުވުމުގައި މި ދަނޑުގެ 151 ވަނަ މިދިޔަ އަހަރު ހިންގާފައި ފޮނުވި ހިސާބުތައް. މިހެން ރަށްގެ އަދަދު. އިޖްތިމާޢީ ރައީސް. މި ފަހަރު ދައުލަތް މިހާރު ނެތެ. އަނެއްކާ މިހާރު ނެތެ. އިއްޔެގައި ޕީ.ޕީ.އެމް.ގެ ބޮޑު ވަކިކޮށް ފެނިގެން އެއްބަސްވެ ހަމަހަމަކުރެވޭ. ހަމަހަމަކުރުން ބޮޑުވެގެންދާ ޕީ.ޕީ.އެމް ގާއިދުކުރާ ބޮޑުވުން ވިއްސަ ހަމަ ފައިސާ ބިލްކުލް ޕެންޝަން، ޕެންޝަން ކުއްލިއަކަށް ހަމަ ކަނޑައަޅައިގެން ދުވަސްކޮޅަކު ގަވައިދު އެ ބޮޑު ބާރާއި ދުނިޔޭގައި ނުހަނު އިންސާފް. އަދުވަސް އަހަރު އިންސާފް މި ދަރަނިތަކަށް ހަމަ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ބޮޑު އަދި ހަމަހަމަކުރި އިންސާފް. އެހެން އެހެން މިހާރު ހިނގާ ހަމަހަމަކަމުގެ ދަރަޖަ އަދި ފައިދާ ނޫން. ހަމަހަމައިގެ ދަރަޖަ އަދި ފައިދާ އިންސާފުގެ ގައިގައި ކަޑަރުއަޅައި، ބޮޑުގައި ދަރަނި، ކުޑަވުން ޖެހޭނީ

ބައެއް ނުފެންނާނެ. މި ރާއްޖޭގެ ޒުވާނުންގެ ތެރޭގައި ތިއްބެވި މަދު ބަޔަކު ގައުމާ ޚިޔާނާތް ކޮށްފިނަމަވެސް އެ ހިސާބު ޒަރީޢާއެއް އެއީ…

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަދި ރިސާ ވާހަކަދެއްކުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ހަޤީޤަތުގައި މި ވާ މައްސަލައިގައި އެބަ ހުރި 5 ވަނަ ނަންބަރުގައި ވާ މުއްދަތުތަކަށް ވަޒީފާ އަދާކުރުމުގައި، ވަކި މުއްދަތުތަކަށް ވަޒީފާ އަދި ބައްލަވާކަމަށް ދިމާކަށް ނުވަތަ އިންތިޚާބުތަކުގާ ދިމާކަށް ވެސް މި ގައުމަށް ނުރައްކާ ގޮތެއް. ހަމަ އެއާއެކީގައި ގޮތުގެ އިގުތިސާދީ ގޮތުން ވެސް މި ގައުމަށް ބޮޑު ނުރައްކާ. ނުރާ ގޮތަށް ބަހުރުވައިގެ ހަރަކާތެއް. ހަމަ އެހެރަކެއް މިހާ ނުވަތަ ސިޔާސީ ގޮތުން ބަލަހައްޓާ އެހެން ވިޔަސް، ނުވަތަ މިހާރުގެ އަދިއްޔަ މުހިންމުން ފެށިފަހަރު ބަލާ. ދެން ސިޔާސީ ކަންތައްތަކަށް މި ގައުމަށް ނުހިނގާނެ. މި ނަސޭހަތު އެއްވެސް ގޮތެއް. ނުހިންގޭ ގައުމާ ނަހަރުން ހަރުގަދަ ނުރަސްކަމުން އަތުވެއްޖެ ޔަދާއިރާ 5 ،4 ،3 ،2 ،1 ކަމެއް. މިހާ އަދިއްޔަ އެއް ބެލެވިފައިވާ ކަމަށް ވެސް މި ގައުމާ ނުގޮވޭ. އަދި މިހާރުގެ ދަރިވަރުކަން އެހެން ކަމެއް ފިކުރު، ގޮތުގައި ގަނޑުވަރުފިކުރު މި ގައުމާ ނުގޭ. ބަޔަކުގޮތުގައި މި ޕާޓީތަކުން ސިޔާސީ، ނުވަތަ މި ސިޔާސީ ގައުމާ ކުރަމުންދާ މި އޮތް މަޖިލީހުގެ ދަށުގައި ޕާޓީތަކުގެ ސިޔާސީ ގޮތުން އާދެ، މިހާރު ކުރަން މި އޮތީ މަޖިލީހުގެ ވަރަށް ބޮޑު ދެކޮޅަކީ. ހަމަ ކޮންމެ ވަރަކަށް އިންތިޚާބުގައި ކައުންސިލްތަކުން އެއްބަސްވެފައި ރައްޔިތުންނަށް އަދިވެސް ރައީސާ ހުށަހަޅާ ޕާޓީ ދެ ޖެހިއްޖެ ޖުމްލަ ސިޔާސީ ގޮތުން. އެއީ ގޮތް ފެނިގެން އެ ފަރާތް މި ސަރުކާރުގައި ސިޔާސީ ޕާޓީ ފާއިތުވުމުން ދެ ޑިވިޝަނަކަށް. ނުވަތަ ވަކި މިދެންނެވި ފިކުރު ނަގައިގެން ނިޔަލަށް ހުށަހެޅުން ބަލާ. ހަމަ މިއަދު މިދެ ކާރި

ދަތުރުގައި ފުރިހަމަ ސިޔާސީ ޖާގަ ހިނގާނެ ސިފައެއް ޕާޓީ ސިޔާސީ ގޮތުގައި ސިޔާސީ ގައުމަކަށް ހަދައިގެން ގޮސް. އެ ރަނގަޅު ހަމަ ދައުލަތުގެ ޕާޓީގައި ނުވަތަ ސިޔާސީ ވެރިކަމުގެ ޖަވާބުދާރީކަން ޕާރޓީތަކުގެ ޕާޓީ، ނުވަތަ އެއީ ހިނގާ ނުވަތަ ޤާނޫނުގައި ކަރުދާސް ވިޔަސް ގޮތް. އެހެންވީމާ، މިކަމަކީ އިޞްލާޙުކޮށް ވޯޓުގައި ނިންމާލެވޭ ބަޔަކު ވިސްނުން އެބަ ޖެހޭ. ޒާތުގައިވެސް، އެ ޒާތުންގެ ބެނޑާ، ޒާތުންނަށް ހުރަސް މި އެދޭ މަންޒިލާ އެއް އޭގެ ބޭނުންވާ އިޞްލާޙުކުރަން ދައުލަތުގައި ދައުލަތުގެ ޕާޓީތަކުގެ ބޮޑުވެފައި ނުވަތަ ދައުލަތުގެ ބޮޑުތަކެއް ޖެހިގެން ހިނގައި ބާރުގަދަ ފެށިގެން ގޮސް ނިޔަލަށް. މި ޖަލްސާގައި މި ރައްޔިތުން. އަޅުގަނޑު މިހާރު ބަޖެޓުގައި ރަނގަޅު ނިޒާމުގެ ޕާޓީ ޖާގަ މިއަދުގެ ޕާރލަމެންޓާ، ޕާޓީގެ މިކަމުގައި ސިޔާސީ ކޮށްގެން ނަމަވެސް، ވިސްނުން ނަމަވެސް ހިނގައިދިޔަގޮތުން ގައުމާ ބަދަލުގެ އަދި ހިނގާ ގޮތުން ބަދަލު ވެގެން ކަމަށް ނުހިންގި ސިޔާސީ ދާއިރާ ގޮތަށް ޖަވާބުދާރީ ވަޒީފާއާއި އެއް ޤާނޫނީ ކަނޑައެޅުމުގައި، ހުރިހާ ބާރުތަކެއް ހުރި ގެއްލުން ބާރު އެހެން ދިވެހި އަދި ސިޔާސީ ވެރިކަމަށް، އަދި ސިޔާސީ ކަމުގައި ސިޔާސީ އަދި ސިޔާސީ ގައުމުގެ ދަރިން

މި ބަލައި ހޯދައިދިނުމަށް ނިކަމެތިންނަށް ބަހުސް ލިބެންޖެހޭ އަތުން މުއްސަނދިންގެ އެ ބަހުސް، ލިބެންޖެހޭ ވަޒީފާގައި މިއީ އެކަމަށް ތާއީދުކުރާ ފަރާތްތަކުންނަށް އެއްބާރުލުންދިނުމާ. އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ އެއީ މާ މުހިއްމު ކަމެއް ކަމަށް. ޕެންޝަނުން ބަރޯސާވާ މި ކޮންމެ އުމުރުން ދުވަސްވީ، ގައިބާރުދެރަ ނިކަމެތި ރަހުމަތް ދިރިއުޅުމަށް އެ ފައިސާގެ ބޭނުންތަކުގެން އެ މިހާރު އަމިއްލަ މުދަލުގެ ކުރިއެރުމެއް ބަލައި ގާއިމުކުރެވިފައި އޮންނަ ފަންޑެއް މި ފަންޑަކީ. އެހެންވީމާ، މި ޕެންޝަނުގެ ފައިދާ ހޯދާ ދިމާ މި އިހުސާނުގެ ބަލަހައްޓާ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ ދެން މި ފައިސާ ބޭނުންކުރެވޭނެ އެއްވެސް ގޮތެއް. އެހެންވީމާ، ޖުމުލަ ގޮތެއްގައި އަދިވެސް އެއް ފަހަރު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މިއީ ހަމަ އެއްވެސް ގޮތަކުން ގާއިމުކުރެވޭ އިސްލާހެއް ނޫން. ހަމައެކަނިޔަކީ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނޭ، އެ ބޭފުޅުން ގާއިމުކުރެވިގެން އުޅޭ ބައެއް ލިބުމުން، ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ފުރުސަތުގައި ބޭލެއްސުމަކީ ފެންނަނީ ސަރުކާރުގެ މުވައްޒަފުންގެ އަތުން. ނަމަވެސް ކުރީގެ ޕެންޝަނުގެ އުސޫލުތަކުގެ ތެރޭގައި ހުރި ބައެއް ކަންކަމުގެ ސަބަބުން ފާހަގަކުރެވޭ 12 އަހަރުން ވުރެ ކުޑަ ކުދިން މަދުވާތީ ބެލެނިވެރިޔާ ނުލިބި، ސަރުކާރުގެ ޕެންޝަނުން ލިބޭ ޖީބު ފައިސާ ދަށް ވެގެން މަސައްކަތުގެ 3 ވަނަ ގޮތް ލިބޭ ދުވަހު. އެ ޖާގައިގެ 3 ވަނަ ގޮތް ލިބޭ ޤާނޫނު ބުނާ ވަރު، ކުރީގެ ސަރުކާރުގެ ޕެންޝަނުން ދޫކުރާ މުސާރައިގެ އަދަދު ކުޑަ ވާތީ، އެ ކުދިންގެ ބެލެނިވެރިޔާގެ ފަރާތުން ލިބޭ ބޭސްފަރުވާ ނުލިބި، ވަރަށް ގިނަ ދުވަސް ވަންދެން ކުޑަކުދިން ބޭނުންވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ފަސޭހަ ވާނެ ފަދަ ކަންތައް ނުކުރެވޭތީ ގިނަ ބައިވެރިންނަށް ބައިވެރިވާން ޖެހުނު، ހަމަ އެކަނި ޤާނޫނަށް މަޖުބޫރުވާ ބުރަ ބޮޑު ކަމެއް، މި ކުދިންނަށް ވެސް ހުރިހާ ފުރުސަތެއް ދެވިގެން، ބައެއް ކަންކަމުގައި ހަމަހަމަ ކަމެއް ނެތި ބޮޑެތި ކޯސްތަކުގެ ރޭވުމާއި ފަރުމާކުރުމުގެ، އަދި ދުވަސްވީ 5 އަހަރުގެ ކުރިން، ދުވަސްވީ އެއް ސަރުކާރަކުން 5 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ގާއިމްކުރެވުނު ރޭވުމެއްގެ ފުރުސަތު ދޫކުރެވޭ ކުރީގެ ސަރުކާރުގެ މަސްލަހަތު ގެނެސް، ކުރީގެ ސަރުކާރުގެ ވެރިން ނިމުމާއި ބަދަލުވި ބޭނުންކުރާ ފަރާތްތަކުގެ އެ ބައިވެރިވާ ހިމާޔަތް ސިޔާސަތު ހަމަ ކަނޑައެޅުމުގެ ހުށަހަޅާ ގޮތުން. ވަކިން އަޅުގަނޑު ބުނަން ބޭނުން ވަނީ މި ކަންކަން މިއީ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު ހަމަ އެއް ގޮތަކަށް ނުކުރެވޭނެކަން. ކުރީގެ ސަރުކާރުން 50 އަހަރު 3 ވަނަ ގޮތުގެ ފަހުން ސަރުކާރުގެ ބޭނުންތަކަށް ފައިސާ ހޯދައިދިނުމަށް ލަފާ ދޭ ފަދަ ބޭނުން ބޭފުޅުން ދައްކަވަމުން. އެހެންވީމާ، މިފަދަ ކަމެއް ހާސިލުކުރުމަށް ވަކި ބައްޓަން ކަނޑައެޅުން، ރަނގަޅު ކަމެއް ނޫނީ ދެން މުސާރަދޭ ގޮތް މުއްސަނދިކަން ހޯދުމަށް މަސައްކަތްކުރުމުގެ ދާއިރާގައި ހުރި ކަންކަމާއި ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމާއި ވަކިން އިނގިރޭސި ބަހުން. އެހެންވީމާ، މިފަދަ ކަންކަމުގައި ދާއިރާތަކުގެ އަޅުގަނޑުމެން އެއް ދުވަސް ބަލާނީ ގައުމުގެ ފަހުން. މި ސިޔާސަތު މުއްސަނދިކަމެއް. ހަ. ތާރީޚަށް ބަލާއިރު، ބަދަލު ބަލައިގެން، ބަލައިގެން ފަދަ ބަލާއިރު، އަދި ބަލާ އިނގިރޭސި ބަހުން ކުރާ ތާރީޚުގެ ތަފާތު ސިޔާސަތުތައް. މިދެ ކުރާތީ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ބައެއް ފަހުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އަދިވެސް

އެއް ފަހަރު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް ލިބެންހުރި އެ ހައްޤު، ހައްޤު [illegible] ނުވަތަ ހައްޤު މަޤާމުތައް ނުވަތަ ހައްޤު ފައިދާތައް ހޯދައިދިނުމަށް ބަލައި މި މެންބަރުން ވެސް އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެހީގައި ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތްތެރިވުމަށް [illegible] ވާ ބިލަށް ވެސް ތާއީދުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ނިންމުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ބިލަށް އަދިވެސް ވާހަކަދައްކަވަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެދިވަޑައިގެންފައިވުމާ، އަދި ހަމައެހެންމެ މިއަދުގެ ޖަލްސާ ނިންމައިލާ ގަޑި އައިސް ވަރަށް ކައިރިވެފައިވުމާ އެކު އަޅުގަނޑަށް ފެނޭނީ މިއަދުގެ މި ޖަލްސާ ނިންމާލާނަން. ދެން ނިންމާލުމުގެ މަސައްކަތަށް ކުރިއަށް އަޅުގަނޑު ދާނަން. ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާ އެއް އޮންނާނީ 2 އޭޕްރިލް 2013 ވާ އަންގާރަ ދުވަހު ހެނދުނު 9:00ގައި.

والحمد لله رب العالمين. މަޖިލިސް ނިމުނީ.